
Arthur C. Clarke

OSTROV

DELFINU

Artur C. Clarke

OSTROV

DELFÍNŮ

Název originálu

DOLPHIN ISLAND

*Poprvé vyšlo v nakladatelství Victor Godlancz Ltd
v roce 1963*

Copyright © 1963 by Arthur C. Clarke

Copyright © 1997 for the Czech translation by David Fuchs

Copyright © 1997 for the Cover and Illustrations by Josef Čech

Copyright © 1997 for the Czech edition by Mustang Ltd.

ISBN 80-7191-165-8

Artur C. Clarke

Kapitola první

Když se po staré dálnici řítí údolím na svém vzduchovém polštáři vznášedlová loď, Johnny Clinton spal. Řinčení lodi uprostřed noci ho neděsilo, protože je slychal téměř celý život. Pro každého chlapce jednadvacátého století to byl kouzelný zvuk, vyprávějící o dalekých zemích a podivných nákladech převážených v prvních lodích, které cestovaly se stejnou lehkostí po zemi i po moři.

Ne, známé hřmění vzduchových trysek ho nemohlo probudit, i když ho možná strašilo ve snu. Ale teď najednou přestalo – zde, uprostřed Transkontinentální magistrály 21. To stačilo, aby se Johnny posadil na posteli, protřel si oči a napnul ve tmě uši. Co se mohlo stát? Že by jedna z těch velkých pozemních lodí *skutečně* zastavila tady, čtyři sta mil od nejbližšího terminálu?

Ale věděl, jak to zjistit. Na chvíli zaváhal, nechtělo se mu ven do zimy. Pak si dodal odvahy, přehodil si přikrývku přes ramena, tiše otevřel okno a vykročil ven na balkon.

Byla krásná, jiskřivá noc, měsíc téměř v úplňku osvětloval všechna zákoutí spící krajiny. Johnny z jižní strany domu na dálnici neviděl, ale balkon vedl kolem dokola staromódně vystavěné budovy, a trvalo mu jen pár vteřin dostat se po špičkách na severní průčelí. Zvlášť tiše si počíнал, když procházel kolem ložnic tety a bratranců; věděl, co by se stalo, kdyby vzbudil je.

Ale dům pod zimním měsícem spal tvrdě a nikdo z jeho nesympatických příbuzných se ani nezavrtěl, když Johnny opatrně přešel kolem jejich oken. Pak na ně dočista zapomněl, protože zjistil, že to všechno předtím nebyl sen.

Vznášedlová loď opustila širokou dráhu dálnice a s oslnivými světly seděla na rovné zemi několik set metrů od magistrály. Johnny poznal, že to není osobní, ale nákladní loď, protože měla pouze jednu vyhlídkovou palubu, která vedla jen po části lodi dlouhé asi sto padesát metrů. Loď vypadala přesně jako obrovská plochá žehlička –, Johnny se té myšlence nemohl ubránit – až na to, že místo rukojeti v podélném směru měla v jedné třetině délky od zádě příčný aerodynamický můstek. Nad můstkem blikalo červené výstražné světlo, aby upozornilo další vznášedla, která by tudy mohla projíždět.

Zřejmě mají nějaké potíže, pomyslel si Johnny. Jak dlouho tu asi ta loď zůstane? Budu mít čas seběhnout dolů a pořádně se na ni podívat? Vznášedlovou loď ještě nikdy předtím zblízka neviděl – alespoň ne v klidu. Člověk z nich moc neměl, když se kolem přehnaly rychlostí čtyři sta osmdesát kilometrů za hodinu.

Dlouho se nerozmýšlel. Za deset minut, narychlo oblečený do nejteplejšího co měl, už potichu odemykal zadní dveře. Vycházel ven do mrazivé noci a vůbec netušil, že z domu odchází naposledy. A i kdyby to byl věděl, nelitoval by toho.

Artur C. Clarke

Kapitola druhá

Čím více se Johnny přibližoval, tím obrovitější se vznášedlová loď zdála. Přesto to nebyl takový obr jako stotisícitunové ropné tankery nebo lodě převážející obilí, které občas prosvíštěly údolím; tonáž měla pravděpodobně jen patnáct nebo dvacet tisíc tun. Příd' nesla nápis *Santa Anna, Brasilia* v poněkud vybledlém písmu. I v slabém měsíčním světle měl Johnny zřetelný dojem, že celá loď by si zasloužila nový nátěr a celkový úklid. Pokud byly motory ve stejném stavu jako záplatovaný a odřený trup, pak by to objasňovalo neplánovanou zastávku.

Nebylo vidět žádné známky života, když Johnny obcházel uvázlý kolos. Ale to ho nepřekvapovalo; nákladní lodí byly z valné části automatické, a loď této velikosti pravděpodobně obsluhoval ani ne deset mužů. Pokud je jeho teorie správná, jsou všichni pohromadě ve strojovně a snaží se přijít na to, co se porouchalo.

Ted', když už ji nenadnášely tryskové motory, ležela *Santa Anna* na obrovských plovákových komorách se zploštělým dnem, které ji udržovaly na hladině, když přistála na moři. Byly po celé délce trupu, a když Johnny šel podél nich, rýsovaly se nad ním jako převislé zdi. Na několika místech bylo možné po těchto zdech vystoupit, protože do trupu byla zapuštěna stupadla a madla vedoucí ke vchodovým průlezům asi sedm metrů nad zemí.

Johnny se na vstupní otvory zamyšleně podíval. Samozřejmě budou nejspíš zamčené; ale co by se stalo, kdyby se opravdu *dostal* na palubu? S trochou štěstí by si mohl všechno dobře prohlédnout dříve, než ho posádka chytí a vyhodí ven. Byla to životní příležitost a nikdy by si neodpustil, kdyby ji propásl...

Dál už neváhal a začal stoupat po nejbližším žebříku. Asi pět metrů nad zemí se zamyslel a na chvíli se zastavil.

Bylo příliš pozdě; už se nedalo nic vrátit. Veliká stěna, k níž byl přilepený jako moucha, se začala bez výstrahy chvět. Poklidnou noc protrhlo burácivé zavytí jakoby tisíce tornád. Když se Johnny podíval dolů, viděl zpod lodi odletovat prach, kamení a drny trávy, jak se *Santa Anna* namáhavě zvedala do vzduchu. Nemohl zpátky; tryskové motory by ho odfoukly jako peříčko v bouři. Jediný únik byl nahoře – a na palubu by se raději měl dostat dříve, než se loď dá do pohybu. Co by se stalo, kdyby průlez byl zavřený, se neodvažoval domyslet.

Měl štěstí. Našel kliku zapuštěnou do povrchu kovových dveří, které se otevřely dovnitř a odhalily osvětlenou chodbu. O chvíli později si Johnny v bezpečí uvnitř *Santa Anny* s úlevou vydechl. Jakmile zavřel dveře, řev trysek se ztišil na tlumené dunění – a ve stejném okamžiku ucítil, jak se loď dává do pohybu. Byl na cestě k neznámému cíli.

Několik prvních minut měl strach; pak si uvědomil, že není čeho se bát. Potřeboval jen najít cestu k můstku, vysvětlit, co se stalo, a na příští zastávce ho vysadí. Policie ho dopraví domů během několika hodin.

Domů. Žádný domov ale neměl; nebylo místo, kam skutečně patřil. Před dvanácti lety, když mu byly teprve čtyři, se oba jeho rodiče zabili při letecké nehodě; od té doby žil u sestry své matky. Teta Marta měla vlastní rodinu, a přírůstek ji příliš nepotěšil. Nebylo to

nejhorší, dokud byl ještě naživu kulat'oučký, veselý strýček James, ale teď, po jeho smrti, bylo Johnnymu čím dál jasnější, že je v domě cizincem.

Takže proč by se měl vracet – tedy alespoň dříve, než bude muset? Tohle je příležitost, jaká už nikdy znovu nepřijde, a čím více o ní Johnny přemýšlel, tím více se mu zdálo, že otěže jeho života převzal osud. Příležitost mu pokynula a on ji bude následovat tam, kam ho zavede.

Jeho první starostí bude najít místo, kde by se mohl schovat. To by nemělo být obtížné na lodi tak velké, jako je tahle; ale naneštěstí neměl žádnou představu o uspořádání *Santa Anny*, a kdyby si nedal pozor, mohl by narazit na někoho z posádky. Nejlepší bude, když se poohlédne po nákladním prostoru, protože tam pravděpodobně nikdo nepřijde, dokud bude loď na cestě.

S pocitem zloděje se Johnny vydal na výpravu a za chvíli se dočista ztratil. Připadalo mu, že nachodil kilometry po tlumeně osvětlených chodbách a průchodech, nahoru po točitých schodech a dolů po svislých žebřících, kolem poklopů a dveří nesoucích záhadné názvy. Jedny z nich se rozhodl otevřít, když nedokázal odolat nápisu „Hlavní motory“. Pomalu pootevřel kovové dveře a najednou se díval dolů do obrovské komory téměř zaplněné turbínami a kompresory. Obrovské vzduchovody, tlustší než postava člověka, vedly od stropu k podlaze a ven skrz ni, v uších mu burácel zvuk stovky hurikánů. Stěnu na protější straně strojovny pokrývaly přístroje a kontrolky a tři muži je zkoumali s takovou pozorností, že Johnny se cítil docela v bezpečí, když je potají sledoval. V každém případě od něho byli vzdáleni více než patnáct metrů, a stěží by si všimli dveří, které se pootevřely o několik centimetrů.

Zaujatě diskutovali – především rukama, protože v tomto lomu bylo nemožné mluvit. Johnny si brzy uvědomil, že je to spíše hádka než debata, protože muži prudce gestikulovali, ukazovali směrem k měřidlům a krčili rameny. Nakonec jeden z nich vyhodil ruce do vzduchu, jako by říkal „Nad celou touhle věcí si myju ruce“, a odešel ze strojovny. *Santa Anna*, řekl si Johnny, není šťastná loď.

Svůj úkryt našel o několik minut později. Bylo to malé skladiště, asi sedm krát sedm metrů, nacpané nákladem a zavazadly. Když si

Johnny všiml, že všechna jsou adresována na místa v Austrálii, věděl, že je v bezpečí, dokud nebude daleko, daleko od domova. Nikdo nebude mít žádný důvod sem chodit, dokud loď nepřekročí Pacifik a nebude na druhé straně světa.

Johnny si vyhrabal trochu místa mezi paletami a balíky a s úlevným vydechnutím si sedl a opřel hlavu o velkou přepravní bednu s nálepkou „Bundaberg Chemical V. O. S.“ Uvažoval, co znamená „V. O. S.“, a dříve než přišel na „veřejnou obchodní společnost“, zmohlo ho vzrušení a únava a Johnny na tvrdé kovové podlaze usnul.

Když se probudil, loď stála; poznal to okamžitě, protože bylo ticho a všechno chvění ustalo. Johnny se podíval na hodinky a zjistil, že je na palubě už pět hodin. Za tu dobu – za předpokladu, že neudělala žádné další neplánované zastávky – mohla *Santa Anna* docela dobře urazit tisíc mil. Nejspíše přistála v jednom z velkých vnitrozemních přístavů blízko pobřeží Pacifiku, a brzy, jakmile skončí nakládání materiálu, se vydá na moře.

Kdyby ho chytili teď, uvědomil si Johnny, jeho dobrodružství by bylo brzy u konce. Raději by měl zůstat, kde je, dokud loď nebude znovu na cestě, daleko nad oceánem. Jistě by se nevracela kvůli tomu, aby se vylodil jeden šestnáctiletý černý pasažér.

Měl však hlad a žízeň; dříve nebo později si bude muset opatřit něco k jídlu a vodu. *Santa Anna* by tu mohla čekat několik dní, a v tom případě by ho z úkrytu vypudil hlad...

Rozhodl se nemyslet na jídlo, ačkoli to bylo obtížné, protože byla právě doba snídaně. Velcí dobrodruzi a cestovatelé, řekl si Johnny umíněně, prožili daleko horší útrapy.

Naštěstí zastávka *Santa Anny* v tomto neznámém přístavu trvala jen hodinu. Pak, ke své úlevě, Johnny ucítil, jak se podlaha začala chvět, a zaslechl vzdálený rachot trysek. Měl neomylný pocit, že ho něco zvedá do vzduchu, jak se loď odlepila od země, a pak ucítil zakymáčení, když se pohnula kupředu. Za dvě hodiny, pomyslel si Johnny, by měl být daleko na moři, pokud jeho výpočty byly správné a tohle byla skutečně poslední zastávka na pevnině.

Přečkal ty dvě hodiny, jak nejtrpělivěji uměl, pak si řekl, že už se může ukázat. S trochu svíravým pocitem se vydal hledat posádku – a, jak doufal, něco k snědku.

Ale vzdát se nebylo tak snadné, jak očekával; pokud se *Santa Anna* zdála velká zvenku, zevnitř mu připadala naprosto obrovská. Dostával čím dál větší hlad – a stále ještě nespatriil žádné známky života.

Našel však něco, co ho značně povzbudilo. Bylo to malé kruhové okénko, které mu umožnilo první pohled na okolní svět. Nebylo toho vidět mnoho, ale přece jen docela dost. Kam až dohlédl, všude se rozprostírala obrovská plocha šedivých, zčeřených vln. Pevninu nebylo nikde vidět – nic než souvislá plocha vody ubíhající pod ním závratnou rychlostí.

Bylo to poprvé, kdy Johnny spatřil oceán. Celý život prožil hluboko ve vnitrozemí, mezi farmami arizonské pouště nebo v nových lesích Oklahomy. Vidět tolik divoké a nespoutané vody bylo báječné, a trochu mu to nahánělo strach. Dlouho stál a díval se skrz kruhové okénko a snažil se pochopit skutečnost, že doopravdy uhání pryč z kraje, kde se narodil, do země, o níž nevěděl nic. Bylo už zcela jistě příliš pozdě na to, aby si to rozmyslel...

Odpověď na otázku co s jídlem našel zcela neočekávaně, když narazil na lodní záchranný člun. Byla to osmimetrová, plně krytá motorová loď, zasunutá v jedné z částí trupu, která se dala otevřít jako velké okno. Člun byl zavěšený mezi dva malé jeřáby, které se mohly vyklonit ven a spustit ho na moře.

Johnny neodolal, aby do malého člunu nevlezl – a první věc, které si všiml, byla skříňka s nápisem „Zásoba potravin“. Boj s vlastním svědomím byl krátký; o třicet vteřin později kousal sušenky a jakési lisované maso. Kanystr se značně rezavou vodou brzy utišil jeho žízeň a za chvíli se cítil mnohem lépe. Nebude to žádný luxusní výlet, ale jeho útrapy teď byly snesitelné.

Tento objev přiměl Johnnyho změnit plány. Nebylo třeba, aby se vzdal; mohl by se schovávat po celou dobu cesty – a s trochou štěstí by se na konci mohl nepozorovaně vytrazit ven. Co bude dělat potom, to neměl tušení, ale Austrálie je velká a Johnny si byl jist, že něco se najde.

Schovaný ve svém úkrytu, s dostatkem jídla na celých dvanáct hodin, které mohla cesta nanejvýš trvat, se Johnny snažil odpočívat. Občas si zdříml; občas se podíval na hodinky a snažil se vypočítat,

kde by *Santa Anna* už měla být. Uvažoval, jestli bude stavět na Havaji nebo na některém z ostrovů v Pacifiku, a doufal, že nebude. Toužil nový život začít co nejdříve.

Jednou nebo dvakrát přemýšlel o tetě Martě. Bude jí líto, že utekl? Nevěřil tomu a byl si jist, že jeho bratrance by se ho také docela rádi zbavili. Jednoho dne, až bude bohatý a úspěšný, ozve se jim, jen aby se mohl s uspokojením podívat, jak se budou tvářit. A totéž se dalo říci také o většině jeho spolužáků, *zvláště* těch, kteří si dělali legraci z toho, jak je malý, a říkali mu „Prcek“. Ještě jim ukáže, že bystrost a odhodlání jsou důležitější než síla... Bylo příjemné nechat se unášet takovými představami a Johnnyho pomalu ukolébaly ke spánku.

Ještě spal, když cesta skončila. Výbuch ho probudil v mžiku a o několik vteřin později ucítil náraz, jak se *Santa Anna* zřítila do moře. Pak zhasla světla a Johnny se ocitl v naprosté tmě.

Artur C. Clarke

Kapitola třetí

Bylo to poprvé v životě, kdy Johnny pocítil naprostý, panický strach. Ruce a nohy mu zdřevěněly; pod tíhou, která mu mačkala hrudník sotva dýchal. Připadalo mu, že se topí – a to by za chvíli skutečně mohl, pokud se mu nepodaří uniknout z této pasti.

Musel najít cestu ven, ale byl obklopen paletami a bednami a brzy se úplně přestal orientovat, jak se mezi nimi motal. Bylo to jako noční můra, kdy se člověk snaží utéci, a nemůže; jenže tohle nebyl sen – bylo to až příliš skutečné.

Bolest a šok z nárazu do jakési neviditelné překážky z něho setřásl paniku. Nemělo smysl ztrácet hlavu a potmě zakopávat. Bylo třeba pohybovat se v jednom směru, až najde zeď. Pak půjde podél ní, až najde dveře.

Plán to byl výborný, ale překážek bylo tolik, že mu připadalo jako věčnost, než před sebou ucítil hladký kov a věděl, že se dostal ke zdi komory. Zbytek byl pak už snadný a Johnny téměř vykřikl úlevou,

když našel dveře a prudce je otevřel. Chodba venku totiž nebyla, jak se obával, ve tmě. Hlavní osvětlení selhalo, ale nouzový systém pracoval a Johnny bez potíží viděl.

Právě tehdy zaznamenal pach kouře a uvědomil si, že *Santa Anna* hoří. Všiml si také, že chodba už není v rovině – loď byla silně nakloněná k zádi, kde byly motory. Johnny si domyslel, že výbuch protřhl trup a dovnitř vniká voda.

Možná, že lodi nehrozí žádné nebezpečí, ale tím si nemohl být jist. Nezdálo se mu, jak se naklání, až už vůbec se mu nelíbilo skřípění trupu. Bezmocná loď se velmi nepříjemně houpala a propadala a Johnny dostal dole v žaludku pocit, o kterém si říkal, že je určitě prvním příznakem mořské nemoci. Snažil se ho nebrat na vědomí a soustředit se na důležitější věc – jak se zachránit.

Pokud se loď potápí, měl by co nejrychleji najít cestu k záchraněmu člunu; tam budou směřovat i všichni ostatní. Posádka bude překvapená, že má o jednoho pasažéra víc, ale Johnny doufal, že pro něj bude dost místa.

Jenže kde je komora se záchranným člunem? Byl tam jen jednou, a byl si jist, že by dokázal najít cestu, kdyby měl dost času, jenže právě ten mu chyběl. Jak spěchal, několikrát zahnul nesprávným směrem a musel se vracet zpátky. Cestu na jednom místě blokovala mohutná ocelová přepážka, o které s určitostí věděl, že tam předtím nebyla. Po jejích okrajích se valil dým a ze vzdálenější strany Johnny docela zřetelně slyšel neustávající praskání. Otočil se a běžel, co mu nohy stačily, zpátky po tlumeně osvětlené chodbě.

Byl vyčerpaný a zoufale vydešený, když se konečně dostal zpátky na správnou cestu. Ano, tohle je ta chodba – na konci bude několik schůdků, a ty povedou ke komoře se záchranným člunem. Dal se do běhu, když teď byl blízko cíle a nepotřeboval šetřit síly.

Paměť ho neklamala. Schody tam byly, jak očekával. Ale člun byl pryč.

Komoře byla dokořán otevřená. a krakorce vykloněné ven s prázdným kladkovím, které se houpalo, jako by se mu vysmívalo. Velkým otvorem, kterým se člun dostal ven, foukaly prudké poryvy větru a přinášely přívaly vodní tříště. Chut' soli v ústech byla pro Johnnyho příliš hořká; zakrátko ji bude znát až příliš dobře.

S malou dušičkou vykročil k otvoru a podíval se ven na moře. Byla noc, ale měsíc, který byl u začátku jeho dobrodružství, svítil teď i na jeho konec. Jen několik metrů pod ním šlehalo rozzlobené moře do boku lodi a znovu a znovu se po trupu šplhaly vlny a vířily mu kolem nohou. Pokud *Santa Anna* ještě nikdy nikam nepřevážela vodu, brzy k tomu dojde.

Kdesi nedaleko se ozval tlumený výbuch, nouzová světla zablikala a zhasla. Posloužila mu dostatečně dlouho, protože ve tmě by byl cestu sem nikdy nenašel. Ale záleželo na tom vůbec? Byl sám v potápějící se lodi, stovky kilometrů od pevniny.

Napínal oči do tmy a hledal nějakou stopu po záchranném člunu, ale moře bylo prázdné. Člun mohl samozřejmě být na druhé straně *Santa Anny*, a on by ho stejně neviděl. To se zdálo jako nejpravděpodobnější vysvětlení, protože posádka by stěží opustila místo, dokud loď byla ještě na hladině. Přece však neztrácela čas, takže musela vědět, že situace je vážná. Johnny uvažoval, zda *Santa Anna* převážela náklad výbušnin nebo hořlavin – a pokud ano, za jak dlouho vyletí do povětří.

Do obličeje jej udeřila vlna a oslepila ho vodní tříšť; i během těchto několika minut se moře vyšplhalo znatelně výš. Johnny by byl nevěřil, že taková veliká loď může jít ke dnu tak rychle; ale vznášedlové lodě měly samozřejmě lehkou konstrukci a nebyly stavěné na takové případy. Odhadl, že voda mu dosáhne k nohám asi za deset minut.

Mýlil se. Najednou bez varování ustalo pomalé, pravidelné houpaní a *Santa Anna* se mohutně vzepjala jako umírající zvíře, které se snaží naposledy postavit na nohy. Johnny neváhal; jakýsi instinkt mu říkal, že loď jde ke dnu a že by se měl raději dostat co nejdál.

Připravil se na chlad a lehkou, čistou šipkou skočil do vody. Ještě když plaval pod hladinou, byl překvapen, že necítí zimu, ale teplo. Zapomněl, že se během posledních několika hodin dostal ze zimy do léta.

Když vyplaval na hladinu, začal z plných sil plavat neumělým, ale účinným kraulem. Za sebou slyšel mohutné bublání a praskot a ohlušující syčení, jako když pára uniká ze zřídla. Náhle všechny tyto zvuky ustaly; zůstalo jen kvílení větru a šumění vln, které se kolem

něho hnaly do noci. Unavená, stará *Santa Anna* klesala klidně, bez odporu a vír, kterého se Johnny obával, nepřišel.

Když si byl jist, že je po všem, začal šlapat vodu a zatím obhlížel situaci; první věc, kterou uviděl, byl záchranný člun, necelých osm set metrů od něho. Mával rukama a křičel z plných plic, ale bylo to docela zbytečné. Člun už odjížděl; i kdyby se někdo díval zpátky, bylo nepravděpodobné, že by ho viděl. A nikdo samozřejmě ani netušil, že je tu ještě další trosečník, kterého je třeba vzít na palubu.

Nyní byl sám pod žlutým měsícem, sklánějícím se k západu, a neznámými hvězdami jižní oblohy. Vydržel by takto plavat hodiny; moře, jak si povšiml, ho nadnášelo mnohem více než sladkovodní říčky, v nichž se učil plavat. Ale i kdyby se dokázal udržet na hladině jakkoli dlouho, nakonec by to bylo stejně jedno. Šance, že ho někdo najde, byla jedna ku milionu; jeho poslední naděje se rozplynula se vzdalujícím se člunem.

Cosí do něho narazilo, až vykřikl překvapením a úlekem. Byl to však jen kus trosek z lodi. Voda kolem, všiml si Johnny, byla plná plovoucích předmětů. Tento objev ho trochu povzbudil, protože kdyby si dokázal udělat vor, zvýšila by se tím výrazně jeho šance na přežití. Možná by dokonce mohl doplout až k pevnině, jako ti lidé, kteří se plavili po proudech Pacifiku na slavném *Kon-Tiki* téměř před sto lety.

Začal plavat směrem k pomalu se pohybujícím troskám a zjistil, že moře je najednou mnohem klidnější. Nafta proudící z vraku ztišila vlny, které už zlostně nesyčely a líně se pohupovaly nahoru a dolů. Předtím ho jejich výška nejprve vyděsila, ale teď, když s nimi klesal a stoupal, jak se kolem něho přelévaly, zjistil, že mu nemohou uškodit. I v této zoufalé situaci bylo radostí vědět, že se může bezpečně a bez úsilí dostat i přes tu největší vlnu.

Za chvíli si razil cestu mezi plovoucími krabicemi, úlomky dřeva, prázdnými láhvemi a všemi možnými troskami. Nic z toho mu k ničemu nebylo; potřeboval něco dostatečně velkého, aby na tom mohl plavat. Už se téměř vzdával naděje, když si všiml tmavého obdélníku, který se zvedal a propadal ve vzdouvajícím se moři asi patnáct metrů od něj.

Když k němu doplaval, s potěšením zjistil, že je to velká přepravní bedna. Trochu s obtížemi se vyškrábal nahoru a vyzkoušel, zda unese jeho váhu. Vor nebyl příliš stabilní a měl sklon se převracet, dokud si na něj Johnny nelehl napříč; pak plul na vlnách s asi osmicentimetrovou rezervou. V jasném měsíčním světle mohl Johnny přečíst nastříkaný nápis, na kterém ležel. Zněl: „SKLADOVAT NA SUCHÉM A CHLADNÉM MÍSTĚ“.

Suchý zrovna dvakrát nebyl, zato mu docela jistě začínalo být chladno. Vítr vanoucí přes oblečení jej nepříjemně mrazil, ale s tím se bude muset smířit, dokud nevyjde slunce. Podíval se na hodinky a ani ho nepřekvapilo, že nejdou. Čas, který ukazovaly, stejně nedával smysl; pak si vzpomněl, že od chvíle, kdy se vkradl na palubu nešťastné *Santa Anny*, jistě překročil mnoho časových pásem. Touto dobou už jeho hodinky půjdou nejméně o šest hodin napřed.

Čekal, třásl se zimou na svém malém voru, pozoroval klesající měsíc a naslouchal zvukům moře. Přestože měl strach, nebyl už k smrti vyděšený. Už tolikrát vyvázl jen o vlasek, až začínal mít pocit, že se mu nemůže nic stát. Přestože neměl žádné jídlo ani vodu, byl na několik dní v bezpečí. Pomyšlení, co bude pak, zahnal.

Měsíc se snášel po obloze a noc kolem Johnnyho potemněla. Johnny přitom ke svému překvapení spatřil, jak moře plane plovoucími částicemi světla. Blikaly jako elektrická návěští a tvořily za plovoucím vorem světelnou dráhu. Když ponořil ruku do vody, vypadalo to, jako by mu z prstů šlehal oheň.

Byl to tak úchvatný pohled, že na chvíli zapomněl na nebezpečí. Slýchal o tom, že v moři jsou živočichové vydávající světlo, ale nikdy ho nenapadlo, že existují v tak nesčetných myriádách. Poprvé si začal všimnout onoho záhadného zázraku, obrovského živlu, který pokrývá tři čtvrtiny zemské koule a který má nyní v rukou jeho osud.

Měsíc se dotkl obzoru, chvíli se zdálo, že na něm visí, a pak zmizel. Nebe nad ním se rozhořelo hvězdami – těmi pradávnými ze starých souhvězdí, i těmi jasnějšími, které na oblohu umístil člověk během oněch padesáti let od doby, kdy poprvé vstoupil do vesmíru. Ale žádná z nich nebyla tak jasná jako hvězdy, které planuly pod hladinou moře v počtu miliard, až se zdálo, že vor pluje na ohnivém jezeře.

Přestože měsíc už zapadl, trvalo snad věčnost, než se objevily první známky úsvitu. Pak Johnny spatřil na východní obloze slabý nádech světla, netrpělivě sledoval, jak se rozprostírá po obzoru, a ucítil, jak mu poskočilo srdce, když se zlatá obruč slunce přehoupla přes okraj světa. Během vteřin hvězdy na nebi i v moři zmizely, jako by byly nikdy neexistovaly, a byl tu den.

Neměl ani čas vychutnat krásu úsvitu, když spatřil něco, co zbavilo ráno veškeré naděje. Od západu přímo k němu, s rychlostí a záměrem, při jehož představě tuhla krev v žilách, směřovaly desítky šedých, trojúhelníkových ploutví.

Artur C. Clarke

Kapitola čtvrtá

Jak se k voru neuvěřitelnou rychlostí blížily ploutve prořezávající vodu, Johnny myslel na všechny ty úděsné historky o žralocích a trosečnicích, které četl. Stáhl se do co nejmenšího prostoru uprostřed přepravní bedny. Povážlivě se zakymácela, a Johnny si uvědomil, jak malé drcnutí by stačilo, aby se převrátila. Ke svému překvapení pociťoval jen malý strach, jen jakousi bezmocnou lítost a doufal, že kdyby došlo k nejhoršímu, bude to mít rychle za sebou. A připadlo mu také škoda, že nikdo se nikdy nedoví, co se s ním stalo...

Pak se voda kolem voru zaplnila hladkými šedými těly, která se proháněla po hladině ladnými pohyby. Johnny nevěděl o mořské fauně téměř nic, ale žraloci tímto způsobem dozajista neplavou. A tahle zvířata dýchala vzduch, stejně jako on; slyšel jejich hvízdavé supění, když kolem něj proplouvala, a pohledem zachytil, jak se jim otevírají a zavírají dýchací otvory. Ale ano – to jsou přece delfíni!

Johnnymu spadl kámen ze srdce; už se nesnažil schovávat uprostřed voru. Často viděl delfíny ve filmu nebo v televizi a věděl, že jsou to přátelští, inteligentní tvorové. Hráli si teď nad vrakem *Santa Anny* jako děti, strkali do plovoucích trosek podlouhlými nosy a vydávali při tom prapodivné pisklavé a chrčivé zvuky. Několik metrů od Johnnyho jeden z nich vystrčil úplně hlavu z vody a balancoval s prknem na špičce nosu jako cvičené zvíře v cirkusovém čísle; vypadalo to, jako by říkal svým druhům: „Podívejte – to mi to jde!“

Zvláštní, docela jiná než lidská, a přece inteligentní hlava se otočila směrem k Johnnymu a delfín s nezaměnitelným výrazem překvapení upustil svou hračku. Ponořil se zpátky do vody, rozčileně vypískl a za několik vteřin byl Johnny obklopen lesklými, zvědavými tvářemi. Byly to navíc usměvavé tváře, protože ústa delfínů vypadala jako ztuhlá do neměnného úsměvu – tak nakažlivého, že Johnny se přistihl, jak se na ně také usmívá.

Už se necítil sám; teď měl spolence, třebaže to nebyli lidé a nemohli mu nijak pomoci. Bylo fascinující pozorovat ta popelavě šedá těla, jak se kolem něho pohybují s tak přirozenou lehkostí a prohánějí se mezi troskami *Santa Anny*. Dělali to, jak si Johnny brzy uvědomil, z čisté hravosti a pro zábavu; připomínali spíše jehňata skotačící na jarní louce, než cokoli, co by Johnny v moři očekával.

Delfíni se dál tu a tam vynořovali z vody a dívali se na něho, jako by se chtěli ujistit, že neutekl. Pozorovali ho s náramnou zvědavostí, když ze sebe stáhl promočené oblečení a rozložil je, aby na slunci uschlo, a zdálo se, že věc pečlivě zvažují, když se jich Johnny vážně zeptal: „A co mám dělat teď?“

Jedna odpověď na tuto otázku byla zřejmá: musí si zhotovit nějaký přístřešek chránící ho před tropickým sluncem, než se zaživa upeče. Naštěstí tento problém rychle vyřešil; podařilo se mu postavit malý vigvam z kusů dřeva, které svázal kapesníkem a pak překryl košílí. Když byl hotov, pocítil uspokojení a doufal, že obecnost ocení jeho zručnost.

Teď už nemohl dělat nic, než si lehnout do stínu a šetřit síly, zatímco ho vítr a proudy unášely vstříc neznámému osudu. Necítil hlad, a přestože měl už suché rty, potrvá ještě několik hodin, než se začne vážně ozývat žízeň.

Moře bylo nyní mnohem klidnější a nízké, mastné vlny se kolem něj valily mírně houpavým pohybem. Johnny kdesi četl slova „kolébán v lůně hloubek“. Teď věděl přesně, co měla znamenat. Byl tu takový klid a moře bylo tak konejšivé, že téměř dokázal zapomenout na svou zoufalou situaci; byl rád, že se může dívat na modré moře a modré nebe a sledovat neznámá, ale krásná zvířata, která kolem něho hladce klouzala a potápěla se a občas vyřázela svými těly z vody samou radostí ze života...

Cosí drčlo do voru a Johnny se s trhnutím probudil. Na okamžik se mu nechtělo uvěřit, že spal a že slunce má teď téměř nad hlavou. Pak sebou vor trhl znovu – a Johnny uviděl proč.

Čtyři delfíni, plovoucí jeden vedle druhého, postrkovali vor po vodě. Už nyní se pohyboval rychleji, než dokáže plavat člověk, a stále nabíral rychlost. Johnny udiveně zíral na zvířata, která cákala a vydechovala jen několik centimetrů od něho; byla to snad další z jejich her?

Už když si tu otázku kladl, věděl, že odpověď zní „Ne“. Celý způsob jejich chování se od základu změnil; bylo úmyslné a cílené. Čas her skončil. Byl uprostřed velkého shluku zvířat, která se nyní všechna vytrvale pohybovala stejným směrem. Byly jich desítky, ne-li stovky, napravo i nalevo, kam až dohlédl. Cítil, že se pohybuje napříč oceánem uprostřed vojenské formace – jízdní brigády.

Napadlo ho, jak dlouho to delfíni vydrží, ale ti nejevili žádné známky únavy. Čas od času se jeden z nich oddělil od voru a jiný ho na jeho místě okamžitě vystřídal, aby neztráceli rychlost. Přestože bylo velmi těžké odhadnout, jak rychle se pohybuje, Johnny odhadl, že vor je postrkován kupředu tempem přes osm kilometrů za hodinu. Nedalo se však vůbec říci, zda se pohybuje na sever, jih, východ, nebo západ; z kolmo postaveného slunce nemohl určit zeměpisnou polohu.

Teprve mnohem později ten den zjistil, že směřuje na západ, protože slunce zapadalo přímo před ním. Byl rád, že se blíží noc, a těšil se na její chlad po spalujícím dni. V té době už měl velkou žízeň; rty měl suché a rozpukané, a přestože ho voda všude okolo lákala, věděl, že by bylo příliš nebezpečné se jí napít. Žízeň ho zmáhala natolik, že

vůbec necítil hlad; i kdyby měl nějaké jídlo, nebyl by schopen je pozřít.

Byla to obrovská úleva, když slunce zapadlo a potopilo se do záplavy rudé a zlaté. Delfíni stále pokračovali na západ, nyní pod hvězdami a vycházejícím měsícem. Pokud by to vydrželi celou noc, počítal Johnny, mohli by k ránu mít za sebou nějakých sto padesát kilometrů. Zcela *jistě* směřují k určitému cíli, ale co jím mohlo být? Začínal doufat, že země je nedaleko a že z jakéhosi neznámého důvodu jej tito přátelští, inteligentní tvorové nesou k ní. Ale proč by tohle všechno dělali, to neměl tušení.

Noc byla nejdelší, jakou Johnny kdy prožil, protože rostoucí žízeň mu nedovolila spát. Ke všemu se přes den silně spálil a pořád se vrtěl a převracel na voru v marné snaze najít pohodlnou polohu. Většinu času ležel natažený na zádech a pokoušel se oblečením chránit bolavá místa, zatímco měsíc a hvězdy se šinuly po nebi s umrtvující pomalostí. Občas od západu k východu proplulo blikající světlo satelitu, cestující mnohem rychleji než všechny hvězdy a opačným směrem. Bylo k vzteku vědět, že tam nahoře na kosmických stanicích jsou lidé s přístroji, které ho mohou snadno zaregistrovat pokud si ovšem dají tu práci. Jenže nebyl důvod, proč by to dělali.

Nakonec měsíc zašel a v krátké trvající tmě před úsvitem se moře znovu rozsvítilo fosforeskujícími světly. Nádherná podlouhlá těla všude kolem voru lemoval oheň; každou chvíli některé z nich vystřelilo do vzduchu a dráha jeho skoku byla jako žhnoucí noční duha.

Tentokrát Johnny jitro nevítal; teď už věděl, jak ubohá je jeho obrana před tropickým sluncem. Znovu postavil svůj malý stan, vlezl si pod něj a snažil se odvrátit myšlenky od pití.

Bylo to nemožné. Každých pár minut se přistihl, jak si představuje studené mléčné koktejly, sklenice ovocných šťáv s ledem, vodu proudící ze studánek v perlivých proudech. A přece byl unášen mořem teprve necelých třicet hodin; lidé přežili bez vody mnohem déle.

Jedinou věcí, která mu udržovala dobrou náladu, bylo odhodlání a energie jeho eskorty. Jízda dál směřovala na západ a postrkovala vor s nezmenšenou rychlostí. Johnny už si nelámal hlavu záhadou, kterou bylo chování delfínů; byla to otázka, která se vyřeší sama v dohledné době – anebo nikdy.

A pak, někdy v polovině mezi východem slunce a polednem, poprvé zahlédl pevninu. Dlouhé minuty se bál, že je to jen mrak na obzoru – ale pokud tomu tak bylo, bylo podivné, že to byl jediný mrak na obloze a že vpředu ležel bez pohybu. Zanedlouho už nemohl pochybovat, že je to ostrov, ačkoli vypadal, že se vznáší nad hladinou, a jeho obrysy horkem tančily a tetelily se proti nebi.

O hodinu později už jasně rozeznával jeho details. Byl dlouhý a nízký a zcela pokrytý stromy. Obklopovala ho úzká pláž s oslnivě bílým pískem a zdálo se, že před pláží je široký, mělký útes, protože řada bílých přílivových vln sahala nejméně půldruhého kilometru do moře.

Johnny nejprve neviděl žádné známky života, ale nakonec s velkou úlevou zachytil pohledem tenký proužek kouře stoupajícího ze zalesněného vnitra ostrova. Kde je kouř, jsou také lidé – a voda, po níž teď celé jeho tělo prahlo.

Byl ještě několik kilometrů od ostrova, když mu delfíni připravili trpké zklamání; stáčeli se na stranu, jako by chtěli minout pevninu, která teď byla tak blízko. Pak Johnny pochopil, co dělají. Útes byl příliš velkou překážkou; chtěli ho obeplout z boku a přiblížit se k ostrovu z druhé strany.

Oklika trvala nejméně hodinu, ale Johnny byl klidný; cítil teď jistotu, že se blíží k bezpečí. Když vor se svou neúnavnou eskortou zabočil k západní straně ostrova, Johnny nejprve uviděl malou skupinku kotvících člunů, pak několik nízkých bílých budov, pak shluk přístřešků a postavy tmavé pleti pohybující se kolem nich. Na tomto osamoceném místě v Pacifiku žilo poměrně dost lidí.

Teprve teď se zdálo, že delfíni začínají váhat, a Johnny měl dojem, že se nechtějí pustit do mělké vody. Pomalu dostrkali vor za kotvící čluny, pak se stáhli zpět, jako by říkali: „Teď je to na tobě.“

Johnny pocítil neodolatelnou touhu něco říci, aby jim poděkoval, ale v ústech měl příliš sucho. Tiše proto slezl z voru, voda mu sahala jen po pás, a brodil se ke břehu.

Po pláži k němu běželi lidé, ale ti mohou počkat. Otočil se ke krásným a silným zvířatům, která ho vzala na tuto neuvěřitelnou cestu, a zamával jim vděčně na rozloučenou. Delfíni se už obraceli zpátky ke svému domovu v hlubokých vodách širého moře.

Pak jako by mu něco podrazilo nohy, a když ho písek udeřil do obličeje, delfíni, ostrov a všechno ostatní mu zmizelo z vědomí.

Artur C. Clarke

Kapitola pátá

Když se Johnny probíral, ležel na nízké postelí v strohé, čisté místnosti s bílými zdmi. Nad hlavou se mu točil ventilátor a oknem se staženými roletami probleskovalo světlo. Nábytek doplňovalo proutěné křeslo, skříňka se zásuvkami a umyvadlo. I bez slabého zápachu dezinfekce by byl poznal, že je v nemocnici.

Posadil se na postelí a ihned vyjekl bolestí. Zdálo se mu, že od hlavy až k patě je v jednom plameni. Když se podíval na svoje tělo, bylo červené a kůže se z něho sloupávala ve velkých kusech. Zřejmě už se mu dostalo lékařského ošetření, protože nejvíce postižená místa byla pokrytá bílou masťou.

Johnny se vzdal myšlenky na pokus pohnout se, alespoň prozatím, a padl zpátky na postel s dalším nedobrovolným zasténáním. V té chvíli se otevřely dveře a do pokoje vešla obrovská žena. Paže měla jako nafukovací polštářky a i zbytek těla byl ve stejném měřítku.

Musela vážit dobře přes metrák a přesto nebyla nezdravě tlustá – byla prostě velká.

„No, no, mladíku,“ řekla. „Copak to tu máme za rámus? Ještě nikdy jsem neslyšela tolik povyku pro pár spálenin od slunce.“

Na čokoládově hnědé tváři se rozprostřel široký úsměv, právě včas, aby zabránil Johnnymu říci něco neurvalého. Zmohl se na chabou grimasu místo odpovědi a poddal se, když mu měřila tep a teplotu.

„Tak,“ řekla, když odložila teploměr, „ted’ tě necháme spát, a až se probudíš, všechna bolest bude pryč. Ale ještě předtím bys mi měl dát svou adresu, abychom mohli zatelefonovat tvou rodinu.“

Johnny se zatvrdil, i přes své spáleniny. Po tom, co všechno prožil, byl rozhodnut nenechat se poslat domů příští lodí.

„Nemám žádnou rodinu,“ řekl. „Není nikdo, komu bych chtěl poslat vzkaz.“

Sestřino obočí se o kousek zvedlo.

„Hmm,“ řekla skeptickým tónem. „No, v tom případě ti hned přineseme pyžamo.“

„Počkejte ještě,“ zaprosil Johnny. „Řekněte mi, prosím vás, kde jsem. Je tohle Austrálie?“

Sestra si s odpovědí dala na čas a pomalu nalévala bezbarvou tekutinu do odměrky.

„Ano i ne,“ řekla. „Tohle je australské území, i když je sto šedesát kilometrů od pevniny. Jsi na ostrově ve Velké útesové bariéře a máš z pekla štěstí, že ses sem dostal. Na, vypij to – nechutná to úplně nejhorš.“

Johnny udělal obličej, ale sestra mluvila pravdu. Jakmile lék polkl, položil jí ještě jednu otázku.

„Jak se to tady jmenuje?“

Obří sestra se maličko zasmála; znělo to, jako by se kolem přehnala drobná bouřka.

„To bys měl vědět ty,“ řekla. Látka zřejmě účinkovala velmi rychle, protože Johnny stěží zachytil její další slova, než přestal vnímat.

„Jmenuje se to tu Ostrov delfínů.“

Když se probudil podruhé, cítil se ještě trochu ztuhlý, ale pálení na těle zmizelo. Za své vzala i polovina kůže; několik dalších dnů se z ní svlékal jako had.

Sestra, která mu řekla, že se jmenuje Tessie a pochází z ostrova Tonga, s uspokojením sledovala, jak Johnny spořádal velkou mísu jídla s vejci, masem z konzervy a tropickým ovocem. Po něm se cítil připraven na cokoli a byl by se nejraději ihned vydal na průzkum.

„Nebud’ tak netrpělivý,“ řekla sestra Tessie, „ještě je dost času.“ Přehrabovala se v balíku oblečení a hledala šortky a tričko, které by Johnnymu padlo. „Na, zkus si tyhle. A taky si vezmi tady tenhle klobouk. Na slunce nechod’, dokud ti pořádně nezahnědne kůže. Jestli mě neposlechněš, budeš zpátky natotata, a to by mě hodně rozzlobilo.“

„Dám si pozor,“ slíbil Johnny. Řekl si, že rozhněvat si sestru Tessie by bylo opravdu zlé.

Ta si dala dva prsty do úst a zapískala, že Johnny div neohluchl, zatímco se téměř okamžitě objevila malá dívka.

„Tady je ten tvůj delfíní kluk, Annie,“ řekla sestra. „Vezmi ho do pracovny – doktor čeká.“

Johnny šel za děvčátkem po stezkách s rozdrcenými úlomky korálů, které na prudkém slunci oslepovaly svou bělostí. Zašli mezi velké stinné stromy, které vypadaly docela jako duby, až na to, že listy měly několikanásobně větší. Johnny tím byl trochu zklamán; vždycky si myslel, že tropické ostrovy jsou pokryty palmami.

Za chvíli úzká cesta vyústila na prostornou mýtinu a Johnny se ocitl před skupinou jednopodlažních betonových budov, propojených mezi sebou krytými chodníčky. Některé z nich měly okna, za nimiž byli vidět lidé při práci; jiné neměly vůbec žádná okna a vypadaly, že jsou v nich ukryty stroje, protože k nim vedlo potrubí a kabely.

Johnny následoval svou malou průvodkyni po schodech do hlavní budovy. Když procházel kolem oken, všiml si, že ho lidé zvědavě okukují. Nebylo to překvapující, pokud se vzal v úvahu způsob, jakým se sem dostal. Občas zauvažoval, jestli ta podivná cesta nebyla jen výplodem jeho fantazie zdála se příliš neuvěřitelná na to, aby byla skutečností. A jmenuje se tohle místo *opravdu* Ostrov delfínů, jak řekla sestra Tessie? To už by byla shoda okolností přímo pobuřující.

Jeho průvodkyně, která byla patrně příliš stydlivá nebo vyplašená, než by pronesla jediné slovo, zmizela, jakmile dovedla Johnnyho ke dveřím s nápisem „Dr. Keith – zástupce ředitele“. Zaklepal, počkal, až se ozvalo „dále“, a vkročil do velké klimatizované kanceláře, osvěžující svým chladem po venkovním žáru.

Doktor Keith byl čtyřicátník a vypadal jako univerzitní profesor. Přestože seděl za stolem, bylo vidět, že je neobyčejně vysoký a nemotorný; byl to také první běloch, kterého Johnny na ostrově viděl.

Doktor pokynul Johnnymu rukou, aby se posadil do křesla, a mírně nosovým hlasem přitom řekl, „Posad’ se, chlapče.“

Johnnymu se nelíbilo, že mu říká „chlapče“, a nelíbil se mu ani doktorův australský přízvuk, se kterým nikdy předtím nepřišel přímo do styku. Řekl však velmi zdvořile „děkuji“, sedl si a čekal, co přijde.

Bylo to zcela nečekané. „Snad bys mohl začít tím, že nám povíš,“ řekl doktor Keith, „co se s tebou dělo – když se *Santa Anna* potopila.“

Johnny na něho zíral s otevřenou pusou; všechny jeho plány se zhroutily. Byly to jen přibližné plány, ale doufal, že se bude alespoň nějakou dobu moci vydávat za ztroskotaného námořníka postiženého ztrátou paměti. Jenže pokud vědí, jak cestoval, pak také vědí, odkud je, a nepochybně ho kvapem pošlou domů.

Rozhodl se nevzdávat bez boje.

„Nikdy jsem neslyšel o té *Santa* – jak se dál jmenuje,“ odpověděl nevinně.

„Nemysli si o nás, že jsme docela hloupí, chlapče. Když ses dostal na břeh takovým románovým způsobem, pochopitelně jsme volali vysílačkou pobřežní hlídce, abychom zjistili, jestli se nepohřešuje nějaká loď. Řekli nám, že posádka nákladní vznášedlové lodi *Santa Anna* dorazila do Brisbane a ohlásila, že jejich loď se potopila asi sto šedesát kilometrů východně od nás. Hlásili ovšem i to, že všichni se zachránili, dokonce i kočka, kterou měli na palubě.“

„Takže se zdálo, že *Santa Anna* nepřipadá v úvahu, dokud nás chytře nenapadlo, že bys mohl být černý pasažér. Pak už jen stačilo přeptat se policie na trase *Santa Anny*.“ Doktor se na chvíli odmlčel, vzal ze stolu lulku z vřesovcového dřeva a prohlížel ji, jako by tu věc

byl nikdy předtím neviděl. V té chvíli si „Johnny řekl, že doktor Keith si s ním jen hraje jako kočka s myší, a jeho počáteční averze vzrostla o několik dalších stupňů.

„Měl bys vidět, kolik kluků pořád ještě utíká z domova,“ pokračoval ten otravný hlas. „Trvalo několik hodin, než jsme zjistili, kdo jsi – a musím říct, že když jsme telefonovali tvou tetu Martu, nezdála se nijak zvlášť vděčná. Ani se ti nedivím, žeš vzal roha.“

Možná že doktor Keith není na konec tak zlý. „Co se mnou budete dělat, když jsem teď tady?“ zeptal se Johnny. Uvědomil si ke svému zděšení, že se mu mírně zachvěl hlas a že slzy ze zklamání a pocitu marnosti má na krajíčku.

„Zatím toho s tebou moc dělat *nemůžeme*,“ řekl doktor a rázem povzbudil Johnnyho naděje. „Naše loď je teď u Austrálie a vrátí se až zítra. Pak potrvá týden, než znovu vypluje, takže máš osm dní k dobru.“

Osm dní! Štěstí ho zatím neopouští. Do té doby se může stát ještě hodně věcí – a on se postará, aby se staly.

Během následující půlhodiny Johnny popsal svou cestu od ztroskotání, zatímco doktor Keith si dělal poznámky a kladl mu otázky. Nezdálo se, že by ho něco překvapilo, a když Johnny skončil, vytáhl ze zásuvky stolu desky s fotografiemi. Byly na nich záběry delfínů; Johnny vůbec netušil, že je tolik různých druhů.

„Poznal bys svoje kamarády?“ zeptal se doktor.

„Pokusím se,“ řekl Johnny a přehraboval se ve snímcích. Během chvilky všechny druhy vyřadil, až na tři pravděpodobné a dva možné.

Doktor Keith vypadal s jeho identifikací docela spokojen.

„Ano,“ řekl, „museli to být někteří z těchto.“ Pak položil Johnnymu velice podivnou otázku.

„Mluvil s tebou některý z nich?“

Nejprve si Johnny myslel, že si dělá legraci; pak viděl, že doktor Keith to myslel naprosto vážně.

„Vydávali všechny možné zvuky – pískali a pištěli a štěkali – ale ničemu z toho jsem nerozuměl.“

„Nic jako třeba tohle?“ zeptal se doktor. Stiskl tlačítko na svém stole a z reproduktoru na stěně kanceláře vyšel zvuk, jako když vržou

stará vrata na zrezivělých pantech. Pak přišla série zvuků, které Johnnymu připomínaly starodávný benzinový motor při startu, a nakonec se ozvalo zcela jasné a nezaměnitelné „Good morning, Doctor Keith.“

Slova byla rychlejší, než by je dokázal vyslovit člověk, ale byla dokonale zřetelná. A už tehdy, při prvním poslechu, Johnny věděl, že neslyší pouhé napodobení zvuku nebo opakování jako od papouška. Delfín, který řekl „Good morning, Doctor Keith,“ věděl přesně, co dělá.

„Vypadáš překvapeně,“ usmíval se doktor. „Neslyšel jsi nikdy o tom, že delfíni dovedou mluvit?“

Johnny zavrtěl hlavou.

„Víš se už půl století, že mají svůj vlastní složitý jazyk. My se ho snažíme naučit – a zároveň naučit je základní angličtinu. Děláme slušné pokroky, díky metodě, kterou vypracoval profesor Kazan. Setkáš se s ním, až se vrátí z pevniny; velice rád by slyšel tvoje vyprávění. Zatím raději seženu někoho, kdo na tebe dohlédne.“

Doktor Keith stiskl tlačítko a z domácího telefonu se ihned ozvala odpověď.

„Tady škola. Prosím, pane doktore?“

„Můžete teď uvolnit někoho ze starších chlapců?“

„Můžu vám poslat Micka – bude rád.“

„Dobře – pošlete mi ho do kanceláře.“

Johnny si povzdechl. Zdá se, že ani na tak malém a odlehlém ostrově, jako je tenhle, člověk škole neujde.

Artur C. Clarke

Kapitola šestá

Jako průvodce po ostrově měl Mick Nauru jen jednu nevýhodu – přeháněl. Většinou byly jeho historky tak nestoudně neuvěřitelné, že nebylo nebezpečí, že by je někdo mohl brát vážně, ale někdy zůstával Johnny na pochybách. Bylo skutečně pravda například to, že sestra Tessie (neboli Dvoutunka Tessie, jak jí ostrované říkali) odešla z domova, protože si z ní *velká* děvčata utahovala, jak je maličká? Johnny o tom nebyl přesvědčen, ale Mick ho ujišťoval, že je to čistá pravda. „Zeptej se jí, jestli mi nevěříš,“ řekl s naprosto vážným obličejem pod velkou kšticí černých kudrn.

Ostatní informace se naštěstí daly snáze prověřit a ve věcech, které byly opravdu důležité, byl Mick naprosto vážný. Jakmile mu doktor Johnnyho předal, Mick ho vzal na krátkou obchůzku ostrova a seznámil ho s jeho místopisem.

Bylo toho poměrně hodně na malé ploše a Johnnymu trvalo několik dní, než se tu vyznal. První věcí, kterou zjistil, bylo, že Ostrov

delfínů má dvojí obyvatele – vědce a techniky z výzkumné stanice a rybáře, kteří pracovali na člunech a pro něž moře bylo obživou. Rybářská komunita také obstarávala pracovníky, kteří obsluhovali elektrárnu, zajišťovali zásobování vodou a další nezbytné služby, jako třeba vaření, praní prádla a provoz maličké farmy s deseti hýčkanými kravami.

„Krávy jsme sem přivezli,“ vysvětloval Mick, „potom, co se profesor pokusil zpracovávat delfíní mlíko. To bylo poprvé a naposledy, kdy jsme měli na ostrově vzpouru.“

„Jak dlouho už jsi tady?“ zeptal se Johnny. „Ty ses tu narodil?“

„Kdepak, naši pocházejí z ostrova Darnley v Torresově úžině. Přestěhovali se sem před pěti lety, když mi bylo dvanáct. Mzda byla slušná a vypadalo to, že to bude zajímavý.“

„A je to zajímavý?“

„To si piš! Zpátky na Darnley bych nešel, ani na pevninu ne. Počkej, až uvidíš útes, a pochopíš proč.“

Mezitím opustili prosekané stezky a šli zkratkou přes nízký les, který pokrýval většinu ostrova. Přestože stromy byly natěsnané blízko sebe, nebylo těžké proktestit si jimi cestu, protože tu nebyly trny ani popínavé rostliny, které Johnny v tropickém lese očekával. Rostlinný život na ostrově byl bujný, ale spořádaný.

Některé ze stromů měly malé shluky kolíků kolem paty kmene a Johnnymu nějakou chvíli trvalo, než si uvědomil, že tyto kolíky jsou součástí stromů. Zdálo se, že nedůvěřují měkké půdě, v níž rostly, a vyslaly ven další kořeny nad zem jako podpěry.

„To je pandán,“ vysvětlil Mick. „Taky se mu říká chlebovník, protože se z něj dá udělat něco jako chleba. Jednou jsem to jedl; chutnalo to odporně – bacha!“

Řekl to pozdě. Johnny se pravou nohou zabořil do země až po koleno, a jak se pokoušel vyprostit, levá zapadla ještě hlouběji.

„Promiň,“ řekl Mick, ale nevypadal, že by ho to vůbec mrzelo. „Měl jsem tě varovat. Tady je kolonie buňáků; dělají si hnízda v zemi jako králíci a někde člověk nemůže udělat ani krok, aby přitom do nich nespád.“

„Dík, že mi to říkáš,“ řekl Johnny sarkasticky, když se vyškrábal ven a oprášil se. Bylo zřejmé, že na Ostrově delfínů je spousta věcí, které se ještě bude muset naučit.

Do nor buňáků – čili buňáků šedých, jak se správně jmenují – zapadl ještě několikrát, než se vynořili ven ze stromů a sešli na pláž na východní straně ostrova, naproti obrovské rozloze širého Pacifiku. Nechtělo se věřit, že se sem dostal z míst daleko za obzorem, přivezen zázrakem, který dosud nechápal.

Nebylo tu ani stopy po člověku; oni dva mohli docela dobře být jedinými obyvateli ostrova. Toto pobřeží bylo vystaveno sezónním bouřím, a proto všechny budovy a přístaviště byly na opačné straně ostrova. Obrovský kmen stromu, vyvržený na písek a vybělený za dlouhé měsíce a roky sluncem, tu ležel jako tichý památník jednoho z minulých hurikánů. Byly tu i velké balvany mrtvých korálů vážící mnoho tun, které mohly být vyneseny na pláž jedině silou vln. A přece zde teď všechno vypadalo tak klidně.

Chlapci se vydali po písečných dunách mezi okrajem lesa a korály pokrytou pláží. Mick přitom po čemsi pátral a za chvíli našel, co hledal.

Z moře se muselo vyplazit něco velkého, co za sebou v písku nechalo stopy jako koleje od tanku. Na konci kolejí, vysoko nad úrovní vody, byla uhlazená plocha písku, v němž Mick začal hrabat rukama.

Johnny mu pomohl a asi třicet centimetrů hluboko narazili na spoustu vajec velikosti a tvaru ping-pongových míčků. Skořápky však neměly tvrdé, ale kožnaté a pružné. Mick si sundal košili, udělal z ní pytel a nacpal do něho všechna vejce, co se dovnitř vešla.

„Víš, co to je?“ zeptal se.

„Jo,“ řekl Johnny rychle, k Mickově viditelnému zklamání. „Želví vejce. Jednou jsem v televizi viděl film, kde ukazovali, jak se malé želvy líhnou a pak se samy vyhrabávají z písku. Co s nima budeš dělat?“

„Jíst, samozřejmě. Jsou výborný, když se usmaží s rýží.“

„Ble!“ řekl Johnny. „Tak tohle si s tebou nedám.“

„To nikdy nevíš,“ odpověděl Mick. „Máme moc šikovného kuchaře.“

Šli podle křivky pláže přes sever ostrova, pak jeho západ, až se vrátili do osady. Těsně před ní došli k rozlehlému bazénu nebo nádrži, kterou s mořem spojoval umělý kanál. Protože teď byl odliv, kanál byl uzavřen stavidlem, které zachycovalo vodu v bazénu, dokud se moře opět nezvedne.

„Tak jsme tady,“ řekl Mick. „Tímhle tu žije celý ostrov.“

V bazénu, právě tak, jak je viděl v Pacifiku, pomalu plavali dva delfíni. Johnny by si je býval rád prohlédl více zblízka, ale drátěný plot mu bránil dostat se k nádrži. Na plotu bylo velkými červenými písmeny upozornění, v němž stálo: DODRŽUJTE TICHŮ, PROSÍM – HYDROFONY PRACUJÍ.

Opatrně a potichu přešli kolem, pak Mick vysvětlil: „Profesor nemá rád, když někdo blízko delfínů mluví; říká, že je to může plést. Jednou večer se jeden cvok rybář nalil, přišel sem a vykřikoval na ně sprostě. Byla z toho pěkná mela – musel odtud vystřelit hned příští lodí.“

„Co je to za člověka, ten profesor?“ zeptal se Johnny.

„Prima chlap – teda až na neděli odpoledne.“

„Co se děje v tu dobu?“

„Každou neděli ráno mu volá jeho stará a snaží se ho přemluvit, aby přijel domů. Nechce, říká, že nesnáší Moskvu – v létě je tam moc horko, v zimě zas chladno. Takže na sebe příšerně štěkají, ale vždycky jednou za pár měsíců se dohodnou na kompromisu a setkají se někde na Jaltě nebo kde.“

Johnny si to nechal projít hlavou. Chtěl se dozvědět co nejvíc o profesoru Kazanovi, doufal, že tím zvýší svoje šance zůstat na ostrově. Mickův popis v něm trochu vzbudil obavy; ačkoli, jelikož neděle právě uplynula, profesor by teď měl mít dobrou náladu několik dní.

„Vážně umí řeč delfínů?“ zeptal se Johnny. „Myslel jsem si, že ty podivný zvuky nemůže nikdo napodobit.“

„Umí říct jen pár slov, ale dokáže přeložit nahrávky z kazet s pomocí počítačů. A pak umí udělat nový pásky a mluvit na delfíny. Je to dost složitý, ale funguje to.“

Na Johnnyho to udělalo dojem a podnítilo jeho zvědavost. Vždycky se zajímal o to, jak co funguje, a neuměl si představit, jak by se člověk mohl vůbec začít učit řeč delfínů.

„No,“ řekl Mick, když mu tu otázku položil, „už jsi někdy uvažoval, jak ses naučil mluvit ty?“

„Tím, že jsem poslouchal, jak na mě mluví máma, nejspíš,“ odpověděl Johnny trochu smutně; mohl na ni už jen vzpomínat.

„Jasně. Takže profesor udělal to, že vzal delfíní samici a mládě a dal je do samostatného bazénu. Pak poslouchal, jak spolu mluví, když to mládě vyrůstalo; tak se naučil řeč delfínů, stejně jako to mládě.“

„Zní to skoro až moc jednoduše,“ řekl Johnny.

„No jo, ale trvalo mu to roky, a ještě pořád se učí. Ale teď už má zásobu několik tisíc slov a začal dokonce psát Dějiny delfínů.“

„Dějiny?“

„Dá se tomu tak říkat. Protože nemají knížky, vytvořili si úžasný paměť. Můžou nám povědět i o tom, co se stalo v moři hodně dávno – aspoň profesor to tvrdí. A dává to smysl; než si člověk vytvořil písmo, musel všechno nosit v hlavě. Delfíni to dělají stejně.“

Johnny přemítal o těchto překvapivých faktech, až došli k administrativnímu bloku a dokončili tak okruh kolem ostrova. Při pohledu na všechny ty budovy s tolika pracovníky a složitými přístroji uvnitř ho napadla mnohem realističtější otázka.

„Kdo tohle všechno platí?“ zeptal se. „Musí to stát balík peněz udržovat to tady v provozu.“

„Moc ne, ve srovnání s tím, co jde do vesmíru,“ odpověděl Mick. „Profesor začal před patnácti lety asi se šesti pomocníky. Když začal mít výsledky, velký vědecký nadace mu daly veškerou podporu, kterou potřeboval. Takže teď to tady musíme jednou za šest měsíců dát do perfektního pořádku kvůli partě chlápů, co si říkají inspekční výbor. Slyšel jsem, jak profesor jednou povídal, že tenkrát, když začínal, to byla zajímavější práce.“

To je možná pravda, pomyslel si Johnny. Ale připadalo mu, že to je docela zajímavá práce ještě teď – a měl v úmyslu při ní pomáhat.

Artur C. Clarke

Kapitola sedmá

Hydroplánový člun *Létající ryba* se přihnal od západu rychlostí padesáti uzlů; vzdálenost od australské pevniny překonal za dvě hodiny. Když se přiblížil k útesům Ostrova delfínů, zatáhl obrovské vodní lyže, dosedl na vodu jako běžný námořní člun a dokončil cestu při poklidných deseti uzlech.

Johnny poznal, že člun je na dohled podle toho, že veškeré obyvatelstvo ostrova se začalo přesouvat k molu. Šel ze zvědavosti také; stál na pláži a díval se, jak se bíle natřený člun opatrně protáhl kanálem vystříleným trhavinou v korálovém útesu.

Profesor Kazan, který měl na sobě bílý tropický oblek a klobouk s širokou střechou, vystoupil na břeh jako první. Byl vřele pozdraven uvítacím výborem, v němž se smíchali technici, rybáři, pracovníci z kanceláří a děti, všichni dohromady. Ostrovní společnost byla nesmírně demokratická, každý se považoval za rovného s ostatními. Ale profesor Kazan, jak Johnny brzy zjistil, patřil do zvláštní katego-

rie a ostrované se k němu chovali se zvláštní směsicí úcty, lásky a hrdosti.

Johnny také zjistil, že když se člověk přijde na pláž podívat na příjezd *Létající ryby*, očekává se, že pomůže s vykládkou. Celou další hodinu totiž pomáhal úctyhodnému proudu balíků a přepravních beden dostat se ze člunu do „Skladů“. Právě dokončili práci a Johnny popíjel zdarma rozdávaný chlazený nápoj, když ho veřejný rozhlas požádal, aby se laskavě co nejdříve dostavil do Technického bloku.

Když tam dorazil, poslali ho do velké místnosti zaplněné elektronikou. Profesor Kazan a doktor Keith seděli u složitého ovládacího pultu a vůbec si ho nevšimli. Johnnymu to nevadilo; byl příliš fascinován tím, co se dělo.

Z reproduktoru se ozval sled opakovaně se ozývajících zvláštních zvuků. Znělo to jako hlasy delfínů, které Johnny už slyšel, ale byl v tom nepatrný rozdíl. Po několika opakováních si uvědomil, co to je. Zvuky byly podstatně zpomaleny, aby umožnily necvičenému lidskému sluchu rozeznat jejich jemné detaily.

Ale to nebylo vše. Pokaždé, když sled delfiních zvuků vyšel z reproduktoru, objevil se také jako obraz světél a stínů na velké televizní obrazovce. Obraz světlých čar a tmavých pruhů vypadal jako nějaká mapa, a přestože pro Johnnyho neškolené oko neznamenal nic, bylo zřejmé, že vědcům říká hodně. Sledovali ho pozorně pokaždé, když se objevil na obrazovce, občas nastavili ovládací prvky, které určité plochy zesvětlily a jiné ztmavily.

Najednou si profesor všiml Johnnyho, vypnul zvuk a otočil se v křesle. Nevypnul však obraz, který dál tiše a vytrvale blikal v tak hypnotizujícím rytmu, že Johnny k němu stále stácel oči.

Zároveň se však snažil využít této první příležitosti prohlédnout si profesora Kazana. Vědec byl zakulacený šedovlasý muž před šedesátkou; měl laskavý, ale poněkud nepřítomný výraz, jako by chtěl být ke každému přátelský, avšak dával přednost tomu, když může být o samotě s vlastními myšlenkami. Jak měl Johnny zakrátko zjistit, uměl být vynikajícím společníkem, když byl uvolněný, ale jindy se zdálo, že je duchem někde docela jinde, i když s někým mluví. Nepodobal se příliš populární představě „duchem nepřítomného profesora“; nikdo neuměl být méně duchem nepřítomný než profesor Ka-

zan, když šlo o praktické věci. Zdálo se, že umí fungovat na dvou úrovních najednou: jedna část jeho vědomí se vyrovnávala se záležitostmi každodenního života a jiná část hloubala nad nějakým složitým vědeckým problémem. Nebylo proto divu, že často naslouchal jakémusi vnitřnímu hlasu, který nikdo jiný nemohl slyšet.

„Posad' se, Johnny,“ začal. „Doktor Keith mi o tobě poslal zprávu vysílačkou, když jsem byl na pevnině. Myslím, že si uvědomuješ, jaké jsi měl štěstí?“

„Ano, pane profesore,“ odpověděl Johnny se slavnostním pocitem.

„Víme už po staletí, že delfíni někdy pomáhají lidem dostat se k pobřeží – vlastně se takové legendy tradují více než dva tisíce let, ačkoli je nikdo nebral vážně až do naší doby. Jenže u tebe to nebylo jen nějaké postrčení k pevnině; tebe přepravili na vzdálenost sto šedesáti kilometrů.“

„A aby toho nebylo málo, dopravili tě rovnou *k nám*. Ale proč? To bych se moc rád dozvěděl. Nenapadá tě náhodou něco?“

Johnnymu ta otázka zalichotila, ale odpovědět na ni nemohl.

„Já myslím,“ řekl pomalu, „že museli vědět, že pracujete s delfíny, i když si neumím představit, jak to zjistili.“

„Na to je snadná odpověď,“ vložil se do hovoru doktor Keith. „Museli jim to říct delfíni, které jsme vypustili. Johnny přece poznal pět z nich na fotografiích, které jsem mu ukázal hned, jak sem přišel.“

Profesor Kazan pokývl hlavou.

„Ano – a to nám dává cennou informaci. Znamená to, že pobřežní druhy, se kterými pracujeme, a jejich hlubokomořští bratraci mluví stejnou řečí. *Tohle* jsme předtím nevěděli.“

„Ale pořád ještě tápeme, pokud jde o motivaci jejich chování,“ řekl doktor Keith. „Když divocí delfíni, kteří nikdy nepřišli do přímého styku s člověkem, podstupují všechny tyhle potíže, vypadá to, že od nás něco chtějí – a chtějí to hodně. Možná, že záchrana Johnnyho znamenala něco jako „My jsme pomohli vám – teď vy pomozte nám.““

„Je to celkem pravděpodobná teorie,“ souhlasil profesor Kazan. „Ale mluvením se odpovědi nedočkáme. Je jen jediný způsob, jak zjistit, o co Johnnyho přátelům šlo – a to zeptat se jich.“

„Jestliže se nám podaří je najít.“

„Pokud opravdu něco chtějí, nebudou příliš daleko. Můžeme je kontaktovat, aniž opustíme tuhle místnost.“

Profesor stiskl spínač a prostor se znovu zaplnil zvuky. Ale tentokrát si Johnny uvědomoval, že neposlouchá hlas jednoho delfína, ale všechny hlasy moře.

Byl to neuvěřitelně složitý shluk syčení a praskání a chrčení. Do toho se vlétalo švitoření, které by klidně mohli vydávat ptáci, slabé a vzdálené úpění a šum milionů vln.

Několik minut naslouchali této směsici zvuků; pak profesor stiskl další spínač na velkém přístroji.

„To byl západní hydrofon,“ vysvětlil Johnnymu. „Teď zkusíme východní. Je v hlubší vodě, hned za okrajem útesu.“

Obraz zvuku se změnil; zvuk vln byl slabší, ale úpění a pištění neznámých mořských tvorů bylo mnohem hlasitější. Profesor znovu poslouchal několik minut, pak přepnul na sever a nakonec na jih.

„Projeďte ty pásky na analyzátoru, prosím vás,“ požádal doktora Keitha. „Ale klidně se vsadím už teď, že v okruhu třiceti kilometrů žádná větší skupina delfínů není.“

„V tom případě moje teorie bere za své.“

„To nemusí; třicet kilometrů pro delfíny není nic. A jsou to lovci, na to nezapomínejte, takže nemohou zůstat na jednom místě. Musejí táhnout za potravou, ať je kdekoli. Ta skupina, která zachránila Johnnyho, by moře kolem útesu brzy vymetla do poslední rybky.“

Profesor se postavil, pak pokračoval:

„Nechám tu analýzu udělat vás; je čas, abych se zastavil u bazénu. Pojď se mnou, Johnny, chci tě představit svým dobrým přátelům.“

Cestou na pláž profesor vypadal, že se zabral do myšlenek. Pak Johnnyho vyděsil, když nečekaně, ale umně vydal rychlý sled modulovaných písknutí.

„Žádný člověk nikdy nebude mluvit plynně řečí delfínů,“ řekl, „ale dokážu se už celkem slušně přiblížit několika běžnějším frázím. Musím na nich ale pořád pracovat, a obávám se, že mám dost hrozný

přízvuk. Jen delfíni, kteří mě dobře znají, dokážou pochopit, co se pokouším říct. A někdy si myslím, že jsou jenom zdvořilí.“

Profesor odemkl vrátka k bazénu a zase je za sebou pečlivě zamkl. „Všichni si chtějí hrát se Susie a se Sputnikem, ale nesmím jim to dovolit,“ vysvětlil. „Alespoň dokud se je snažím naučit anglicky.“

Susie byla zdravím kypící, čiperná samice o váze kolem sto padesáti kilogramů, která, když se přiblížili, vystrčila polovinu trupu z vody. Sputnik, její devítiměsíční mládě, byl rezervovanější anebo možná více plachý; svou matku si držel mezi sebou a návštěvníky. „Dobrý den, Susie,“ řekl profesor s přehnanou pečlivostí. „Dobrý den, Sputniku.“ Pak našpulil rty a vydal ze sebe onen složitý pískot. Uprostřed se něco nepovedlo a profesor si pod vousy mírně zaklel, než začal nanovo. Susie to připadalo velmi legrační. Několikrát vypískla delfíním smíchem, pak na návštěvníky vychrlila proud vody, i když byla natolik zdvořilá, že je minula. Pak připlavala k profesorovi, který sáhl do kapsy a vytáhl igelitový sáček plný dobrot. Jeden pamlsek podržel vysoko ve vzduchu, načež Susie se vrátila o pár metrů dozadu, vystřelila z vody jako raketa, vzala jemně potravu profesorovi z prstů a zajela znovu do bazénu téměř bez vyšplouchnutí. Pak se znovu vynořila a řekla zřetelně: „Thank you, ‘fessor.“

Bylo zřejmé, že čeká na další, ale profesor Kazan zavrtěl hlavou. „Ne, Susie,“ řekl a pohládl jí na hřbetě. „Už ne; brzy bude krmení.“ Susie zachřčela, jako by vyjadřovala znechucení, pak se začala prohánět po bazénu jako motorový člun, čistě proto, aby se předvedla. Když se Sputnik vydal za ní, profesor řekl Johnnymu:

„Zkus, jestli se nechá nakrmit od tebe – myslím, že mi nedůvěřuje.“

Johnny vzal pamlsek, který byl cítit na sto honů po rybách, oleji a chemických přísadách. Byla to, jak zjistil později, delfíní náhražka tabáku nebo cukroví. Profesor ji namíchal až po letech bádání; zvířatům ta věc tak chutnala, že by udělala téměř cokoli, aby si jí trochu vysloužila.

Johnny si klekl na kraj bazénu a zamával návnadou. „Sputniku!“ zavolal. „Na, Sputniku!“

Delfínek vyplaval z vody a pochybovačně si ho změřil. Podíval se na matku, podíval se na profesora Kazana a pak znovu na Johnnyho.

Přestože vypadal, že odolává pokušení, nechtěl se k němu přiblížit; místo toho zachrčel a svižně se ponořil; pak se vzrušeně řítit sem a tam v hloubce bazénu. Nezdálo se, že plave nějakým určitým směrem; proháněl se tryskem na všechny strany, jako někteří lidé, když se nemohou rozhodnout.

Myslím, že se bojí profesora, řekl si Johnny. Poodešel po okraji bazénu, až mezi ním a vědcem bylo patnáct metrů, a znovu na Sputnika zavolal.

Jeho předpoklad byl správný. Delfín obhlédl novou situaci, schválil ji, a plaval pomalu k Johnnymu. Stále ještě vypadal trochu podezřívavě, když vystrčil hlavu a otevřel tlamu, přičemž se objevil nebezpečný počet malých, jako jehly ostrých zubů. Johnny pocítil zřetelnou úlevu, když si delfín vzal odměnu, aniž ho kousl do prstů. Koneckonců, Sputnik byl masožravec a Johnny nijak netoužil po tom, aby mohl krmit zpola dospělé dravé mládě holýma rukama.

Delfínek plaval u kraje bazénu, zřejmě čekal na další pamlsek. „Ne, Sputniku,“ řekl Johnny, když si vzpomněl, co řekl profesor Susie. „Ne, Sputniku brzy bude krmení.“

Delfín byl jen několik desítek centimetrů daleko a Johnny natáhl ruku, aby ho pohladil. Přestože se trochu stáhl zpět, neuhnul a dovolil Johnnymu, aby mu přejel rukou po celém hřbetu. Johnnyho překvapilo, jak je delfíní kůže měkká a pružná jako guma; nic jí není tak nepodobné jako šupinaté tělo ryby; a nikdo, kdo jednou pohladil delfína, nezapomene, že je to teplokrevný savec.

Johnny by si býval rád ještě hrál se Sputnikem, ale profesor už na něho gestikuloval. Když odcházeli od bazénu, vědec žertem poznamenal, „Cítím se hluboce dotčen. Nikdy jsem se ke Sputnikovi nedostal a tobě se to povedlo hned napoprvé. Zdá se, že to s delfíny umíš; mělš někdy nějaké domácí zvíře?“

„Ne, pane profesore,“ řekl Johnny. „Kromě akvariijních rybiček, ale to už je dávno.“

„No,“ smál se profesor, „myslím, že ty se nepočítají.“

Uši ještě několik metrů, když profesor Kazan začal mluvit docela proměněným hlasem a hovořil s Johnnym velmi vážně jako se sobě rovným, a ne jako s chlapcem o čtyřicet let mladším.

„Jsem vědec,“ řekl, „ale jsem také pověřivý ruský rolník. I když mi logika říká, že je to nesmysl, začínám si myslet, že tě sem poslal osud. Už to, jak ses sem dostal, to bylo jako z nějaké řecké báje. A teď se od tebe Sputnik nechá krmit z ruky. Pouhá shoda okolností, samozřejmě, ale moudrý člověk si shody okolností vyloží podle svého.“

Kam tím proboha míří? uvažoval Johnny. Ale profesor více neřekl, dokud nebyli před Technickým blokem. Pak nečekaně poznamenal, s lehkým pousmáním: „Slyšel jsem, že domů nijak zvlášť nepospícháš.“

Johnnymu poskočilo srdce.

„Je to tak, pane profesore,“ řekl honem. „Chci tu zůstat, jak dlouho to půjde. Chtěl bych se dozvědět víc o vašich delfínech.“

„Nejsou *moji*,“ opravil ho profesor rázně. „Každý delfín je svéprávnou osobností, jednotlivcem s větší svobodou, než jakou si my na souši dokážeme třeba jen představit. Delfíni nepatří nikomu a doufám, že nikdy nebudou. Chci jim pomáhat, nejen kvůli vědě, ale protože je to pocta. Nikdy je neber jako zvířata; v jejich řeči si říkají Bytosti moře, a to je pro ně ten nejlepší název.“

Bylo to poprvé, kdy Johnny viděl profesora tak dojatého, ale jeho citům rozuměl. Vždyť Bytostem moře vděčil za svůj život, a to byl dluh, který doufal, že jednou bude moci splatit.

Artur C. Clarke

Kapitola osmá

Kolem Ostrova delfínů leželo magické království – útes. Člověk ani za celý život nemohl načerpat všechny jeho krásy. Johnnymu se nikdy ani nesnilo, že taková místa existují a jsou plná prapodivných a nádherných tvorů v takových počtech, že pole a lesy země se proti nim zdají mrtvé.

Při přílivu útes úplně zaplavovalo moře a jen úzký pruh písku obklopující ostrov zůstával odkrytý. Proměna za několik málo hodin však byla neuvěřitelná. Ačkoli rozdíl mezi přílivem a odlivem byl jen jeden metr, útes byl tak plochý, že voda se stahovala na míle daleko. Na některých místech skutečně odliv couval do takové vzdálenosti, že moře mizelo z dohledu a korálová tabule zůstávala obnažená až k obzoru.

To byla ta pravá doba vydat se na průzkum útesu; veškeré potřebné vybavení tvořil pár pevných bot, klobouk s širokou krempou jako ochrana před sluncem a potápěčské brýle. Boty byly naprosto nejdů-

ležitější, protože ostré, křehké korály mohly způsobit jizvy, které se snadno zanítily a pak se hojily celé týdny.

Když se Johnny vydal k útesu poprvé, Mick ho doprovázel. Protože vůbec netušil, co ho čeká, bylo pro něho všechno neznámé – a měl trochu strach. Na útesu byly věci – malé, nevinně vyhlížející věci –, které ho snadno mohly zabít, kdyby nebyl opatrný.

Chlapci šli přímo z pláže na západní straně ostrova, kde byl obnažený útes široký jen půldruhého kilometru. Nejprve překročili nezájímavé území nikoho, kde ležely mrtvé, rozbité korály – rozdrčené úlomky po staletí vyvrhované bouřemi. Celý ostrov byl postaven z takových úlomků, které se během věků pokryly tenkou vrstvou země, pak trávou a plevelem a nakonec stromy.

Brzy překročili pásmo mrtvých korálů a Johnnymu se zdálo, že prochází zahradou neznámých, zkamenělých rostlin. Byly tu tenké větévky a výhonky barevného kamene i masivnější útvary, které vypadaly jako obrovské houby a byly tak pevné, že se po nich dalo přejít. Avšak i přes svůj vzhled to nebyly rostliny, nýbrž výtvoř živočišných organismů. Když se Johnny shýbl, aby si je prohlédl, viděl, že jejich povrch je děrován tisíci nepatrných otvorů. Každý byl buňkou jednoho korálového polypa – nevelkého živočicha, jakési malé mořské sasanky – a každá buňka byla vystavěna z vápence, který tento živočich vyloučil za dobu své existence. Když uhynul, zůstala prázdná buňka a na ní začala stavět další generace. Tak útes rostl, rok po roku, století po století. Vše, co Johnny viděl, kilometry a kilometry ploché korálové tabule lesknoucí se pod sluncem, bylo dílem živočichů menších než nehet jeho prstu.

A toto byla jen jedna část korálových skalisek v celé nesmírnosti Velké útesové bariéry, která se táhla více než šestnáct set kilometrů podél australského pobřeží. Nyní Johnny rozuměl poznámce, kterou zaslechl od profesora Kazana – že útes je největším dílem jednotlivých živých organismů na povrchu Země.

Netrvalo dlouho a Johnny objevil, že kromě korálů šlape i po jiných organismech. Najednou bez sebemenšího varování vytryskl do vzduchu proud vody jen metr před ním.

„Co to bylo?“ zalapal po dechu.

Mick se jeho leknutí smál.

„Zaděnká,“ odpověděl prostě. „Slyšela tě, jak jdeš.“

Johnny zahlédl další včas, takže měl příležitost si ji prohlédnout v akci. Mušle měřila asi třicet centimetrů a byla zasazena svisle v korálech, takže z ní byla vidět jen otevřená ústa. Tělo živočicha, zčásti vysunutě z ulity, vypadalo jako nádherně pestrý kus sametu, obarvený nejtemnější smaragdovou zelení a modří. Když Mick našlápl na skálu vedle ní, ihned se prudce zavřela – a voda, kterou vystříkla nahoru, jen těsně minula Johnnyho obličej.

„Tahle je mrňavá,“ pronesl Mick pohrdavě. „Musíš do hloubky, tam najdeš pořádný macký – dorůstají taky metr nebo metr dvacet. Děda mi říkal, že když dělal na jednom lugu z Cooktownu, který byl na lovu perel, viděl zaděnkou tři a půl metru dlouhou. Jenže on je známej tím, že vypráví báchorky, takže tomu nevěřím.“

Johnny nevěřil ani na mušli dlouhou metr dvacet; jak ale zjistil později, Mick tentokrát mluvil čistou pravdu. Ne *každá* historka o útesu a jeho živočiších se dala jednoduše odbýt mávnutím ruky jako pouhý výmysl.

Ušli dalších sto metrů, provázeni občasnými sprškami rozčilených mušlí, až dorazili k malé skalnaté tůni. Protože nefoukal vítr, který by čeřil hladinu, Johnny viděl ryby prohánějící se v hloubkách stejně zřetelně, jako kdyby visely ve vzduchu.

Hrály všemi barvami duhy, ozdobeny proužky, kruhy a tečkami, jako by nějaký šílený malíř začal divoce řádit se svou paletou. Ani nejkřiklavější vzory motýlů nebyly tak barevné a nápadné jako ryby míhající se sem a tam kolem korálů.

Tuň byla domovem mnoha dalších živočichů. Když ho Mick upozornil, Johnny uviděl dvě dlouhá tykadla čnící ze vstupního otvoru do malé dutiny; mávala zuřivě kolem, jako by si chtěla osahat svět venku.

„Tečkovanej humr,“ řekl Mick. „Možná ho chytíme cestou zpátky. Je to výborná pochoutka – když se opeče a dá se na něj hodně másla.“

Během příštích pěti minut ukázal Johnnymu asi dvacet dalších živočichů. Bylo tu několik druhů ulit s nádhernými vzory; pěticípé hvězdice, které se plazily pomalu po dně za kořistí; raci poustevníci;

a jakýsi živočich připomínající obrovského slimáka, který vypustil oblak purpurového inkoustu, když jej Mick postrčil.

Byla tu i chobotnice, první, kterou Johnny kdy viděl. Bylo to mláďe, veliké jen pár centimetrů, a schovávalo se plaše ve stínu, kde je mohl objevit jedině zkušený lovec jako Mick. Když jí vyhnal z úkrytu, svezla se po korálech s elegantním pлавným pohybem a změnila přitom barvu z nevýrazně šedé na jemně růžovou. Ke svému překvapení Johnny zjistil, že je to docela milé stvoření, ačkoli si uvědomoval, že by pravděpodobně změnil názor, kdyby se setkal se skutečně velkým exemplářem.

Byl by strávil celý den průzkumem této jediné tůňky, ale Mick spěchal dál. A tak pokračovali na výpravě ke vzdálenému obzoru moře a kličkovali mezi místy, kde byly korály příliš křehké na to, aby unesly jejich váhu.

Mick se zastavil a zvedl skvrnitou ulitu velikosti a tvaru jedlové šišky. „Podívej se na tohle,“ řekl a přidržel ji Johnnymu před očima.

Z jednoho konce ulity na něho marně útočil černý, zašpičatělý háček, jakoby malý srp.

„Jedovatý,“ řekl Mick. „Když tě bodne *tohle*, bude to s tebou zlý. Můžeš i umřít.“

Vrátil ulitu zpátky na korálový útes, zatímco Johnny si ji zamyšleně prohlížel. Takové krásné, neškodně vypadající stvoření – a přece v sobě nosí smrt! Tuhle lekci za pochodu hned tak nezapomene.

Ale zjistil také to, že útes je naprosto bezpečné místo pro výpravy, pokud se člověk řídí dvěma zásadami zdravého rozumu. První bylo dívat se, kam šlape; tou druhou nikdy se ničeho nedotýkat, pokud si není *jist*, že je to neškodné.

Nakonec došli na okraj útesu a stáli a dívali se dolů na pomalu se dmoucí moře. Ještě byl odliv a voda se přelévala z korálů dolů stovkami malých údolí, která v živém skalisku vyhloubila. Byly tu velké, hluboké tůně otevírající se do moře a v nich plavaly ryby mnohem větší, než jaké Johnny kdy předtím viděl.

„Pojď,“ řekl Mick a nasadil si potápěčskou masku. Téměř bez šplouchnutí se ponořil do nejbližší tůně, ani se neohlížel, jestli jde Johnny za ním.

Johnny chvíli váhal, ale řekl si, že nechce vypadat jako zbabělec, a opatrně sestoupil po ostrých korálech. Jakmile mu voda stoupla nad masku, všechen strach hodil za hlavu. Svět pod hladinou, do něhož nahlížel shora, byl nyní, když splýval na vodě obličejem dolů, ještě krásnější. Připadal si jako ryba v obrovském akváriu, která všechno vidí s křišťálovou průzračností okénkem potápěčských brýlí.

Velmi pomalu se vydal za Mickem podél klikatých zdí mezi korálové útesy, které rostly do šířky, jak vstupovaly do moře. Nejprve byla hloubka jen půl metru nebo metr; pak, zcela neočekávaně, mu dno zmizelo pod nohama, a než si Johnny uvědomil, co se děje, byl ve vodě hluboké šest metrů. Byl daleko od velké plošiny útesu a směřoval na širé moře.

Na chvíli se vyděsil. Přestal plavat a zůstal na místě; ohlédl se přes rameno, aby se ujistil, že bezpečí je jen několik metrů za ním. Pak se podíval ještě jednou dopředu – dopředu a dolů.

Nedalo se odhadnout, jak daleko do hlubiny vidí – nejméně třicet metrů. Díval se dolů po dlouhém, příkrém srázu, který vedl do říše naprosto odlišné od jasně osvětlených, barevných tůní, jež právě opustil. Ze světa prozářeného slunečním světlem hleděl do modrého, záhadného šera. A hluboko dole v tomto šeru se sem a tam pohybovaly obrovské stíny ve vznešeném tanci.

„Co je to za ryby?“ zašeptal svému společníkovi.

„Koráloví pstruzi,“ řekl Mick. „Sleduj.“ Pak k Johnnyho zděšení zmizel pod hladinou a sjel jako šíp dolů do hlubin, rychle a ladně jako ryba. Vypadal menší a menší, jak se blížil k těmto pohybujícím se stínům, a ty naopak ve srovnání s ním jako by narůstaly, jak se k nim přibližoval. Když se zastavil, asi patnáct metrů hluboko, plaval právě nad nimi. Natáhl ruku a snažil se dotknout jedné z velkých ryb, ale ta mrskla ocasem a odplavala.

Mick nevypadal, že by nějak spěchal s návratem k hladině, i když Johnny se nadechl nejméně desetkrát, mezitím co sledoval představení. Konečně k velké úlevě svého publika Mick začal pomalu plavat nahoru; zamával přitom korálovým pstruhům na rozloučenou.

„Jak byly ty ryby velký?“ zeptal se Johnny, když se Mick vynořil z vody a chytil dech.

„Á, jen tak čtyřicet, padesát kilo. Měl bys vidět ty opravdu pořádný na severu. Můj děda chytil u Cairns čtyřsetkilovýho.“

„Ty mu ovšem nevěříš,“ zasmál se Johnny.

„Náhodou věřím,“ vrátil mu to Mick. „*Tentokrát* měl na důkaz fotku.“

Když plavali zpátky na okraj útesu, Johnny se znovu zadíval dolů do modrých hlubin s jejich korálovými skalisky, převislými terasami a těžkými stíny pomalu plovoucími mezi nimi. Byl to svět vzdálený jako jiná planeta, přestože byl tady na Zemi. A byl to svět, který – protože byl tak naprosto neznámý – ho naplňoval zvědavostí i strachem.

Byl jen jediný způsob, jak se vyrovnat s oběma pocity. Dříve nebo později se bude muset vydat za Mickem dolů po onom modrém, záhadném srázu.

Artur C. Clarke

Kapitola devátá

„Máte pravdu, profesore,“ řekl doktor Keíth, „ačkoli, ať se pro-
padnu, jestli mám tušení, jak jste to mohl vědět. V dosahu našich
hydrofonů žádná skupina delfínů není.“

„Pak za nimi vyrazíme s *Létající rybou*.“

„Ale kde budeme hledat? Mohou být kdekoli uvnitř patnácti tisíc
čtverečních kilometrů.“

„Od toho jsou tu pátrací satelity,“ odpověděl profesor Kazan.
„Zavolejte řídicí věž ve Woomeře a požádejte je, ať vyfotografují ob-
last v okruhu osmdesáti kilometrů kolem ostrova. Ať to udělají co
nejdřív po svítání. Nějaký satelit určitě někdy zítra ráno poletí nad
námi.“

„Ale proč po svítání?“ zeptal se doktor Keith. „Aha, už chápu – s
dlouhými stíny budou lépe vidět.“

„Samozřejmě. Dá nám to pěknou práci prohledat tak obrovskou plochu, a jestli nám to bude trvat příliš dlouho, už budou pryč.“

Johnny se dozvěděl o projektu krátce po snídani, když ho zavolali, aby pomohl při průzkumu. Zdálo se, že profesor Kazan si vzal trochu velké sousto, protože na ostrov došlo přes přijímač satelitních snímků dvacet pět samostatných fotografií, z nichž každá pokrývala čtverec o straně dvaatřicet kilometrů a zachycovala obrovské množství podrobností. Pořízeny byly přibližně hodinu po svítání z nízko letícího meteorologického satelitu z výšky osmi set kilometrů, a protože výhled nezakrývaly žádné mraky, měly vynikající kvalitu. Mohutné teleskopické fotoaparáty si přitáhly Zemi na vzdálenost pouhých osmi kilometrů.

Johnnymu svěřili ke zkoumání tu nejméně důležitou, zato však nejzajímavější fotografii z celé mozaiky. Byla to ta uprostřed, na které byl samotný ostrov. Fascinovalo ho, když ji pod lupou prohlížel a viděl, jak budovy a stezky a čluny vystupují vzhůru, až byly viditelné pouhým okem. Dokonce i jednotlivé postavy se daly rozeznat jako malé černé body.

Johnny si poprvé uvědomil nesmírnou rozlohu útesu kolem Ostrova delfínů. Táhl se na míle daleko k východu, takže samotný ostrov vypadal jako pouhá tečka ve vykřičníku. Přestože byl příliv, pod mělkou vodou, která útes pokrývala, bylo vidět každý detail. Johnny málem zapomněl, jakou práci má dělat, když si prohlížel tůň a podmořská údolí a stovky malých kaňonů, které vyhloubila voda valící se z útesu při odlivu.

Pátrači měli štěstí; delfíni byli spatřeni necelých sto kilometrů jihovýchodně od ostrova, téměř na samém okraji fotografické mozaiky. Nebylo pochyb: po moři se proháněly desítky tmavých těl, některá z nich zachytil objektiv ve výskoku nad hladinou. A podle rozšiřujících se V, která nechávali za sebou, bylo poznat, že směřují na západ.

Profesor Kazan se na fotografie zadíval s uspokojením. „Přibližují se,“ řekl. „Pokud udrží kurs, můžeme je za hodinu vidět. Je *Létající ryba* připravena?“

„Ještě pořád doplňuje palivo, ale může vyplout za třicet minut.“

Profesor se podíval na hodinky; vypadal, že se těší jako malý kluk, kterému slíbili výlet.

„Dobrá,“ řekl čile. „Za dvacet minut všichni u mola.“

Johnny tam byl za pět. Bylo to poprvé, kdy byl na palubě lodi (*Santa Anna* se samozřejmě mohla počítat jen stěží, protože z ní viděl tak málo), a byl odhodlán nenechat si nic ujít. Z kapitánského můstku, deset metrů nad palubou, dostal pokyn k nalodění; pak nastoupil profesor – kouřil tlustý doutník, na sobě měl havajskou košili s divokým vzorem a nesl fotoaparát, dalekohled a kufřík. „Jedeme!“ řekl. *Létající ryba* se dala do pohybu.

Zastavila se znovu na kraji útesu, když se protáhla kanálem vysekaným v korálech.

„Na co čekáme?“ zeptal se Johnny Micka; opírali se o zábradlí a dívali se za mizejícím ostrovem.

„Nevím,“ odpověděl Mick, „ale řekl bych – a, už jsou tady! Profesor je nejspíš přivolal vodními reproduktory, i když obvykle připlavou tak jako tak.“

K *Létající rybě* se blížili dva delfíni; skákali do vzduchu, jako by na sebe chtěli upoutat pozornost. Připlavali až k lodi – a k Johnnyho údivu byli okamžitě vyzvednuti na palubu. To bylo provedeno pomocí jeřábu, který do vody ponořil plátěnou plachtu; když do ní delfíni jeden po druhém vplavali, jeřáb ji vytáhl nahoru na zád' a vypustil je do nevelkého bazénu s vodou. V malém akváriu bylo sotva místo pro oba, ale delfíni vypadali, že jim nic nevádí. Bylo zřejmé, že to dělali už mnohokrát.

„Einar a Peggy,“ řekl Mick. „Dva nejchytřejší delfíni, jaké jsme kdy měli. Profesor je vypustil před několika lety, ale oni nikdy neodplavou moc daleko.“

„Jak je od sebe rozeznáváte?“ zeptal se Johnny. „Podle mě vypadají úplně stejně.“

Mick se podrbl na rozčepýřené hlavě.

„Ted', když se mě na to ptáš, to nemůžu říct jistě. Ale Einara poznáš snadno – vidíš tu jizvu na levý ploutvi? A jeho přítelkyně je obvykle Peggy, no a máš to. Teda, aspoň *myslím*, že je to Peggy,“ dodal nejistě.

Létající ryba nabrala rychlost a vzdalovala se teď od ostrova tempem deseti uzlů. Její kapitán (jeden z nesčetných Mickových strýců) počkal, dokud nebyli z dosahu všech podvodních překážek, než vyrazil na plný plyn.

Útes byl tři kilometry za zádí, když spustil velké vodní lyže a otevřel tryskové hydromotory. *Létající ryba* poskočila kupředu, pak pomalu nabrala rychlost a odlepila se od hladiny. Po několika stech metrech byla celá loď nad vodou a její čelní odpor se zmenšil na zlomek normální hodnoty. Klouzala po vlnách rychlostí padesát uzlů se stejnou silou, jakou potřebovala k tomu, aby se probíjela vlnami při deseti.

Byla to radost, stát na otevřené přední palubě přitom se však pevně držet zábradlí – a být tváří v tvář vichřici, kterou loď vytvářela, jak se řítila po moři. Avšak po chvíli, ošlehaný větrem a bez dechu, se Johnny stáhl do krytého prostoru za můstkem a sledoval, jak se Ostrov delfínů potápí za horizontem. Brzy z něho byl jen zelení krytý vor z bílého písku, plovoucí na moři; pak to byl tenký proužek na obzoru; pak zmizel.

Během další hodiny minuli několik podobných, avšak menších ostrovů; všechny byly, podle Micka, naprosto liduprázdné. Zdálky vypadaly tak překrásně, že Johnny přemýšlel, proč zůstaly na tomto přelidněném světě neobydlené. Nebyl ještě na Ostrově delfínů tak dlouho, aby si stačil uvědomit všechny těžkosti s elektrickou energií, vodou a zásobováním, které byly spojené s tím, když si někdo chtěl vybudovat domov na Velké útesové bariéře.

Nikde v dohledu nebyla země, když *Létající ryba* najednou zpomalila, hlučně dosedla zpátky do vody a úplně zastavila.

„Žádám všechny, aby dodržovali ticho,“ zakřičel kapitán. „Professor si chce poslechnout moře!“

Neposlouchal dlouho. Přibližně po pěti minutách vylezl z kabiny a vypadal, že je sám se sebou spokojený.

„Jsme na správné cestě,“ oznámil. „Jsou v okruhu osmi kilometrů od nás a brebentí ostošest.“

Létající ryba znovu vyplula, o několik stupňů více na západ oproti původnímu kursu. A během deseti minut byla obklopena delfíny.

Byly jich stovky; lehce a bez námahy cestovali napříč mořem. Když *Létající ryba* zastavila, natlačili se k ní, jako by takovou návštěvu očekávali; a možná, že tomu tak opravdu bylo.

Znovu byl spuštěn jeřáb a Einar putoval přes bok lodi do vody. Ale pouze Einar, protože, jak profesor objasnil, „Tam dole bude pěkná spousta delfíních samců, a my nechceme žádné nepříjemnosti, zatímco se tu kvůli nám Einar bude namáhat.“ Peggy byla rozčilená, ale nemohla dělat nic, kromě toho, že postříkala každého, kdo se přiblížil.

Tak tohle, pomyslel si Johnny, je určitě jedna z nejpodivuhodnějších konferencí, jaká kdy proběhla. Stál s Mickem na přední palubě, vykláněl se přes bok lodi a díval se dolů na hladká, tmavěšedá těla shromážděná kolem Einara. Co si povídají? Rozumí Einar dokonale jazyku svých hlubokomořských bratranců a sester – a rozumí profesor Einarovi?

Ať bude výsledek této schůzky jakýkoli, Johnny cítil hlubokou vděčnost k těmto přátelským, elegantním tvorům. Doufal, že profesor Kazan jim dokáže pomoci tak, jak oni pomohli jemu.

Po půlhodině Einar vplaval znovu do plachty a byl vyzdvižen na palubu, k veliké radosti Peggy – i profesora.

„Doufám, že většina z toho byly jen klepy,“ poznamenal. „Třicet minut hutného delfíniho povídání znamená týden práce, i s veškerou pomocí počítače.“

V podpalubí se motory *Létající ryby* hlučně probraly k životu a loď se znovu zvedala z vody. Delfíni s ní drželi tempo několik set metrů, ale pak zůstali beznadějně vzadu. Byl to jeden ze závodů, v nichž nemohli soutěžit. Poslední, co z nich Johnny zahlédl, byl pás vzdálených tmavých těl vyskakujících nad hladinu proti obloze, kilometry za zády.

Artur C. Clarke

Kapitola desátá

Johnny začal brát lekce z potápění při okraji mola, mezi kotvícími rybářskými čluny. Voda byla křišťálově čistá, a protože byla hluboká jen sto dvacet nebo sto padesát centimetrů, mohl všechny začátečnické chyby dělat v naprostém bezpečí, zatímco se učil používat ploutve a potápěčské brýle.

Mick nebyl příliš dobrý učitel. Plavat a potápět se uměl odmalička a nepamatoval si už na svoje první trampoty. Bylo pro něj neuvěřitelné, že *někdo* se nedokáže bez námahy dostat na mořské dno a vydržet tam v naprosté pohodě dvě nebo tři minuty. Proto začal být značně netrpělivý, když se jeho žák stále pohupoval na hladině jako kus korku a kopal přitom nohama do vzduchu, neschopen potopit se hlouběji než pár centimetrů.

Zanedlouho však Johnny pochopil, jak na to. Naučil se před potopením *nenadechnout*; jinak se totiž proměnil v nafukovací balon a voda ho tak nadnášela, že se pod ni prostě nedostal. Dále přišel na to,

že když vyhodí nohy nad hladinu, jejich nepodepřená váha ho stlačí přímo dolů. A pak, jakmile měl nohy dostatečně pod hladinou, mohl začít kopat ploutvemi, a ty ho snadno dopravily kterýmukoli směrem.

Po několika hodinách tréninku ztratil počáteční nemotornost. Objevil radost z potápění a klouzání v nehmotném světě, jako kosmonaut na oběžné dráze. Uměl udělat přemety a otočky nebo se nehybně vznášet v jakékoli hloubce. Ale nedokázal zůstat pod vodou ani z poloviny tak dlouho, jako Mick; jako všechno, co stojí za to, i potápění vyžadovalo čas a trénink.

Nyní už věděl, že čas mít bude. Profesor Kazan, ačkoli byl člověk mírné povahy, měl značný vliv, a právě on se o to postaral. Zatahalo se za šňůrky, vyplnily se formuláře a Johnny byl nyní oficiálně mezi osazenstvem ostrova. Jeho teta byla už předem se vším svolná a s radostí poslala těch několik maličkostí, kterých si cenil. Teď, když byl na druhé straně světa a mohl se ohlédnout za svým dosavadním životem s větším odstupem, přemýšlel Johnny o tom, zda část viny nenechá sám. Snažil se skutečně zapadnout do rodiny, která jej adoptovala? Věděl, že ovdovělá teta to neměla lehké. Až bude starší, možná lépe pochopí její starosti a třeba budou přátelé. Ale ať už se mělo dít cokoli, nezalitoval ani na jediný okamžik, že utekl.

Bylo to, jako by v jeho životě začala nová kapitola, která neměla nic společného s čímkoli, co bylo předtím. Uvědomil si, že dosud pouze existoval, ale doopravdy *nežil*. Protože ztratil ty, které miloval, v tak útlém věku, bál se navazovat nové vztahy; ještě horší bylo, že začínal být podezřívavý a uzavíral se do sebe. Ale teď se měnil, protože bariéry jeho rezervovanosti smetl vřelý domácký život na ostrově.

Rybáři byli přátelští, dobrosrdeční a v práci se nepředřeli. Nebylo třeba tvrdě pracovat na místě, kde nebyla nikdy zima a kde stačilo natáhnout ruku do moře, aby člověk získal potravu. Snad každý večer se tančilo, promítal se film nebo se něco opékalo u ohně na pláži. A když pršelo – což se občas stávalo, se srážkami několik centimetrů za hodinu –, byla tu vždy ještě televize. Díky přenosovým satelitům byl Ostrov delfínů méně než půl vteřiny od kteréhokoli města na Zemi. Ostrované mohli sledovat všechno, co zbytek světa mohl na-

bídnout, a. přitom od něho být příjemně daleko. Měli většinu výhod civilizace, a jen málo jejích chyb.

Ale pro Johnnyho tu nebyla v žádném případě jen zábava. Stejně jako všichni ostrované mladší dvaceti let (a mnozí další nad touto věkovou hranicí) musel denně strávit několik hodin ve škole.

Profesor Kazan o vzdělání velmi dbal a ostrov měl dvanáct učitelů – dva lidi a deset elektronických přístrojů. To byl zhruba běžný poměr, neboť vynález výukových přístrojů v polovině dvacátého století konečně postavil vyučování na vědecký základ.

Všechny tyto přístroje byly napojeny na Oskara, velký počítač, který dělal profesorovy překlady, vedl většinu administrativy ostrova a účetnictví a na požádání hrál šachová mistrovství. Oskar Johnnyho brzy po příjezdu podrobil řádnému přezkoušení, aby zjistil úroveň jeho vzdělání, pak pro něj připravil vhodné výukové nahrávky a vytiskl program studia. Johnny teď strávil denně alespoň tři hodiny u klávesnice výukového přístroje psáním odpovědí na informace a otázky svítící na obrazovce. Dobu vyučování si mohl zvolit sám, ale byl natolik rozumný, že hodiny nevynechával. Kdyby to udělal, Oskar by to okamžitě nahlásil profesorovi, nebo a to by bylo ještě horší – doktoru Keithovi.

Oba vědci měli teď na starosti mnohem důležitější věci. Po čtyřia-dvaceti hodinách nepřetržité práce profesor Kazan přeložil vzkaz, který Einar přinesl zpátky, a ten ho postavil rovnou a bez okolků před velké dilema. Profesor byl mírumilovný člověk. Pokud existoval jeden výraz, který ho charakterizoval, pak to bylo slovo „dobrosrdečný“. A nyní, ke své velké nechuti, se měl postavit na jednu ze stran ve válce.

Díval se na zprávu, kterou napsal Oskar, jako by doufal, že zmizí. Ale vinu mohl dávat jen sobě; koneckonců, byl to právě *on*, kdo trval na tom, aby se ji snažili získat.

„Tak, profesore,“ zeptal se doktor Keith, který se unavený a neoholený hrbil nad ovládacím pultem záznamového zařízení, „co budeme dělat teď?“

„Nemám nejmenší tušení,“ řekl profesor Kazan. Jako většina dobrých vědců a velmi málo těch špatných se nikdy nestyděl přiznat, když nevěděl, jak dál. „Co byste navrhoval vy?“

„Připadá mi, že právě teď by se nám mohl hodit náš poradní výbor. Proč si o tom nepromluvit s několika členy?“

„To není zlý nápad,“ řekl profesor. „Uvidíme, koho se nám v tuhle dobu podaří sehnat.“ Vytáhl ze zásuvky seznam jmen a jel prstem dolů po sloupcích.

„Američany ne – všichni budou spát. Totéž platí o většině Evropanů. Takže nám zůstává – hned se podíváme – Saha v Dillí, Hirsch v Tel Avivu, Abdullah v –“

„To stačí!“ přerušil ho doktor Keith. „Ještě jsem nezažil, aby konference po telefonu přinesla něco užitečného, je-li v ní víc než pět lidí.“

„Pravda – uvidíme, jestli se nám je podaří sehnat.“

O čtvrt hodiny později spolu pět vědců rozsetých po celé polovině zeměkoule mluvilo, jako by všichni byli v jedné místnosti. Profesor Kazan si nevyžádal obraz, ačkoli by se dal snadno zařídit, kdyby byl třeba. Pro výměnu názorů, kterou potřeboval, zcela postačoval zvuk.

„Pánové,“ začal po úvodních pozdravech, „máme problém. Zanedlouho jej budeme řešit před celým poradním výborem – a možná na mnohem vyšších místech než tam –, ale chtěl bych nejprve slyšet váš neoficiální názor.“

„Ale!“ řekl doktor Hasim Abdullah, významný pákistánský biochemik ze své laboratoře v Karáčí. „Ptal jste se mě už nejméně dvánáctkrát na „neoficiální názor“, a nevzpomínám si, že byste jediný z nich vzal vůbec na vědomí.“

„Tentokrát to možná udělám,“ odpověděl profesor. Vážnost jeho hlasu upozorňovala účastníky hovoru, že toto není jen běžná diskuse.

Rychle nastínil události předcházející Johnnyho příjezdu na ostrov. Jeho posluchačům už byly známé, protože jeho podivné zachránění si získalo světovou publicitu. Pak popsal, co následovalo výpravu s *Létající rybou* a Einarův rozhovor s hlubokomořskými delfíny.

„Tohle by mohlo vstoupit do dějin,“ řekl, „jako první konference mezi člověkem a jiným živočišným druhem. Jsem si jist, že nebude poslední, takže to, co uděláme teď, může pomoci utvářet budoucnost – ve vesmíru i na Zemi.“

„Vím, že někteří z vás se domnívají, že jsem přecenil inteligenci delfínů. Teď to můžete posoudit sami. Přišli za námi a žádají o po-

moc proti svému nelítostnému nepříteli. Jsou jen dva druhy živočichů, kteří je normálně napadají. Jedním z nich je pochopitelně žralok, ale ten pro skupinu dospělých delfínů nepředstavuje vážné nebezpečí; dokážou ho zabít úderem do žaber. A protože je to hloupá ryba – hloupá dokonce i *na to*, že je to ryba –, nemají pro něho nic než pohrdání a nenávisť.“

Ten druhý nepřítel, to je zcela jiná záležitost, protože je to jejich sestřenice, kosatka dravá, *Orcinus orca*. Nebudeme daleko od pravdy, když řekneme, že *orca* je obří delfín, ze kterého se stal kanibal. Dorůstá délky až deseti metrů a jsou známy případy, kdy jediný exemplář měl v žaludku dvacet delfínů. Považte – takový apetit, že je třeba dvaceti delfínů najednou, aby se utišil!“

„Není divu, že se u nás dovolávají ochrany. Vědí, že máme možnosti, s nimiž se nemohou měřit naše lodě jsou toho důkazem po staletí. Možná, že celé ty věky je jejich vstřícnost vůči nám pokusem navázat kontakt, požádat o pomoc v jejich pokračující válce – a teprve teď máme znalosti na to, abychom jim porozuměli. Pokud je tomu tak, stydím se za sebe – a za svůj živočišný druh.“

„Moment, profesore,“ přerušil ho doktor Saha, indický fyziolog. „To všechno je velmi zajímavé, ale jste si *zcela* jist, že váš výklad je správný? Nechci se vás dotknout, ale všichni známe city, které k delfínům chováte a které většina z nás sdílí. Jste si jist, že jim do úst nekládáte své vlastní myšlenky?“

Někoho by taková řeč mohla otrávit, přestože doktor Saha mluvil, jak nejohleduplněji dovedl. Ale profesor Kazan odpověděl naprosto klidně.

„Není pochyb – zeptejte se Keitha.“

„Je to pravda,“ potvrdil doktor Keith. „Neumím překládat řeč delfínů tak dobře jako tady profesor, ale vsadil bych na to svou pověst.“

„Dobrá,“ pokračoval profesor Kazan. „Můj další příspěvek by měl prokázat, že nejsem nekritickým zastáncem delfínů, ať už je mám jakkoli rád. Nejsem zoolog, ale vím něco o rovnováze v přírodě. I kdybychom jim *mohli* pomoci, *měli* bychom? Doktore Hirschi, vy k tomu možná budete něco mít.“

Ředitel telavivské zoo s odpovědí nespíchal; byl trochu ospalý, protože v Izraeli ještě nebylo ráno.

„Hodil jste nám horký brambor,“ zamručel. „A pochybuji, že jste zvážil všechny možné komplikace. V přírodě mají všechna zvířata nepřátele – predátory – a bylo by pro ně katastrofou, kdyby je neměla. Vezměte si například Afriku, kde lvi a antilopy žijí na společném území. Představte si, že byste všechny lvy postříleli – co by se stalo pak? Řeknu vám to: antilopy by se tak přemnožily, že by oholily veškerou vegetaci a pak by zahynuly hladu.“

„Ať už si o tom antilopy myslí cokoli, lvi pro ně znamenají velké dobro. Kromě toho, že jim zabírají, aby vyčerpaly všechny zdroje potravy, udržují jejich stáda zdravá tím, že odstraňují slabší kusy. Tak je to v přírodě zařízeno; je to podle našich měřítek kruté, ale efektivní.“

„V tomto případě se vaše srovnání hroutí,“ řekl profesor Kazan. „Nejedná se o divoká zvířata, ale o inteligentní bytosti. Nejsou to *lidské* bytosti, ale jsou to pořád bytosti. Takže správné by bylo přirovnání ke kmeni mírumilovných pastevců, které pravidelně napadají kanibalové. Řekl byste, že kanibalové jsou pro pastevce dobrem – anebo byste se snažil změnit kanibaly?“

Doktor Hirsch se zasmál.

„Pěkně jste to vyjádřil, ačkoli si nejsem jist, jak chcete převychovat kosatky dravé.“

„Pánové, počkejte prosím,“ řekl doktor Abdullah. „Utíkáte od tématu. Jak chytré *jsou* kosatky dravé? Pokud skutečně nejsou tak inteligentní jako delfíni, pak se ta podobnost mezi dvěma kmeny lidí hroutí a žádný morální problém tu není.“

„Jsou dost inteligentní,“ odpověděl profesor Kazan nešťastně. „Těch několik málo studií, které byly provedeny, ukazují, že jsou přinejmenším stejně inteligentní jako ostatní delfíni.“

„Předpokládám, že znáte ten slavný příběh o kosatkách, které se snažily v Antarktidě chytit polárníky?“ řekl doktor Hirsch. Ostatní přiznali, že ne, a tak pokračoval: „Stalo se to někdy na začátku minulého století, při jedné z prvních výprav na jižní pól – té Scottově, myslím. No, a skupina polárníků byla na okraji ledové kry a dívala se na několik kosatek ve vodě. Vůbec je nenapadlo, že jsou v nějakém nebezpečí – až najednou led pod nimi začal praskat. Kosatky se ho

zespodu snažily rozbít a polárníci měli štěstí, že uskočili stranou dřív, než se s nimi led prolomil. Mimochodem, byl asi metr tlustý.“

„Takže, když se jím naskytne příležitost, sežerou i člověka,“ řekl někdo. „Můžete počítat s mým hlasem proti nim.“

„Jeden z výkladů byl ten, že kosatky si spletly polárníky oblečené do kožešin s tučňáky, ale nic bych za to nedal. V každém případě máme naprostou jistotu, že připravily o život už nejednoho potápěče.“

Chvilí bylo ticho; všichni si tuto informaci nechávali projít hlavou. Pak doktor Saha opět rozvinul debatu.

„Je zřejmé, že budeme potřebovat více faktů, než dospějeme k nějakému rozhodnutí. Někdo bude muset chytit několik kosatek a provést důkladný výzkum. Myslíte, Nikolaji, že byste s nimi mohl navázat kontakt, jako jste to udělal s delfíny?“

„Pravděpodobně ano, i když to může trvat roky.“

„Odbíháme od tématu,“ řekl doktor Hirsch netrpělivě. Ještě se musíme rozhodnout, *co* bychom měli udělat, ne *jak* to uděláme. A obávám se, že je tu ještě jeden pádný argument ve prospěch kosatek dravých, proti našim delfíním přátelům.“

„Vím, co máte na mysli,“ řekl profesor Kazan, „ale pokračujte.“

„Značné procento potravy získáváme z moře – kolem sta milionů tun ryb ročně. Delfíni jsou našimi přímými konkurenty: to, co snědí, je pro nás ztraceno. Říkáte, že mezi kosatkami dravými a delfíny je válka, ale válka je také mezi delfíny a rybáři, kterým delfíni trhají síťe a kradou úlovky. V *této* válce jsou kosatky našimi spojenci. Kdyby neudržovaly populaci delfínů pod kontrolou, možná by na nás žádné ryby nezbyly.“

Profesora to kupodivu nijak neodradilo. Naopak, zdálo se, že je velmi potěšen.

„Děkuji vám, Mordecai – přivedl jste mě na nápad. Víte samozřejmě o tom, že delfíni už několikrát pomohli lidem obklíčit velická hejna ryb, aby se pak s nimi rozdělili o úlovek? Stalo se to domorodcům tady v Queenslandu před dvěma sty lety.“

„Ano, vím o tom. Hodláte ten zvyk obnovit?“

„Mimo jiné. Mnohokrát vám děkuji, pánové; jsem vám nesmírně zavázán. Jakmile provedu několik experimentů, pošlu celému výboru memorandum a uspořádáme řádnou schůzi.“

„Mohli byste nám možná naznačit trochu víc, když už jste nás vzbudil takhle brzy ráno.“

„Zatím ne, pokud vám to nevadí – dokud nebudu vědět, které nápady jsou naprosto šílené a které jen bláznivé. Dejte mi několik týdnů a zatím se můžete poptat, jestli někdo nemá kosatku, kterou bych si mohl vypůjčit. Nejlépe nějakou, která nespořádá víc, než pět set kilo potravy za den.“

Artur C. Clarke

Kapitola jedenáctá

Johnnyho první noční výprava na útes byla zážitkem, který si zapamatoval na celý život. Byl odliv, nesvítíl měsíc a hvězdy jasně zářily na bezmračném nebi, když s Mickem vyrazili z pláže, vybaveni vodotěsnými svítilnami, harpunami, potápěčskými brýlemi, rukavicemi a pytli, které chtěli naplnit kraby. Mnozí z obyvatel útesu opouštěli své úkryty jen po setmění a Mick se zvlášť těšil na to, že najdou nějaké vzácné a krásné ulity, které se nikdy neukazovaly ve dne. Vydělával docela slušné peníze tím, že je prodával sběratelům z kontinentu – naprosto ilegálně, protože ostrovní faunu chránil zákon o ochraně queenslandských rybolovných revírů.

S křupáním pod nohama přešli po obnažených korálech, baterky přitom před ně vrhaly kužely světla, které se v obrovské tmě útesu zdály docela nepatrné. Noc byla tak černá, že když urazili sto metrů, nebylo po ostrovu ani památky; naštěstí jim za orientační bod sloužilo červené blikající světlo na jednom z rádiových stožárů. Bez něho

by jinak nemohli určit svou polohu a byli by beznadějně ztraceni. Ani podle hvězd se nedalo jít bezpečně, protože za dobu, než došli na okraj útesu a zpátky, se přehnaly přes značnou část oblohy.

Johnny se stejně musel tolik soustředit na to, aby si našel cestu světem ostrých, stíny zalitých korálů, že neměl mnoho času dívat se na hvězdy. Ale když se konečně podíval nahoru, zarazilo ho něco tak podivného, že se chvíli nezmohl na víc, než že s úžasem zíral.

Od západního obzoru až téměř k nadhlavníku sahala obrovská pyramida světla. Bylo slabé, ale zcela zřetelné; člověk by si ho mohl splést se září vzdáleného města. Jenže tím směrem žádná města do vzdálenosti sto šedesáti kilometrů neležela – jen širé moře.

„Co to prosím tě je?“ zeptal se Johnny konečně. Mick, který šel napřed, zatímco on se díval na hvězdy, si nejprve neuvědomil, nad čím se Johnny pozastavil.

„A jo,“ řekl, „to je vidět skoro každou noc, když je jasno a nesvítí měsíc. Je to asi něco ve vesmíru, myslím. Tam od vás to není vidět?“

„Nikdy jsem si toho nevšiml, ale u nás není v noci nikdy tak jasno jako tady.“

Oba chlapci stáli a dívali se, s baterkami na chvíli zhasnutými, na nebeský zázrak, který vidělo jen několik málo lidí od doby, kdy se záře a kouř měst rozšířily po světě a zahaly nádhru oblohy. Bylo to zvířetníkové světlo, nad nímž si astronomové lámali hlavu celá staletí, než objevili, že je to mohutný kotouč prachu kolem Slunce.

Brzy nato Mick chytil prvního humra. Lezl po dně mělké tůně a byl chudák tak zmatený elektrickým světlem, že nemohl dělat nic, aby unikl. Putoval k Mickovi do pytle; a brzy měl společnost. Johnny si říkal, že to není příliš sportovní způsob lovu humrů, ale nedopustil, aby mu to kazilo potěšení, když je později jedl.

Po útesu slídilo mnoho dalších lovců, protože paprsky svítlen odhalovaly tisíce malých krabů. Obyčejně se rozprchli na strany, když se Johnny a Mick přiblížili, ale někdy se nehnuli z místa a hrozivě mávali klepety na dva blížící se kolosy. Johnny přemýšlel, zda jsou tak stateční nebo jen hloupí.

Po korálech se vydávali na výpravy také nádherně vzorovaní mořští plži kauri a lasturnatky; člověk si ani neuvědomoval, že pro ještě menší živočichy na útesu byli i tito pomalu se pohybující měkkýši

smrtícími dravci. Všechn ten báječný a krásný svět pod Johnnyho nohama byl bitevním polem; v každém okamžiku probíhalo v tichu kolem něho zabíjení, nesčetné léčky a zákeřné vraždy.

Blížili se teď k okraji útesu a brouzdali se vodou hlubokou několik centimetrů. Byla plná fosforeskujících světél, takže na každém kroku se jim pod nohama rozstříkovaly hvězdy. Dokonce i když stáli nehnutě, stačil sebemenší pohyb k tomu, aby se po hladině rozběhly mihotavé jiskry. Když však zkoumali vodu pod paprsky svítlen, nic v ní nebylo. Živočichové, kteří vytvářeli tuto světelnou podívanou, byli příliš nepatrní nebo příliš průhlední na to, aby byli vidět.

Voda se nyní prohlubovala a ve tmě před sebou Johnny slyšel hučení a údery vln narážejících do okraje útesu. Pohyboval se pomalu a obezřetně, protože i když musel tímto místem projít desetkrát za bílého dne, připadalo mu docela cizí a jiné v úzkých kuzelech svítlen. Věděl, že každou chvíli může spadnout do nějaké hluboké tůně nebo zatopeného údolí.

Přesto se lekl, když mu korály najednou ujely pod nohama a Johnny se ocitl na samém okraji temné, záhadné tůně. Světlo baterky pronikalo do hloubky jen několika centimetrů; i když voda byla křišťálově průzračná, světlo se zakrátko ztrácelo v jejích hloubkách.

„Tady určitě najdeme nějaký kraby,“ řekl Mick. Ponořil se téměř bez šplouchnutí do tůně a nechal Johnnyho stát nahoře, osm set metrů od pevniny, v houstnoucí tmě útesu.

Nebylo třeba, aby šel za ním; kdyby chtěl, mohl by tu zůstat, dokud Mick neskončí. Tůň nevěstila nic dobrého a vypadala nevábně a člověk si snadno představil všechny možné příšery číhající v jejích hlubinách.

Ale to je přece směšné, řekl si Johnny. V téže tůni se pravděpodobně už potápěl a setkal se s jejími obyvateli. Měli by z něho mnohem větší strach než on z nich.

Pozorně prohlédl svítilnu a ponořil ji do vody, aby zjistil, zda bude dál svítit i pod vodou. Pak si nasadil potápěčské brýle, pětkrát se rychle a zhluboka nadechl a vydal se za Mickem.

Světlo baterky bylo překvapivě silné, když s ním byl teď na stejné straně vodní bariéry. Odkrývalo však jen malou část korálového skaliska a písku, na něž dopadalo; mimo jeho úzký kužel bylo všechno

jen temnota – záhada – nebezpečí. V těchto počátečních vteřinách svého prvního nočního potápění neměl Johnny daleko k panice. Cítil téměř nepřemožitelné nutkání ohlédnout se přes rameno, aby se podíval, zda ho něco nepronásleduje...

Po několika minutách se mu však podařilo nervy ovládnout. Pohled na Mickův pátrající paprsek světla, který svítil a problikával podmořskou tmou několik metrů od něho, mu připomněl, že není sám. Začalo ho bavit nahlížet do dutin a pod římsy a setkávat se tváří v tvář s vyplašenými rybami. Jednou uviděl nádherně pestrou murénu, která na něj zlostně dorážela z dutiny ve skále a kroutila ve vodě svým hadovitým tělem. Johnny nijak netoužil po špičatých zubech, ale věděl, že murény nikdy nezaútočí, pokud nejsou napadeny – a na tomto potápěčském výletě neměl ani v nejmenším v úmyslu dělat si nepřátele.

Tuň byla plná podivných zvuků a také podivných tvorů. Pokaždé, když Mick narazil kopím do skály, slyšel Johnny ten zvuk mnohem hlasitěji, než kdyby byl nad hladinou. Slyšel také – a někdy pohyby vody i cítil – nárazy vln do okraje útesu jen několik metrů od sebe.

Najednou si uvědomil nový zvuk, jakoby šum drobného krupobití. Byl slabý, ale velmi zřetelný a zdálo se, že přichází odněkud zblízka. Ve stejném okamžiku si všiml, že paprsek jeho svítilny se zaplňuje mřívou mlhou.

Miliony malinkatých živočichů, většinou ne větších než zrnka písku, byly přilákány světlem a tlačily se k čočce jako můry k lucerně. Brzy se rojili v tak obrovském množství, že paprsek jím nemohl proniknout; ti, kteří světlo minuli, bodali Johnnyho do nahé kůže, jak do něho naráželi. Pohybovali se takovou rychlostí, že si nebyl jist jejich tvarem, ačkoli se mu zdálo, že někteří z nich vypadají jako malé krevetky velikosti rýžových zrn.

Johnny věděl určitě, že tito tvorové jsou větší a aktivnější součástí planktonu, základní potravy téměř všech ryb v moři. Na chvíli musel baterku zhasnout, než se rozptýlili a než přestal slyšet – či cítit – myriády jejich těl. Zatímco čekal, než se živočišná mlha rozplyne, uvažoval, zda by jeho světlo mohlo přilákat nějaké větší živočichy – například žraloky. Byl naprosto připraven setkat se s nimi ve dne, ale po západu slunce to bylo něco docela jiného...

Když Mick začal vylézat z tůně, rád ho následoval. A přece by byl o tento zážitek za nic na světě nechtěl přijít; ukázal mu další z mnoha tváří moře. Noc dokázala proměnit svět pod vlnami, jako proměňovala svět nahoře. Nezná moře ten, kdo jej zkoumal jen za denního světla.

Vlastně jen malá část moře zná denní světlo. Většina je královstvím věčné tmy, protože paprsky slunce pronikají jen několik desítek metrů, než jsou úplně pohlceny. V této propasti nikdy nesvítí světlo – kromě chladné záře nočních tvorů, kteří tu žijí ve světě bez slunce a bez ročních dob.

„Cos chytil?“ zeptal se Johnny Micka, když se oba vyškrábali z tůně.

„Šest krabů, dva plže kauri, tři lasturnatky a nějakou spirálovitou mušli, jakou jsem ještě nikdy neviděl. Není to špatnej úlovek – i když tam byl velkej humr, kterýho jsem nemoh chytit. Viděl jsem jeho tykadla, ale zacouval do díry.“

Vydali se na cestu domů přes rozlehlou tabuli živých korálů; za orientační bod jim sloužil maják na rádiovém stožáru. Tato světlečervená hvězda se ve tmě zdála kilometry daleko a Johnnymu nebylo do zpěvu při pomýšlení, že voda, kterou se brodil, značně stoupla, mezitím co zkoumali tůni. Začínal příliv; bylo by velice nepříjemné chytit ho právě tady, daleko od pevniny, zatímco moře před nimi přibývalo.

Ale toto nebezpečí nehrozilo; Mick naplánoval výpravu pečlivě. Využil jí také, zcela záměrně, k tomu, aby nového přítele podrobil zkoušce, a Johnny obstál na výbornou.

Jsou lidé, kterým by nervy nedovolily potápět se v noci, kdy je vidět jen nepatrný ovál paprsku svítlny a kdy si ve zbývajícím tmě mohou představit cokoli. Johnny měl jistě obavy, jako napoprvé každý,

Brzy bude připraven opustit tyto bezpečné a chráněné tůně a pustit se do *opravdového* potápění za okrajem útesu, ve věčně proměnlivých, nepředvídatelných vodách širého moře.

Artur C. Clarke

Kapitola dvanáctá

Trvalo týdny, než ostrov spatřil první z profesorových nápadů proměněný v čin. Leccos se samozřejmě proslýchalo, protože jakmile se rozšířila zpráva o žádosti delfínů, každý měl svou vlastní teorii, co je třeba udělat.

Vědci z výzkumné stanice byli, jak se dalo očekávat, aktivními zastánci delfínů. Doktor Keith shrnul jejich názor, když poznamenal: „I kdyby se ukázalo, že kosatky dravé jsou z těchto dvou druhů inteligentnější, postavím se za delfíny. Jsou to mnohem milejší bytosti a člověk si přátele nevybírá podle toho, jak jsou chytří.“ Když to slyšel Johnny, docela ho to překvapilo, protože otcovský tón doktora Keitha neměl rád a považoval ho za chladného patrona, který má jen málo lidského citu. Avšak jistě má i nějaké *dobré* vlastnosti, když si ho profesor Kazan vybral za svého asistenta; zatím bylo všechno, co profesor dělal, alespoň pro Johnnyho, věcí mimo diskusi.

Rybáři nebyli jednotní. I oni měli delfíny rádi, ale považovali je za konkurenci, protože argumenty, které předložil doktor Hirsch, znali sami nejlépe. Stávalo se, že delfíní jim potrhali síť a připravili je o většinu úlovku, a donutili je tak říkat o nich věci, které by profesora Kazana rozhodně nepotěšily. Jestliže kosatky brání přemnožení populace delfínů, pak hodně štěstí.

Johnny poslouchal tyto diskuse se zájmem, ale sám už měl jasno; žádná suchá fakta ho nepřimějí, aby své rozhodnutí změnil. Zachránili vám někdo život, je to pro vás jasná věc; ostatní si mohou povídat, co chtějí, a nic z toho s vámi nehne.

V té době byl z Johnnyho už vcelku zdatný potápěč, ačkoli věděl, že nikdy nebude tak dobrý jako Mick. Uměl používat ploutve, potápěčské brýle a dýchací trubici a dokázal teď zůstat pod vodou po dobu, jaká by ho ještě před několika týdny ohromovala. Díky zdravému životu na čerstvém vzduchu rostl a sílil, ale to nebylo všechno. Když se prvně několikrát potopil, byl neklidný, ale teď se cítil doma pod vodou stejně jako na zemi. Naučil se pohybovat ve vodě lehce a bez námahy, a tak mu vystačilo jediné nadechnutí mnohem déle, než když začal brát první hodiny potápění. Kdykoli se mu zachtělo, mohl zůstat pod vodou celou minutu, aniž se přepínal.

To vše dělal pro zábavu a protože potápění stálo za to se naučit samo o sobě. Teprve když si ho profesor Kazan jednoho odpoledne zavolal, zjistil, jak brzy bude jeho koníček užitečný.

Profesor vypadal unaveně, ale v dobré náladě, jako by ve dne v noci pracoval na nějakém projektu, který zdárně pokračuje. „Johnny,“ řekl, „mám pro tebe práci, která tě určitě bude bavit. Podívej se na tohle.“

Přístroj, který posunul přes stůl, byl něco jako docela malá kalkulačka s pětadvaceti tlačítky uspořádanými do pěti řad po pěti. Byl čtvercový o hraně jen asi osm centimetrů, s prohnutou podložkou z pěnové gumy a opatřený pásky a přezkami. Bylo zřejmé, že je určen k nošení na zápěstí, jako přerostlé náramkové hodinky.

Některá tlačítka byla neoznačená, ale většina z nich nesla jedno slovo vyryté velkými, čitelnými písmeny. Jak přejížděl očima po povrchu malé klávesnice, začínal chápat účel tohoto zařízení.

Stála tam slova: NE, ANO, DOLŮ, NAHORU, PŘÍTEL, VPRAVO, VLEVO, RYCHLE, POMALU, STOP, JEĎ, NÁSLEDUJ, PŘIJEĎ, NEBEZPEČÍ! a POMOC! Byla na klávesnici logicky uspořádána: NAHORU a DOLŮ byla v horní, respektive v dolní části; VLEVO a VPRAVO skutečně nalevo a napravo. Slova s opačnými významy, jako NE a ANO nebo STOP a JEĎ byla co nejdále od sebe, aby se nesprávné tlačítko nedalo stisknout omylem. Tlačítka NEBEZPEČÍ! a POMOC! byla opatřena krytkami, které se před stisknutím musely odsunout.

„Tam uvnitř je spousta elektroniky,“ vysvětlil profesor, „a baterie, která vystačí na padesát hodin provozu. Když zmáčkneš tlačítko, neuslyšíš nic než slabé zabzučení. Delfin ale uslyší slovo, které je na tlačítku, ovšem ve své vlastní řeči – aspoň doufáme, že ho uslyší. Co se stane pak, to je právě to, co chceme zjistit.“

„Pokud tě zarazila ta tlačítka bez popisu, necháme si je, dokud se nerozhodneme, která další slova potřebujeme. Teď chci, aby sis vzal tuhle chytrou věcičku – říkáme jí komunikátor Mark I – a trénoval s ní plavání a potápění, až se s ní úplně sžiješ. Nauč se, které tlačítko je které tak, abys je uměl najít se zavřenýma očima. Pak přijď zase sem a dáme se do dalšího pokusu.“

Johnny byl tak nadšený, že zůstal vzhůru téměř celou noc a mačkal tlačítka a učil se z paměti rozložení klávesnice. Když se hlásil profesorovi hned po snídani, vědec vypadal potěšeně, ne však překvapeně. „Vezmi si ploutve a potápěčskou masku,“ řekl, „a přijď za mnou k bazénu.“

„Můžu přivést Micka?“ zeptal se Johnny.

„Samozřejmě, pokud bude zticha a nebude překážet.“

Mick se živě zajímal o komunikátor, ale nebyl příliš nadšený z toho, že byl svěřen Johnnymu.

„Nechápu, proč ho dal k vyzkoušení *tobě*,“ řekl.

„To je jasné,“ odpověděl Johnny velice sebevědomě. „Delfíni mě mají rádi.“

„Pak nejsou tak inteligentní, jak si profesor myslí,“ kontroval Mick. Za normálních okolností by byla začala hádka, třebaže souboj ne, ale to jen z prostého důvodu, že Mick byl téměř dvakrát těžší než Johnny a více než dvojnásob silný.

Shodou okolností tato slovní potyčka nebyla tak docela od věci; profesor Kazan a doktor Keith, obtížení přístroji, diskutovali o stejném problému cestou k bazénu.

„Sputnikovo chování k Johnnymu,“ řekl profesor, „je přesně v souladu s případy popsány v dějinách. Spráteli-li se divoký delfín s člověkem, je to téměř vždy s dítětem.“

„A Johnny je na svůj věk neobvykle malý,“ dodal doktor Keith. „Myslím, že delfíni se cítí lépe s dětmi než s dospělými, protože dospělí jsou velcí a mohou být nebezpeční. Naproti tomu dítě je zhruba stejně velké jako mládě delfína.“

„Přesně tak,“ řekl profesor. „A delfíni, kteří se přátelí s plavci v přímořských letoviscích, jsou pravděpodobně samice, které přišly o své mládě. Dítě pro ně může být něco jako náhrada.“

„Náš delfíní mořeplavec už jde,“ řekl doktor Keith, „a vypadá, že je sám se sebou náramně spokojen.“

„Což se nedá říct o Mickovi. Obávám se, že jsem se ho dotkl. Ale Sputnik se ho určitě bojí. Nechal jsem ho jednou plavat v bazénu, a ani Susie se to nelíbilo. Můžete ho zaměstnat, pomůže vám s kamerou.“

O chvíli později se chlapci připojili k vědcům a profesor Kazan jim dal instrukce. „Chci naprosté ticho, až budeme u bazénu,“ řekl. „Jediné slovo může zničit celý experiment. Doktor Keith a Mick postaví kameru na východní straně, se sluncem za zády. Já půjdu na druhou stranu a ty vlez do vody a plav doprostřed. Předpokládám, že Susie a Sputnik poplavou za tebou, ale ať se děje, co se děje, zůstaň tam, dokud na tebe nezamávám, abys plaval někam jinam. Rozumíš?“

„Ano, pane profesore,“ odpověděl Johnny, hrdý sám na sebe.

Profesor měl pod paží naskládány velké bílé cedule, na nichž byla stejná slova jako na tlačítkách komunikátoru.

„Budu je zvedat jednu po druhé,“ řekl. „Až to udělám, ty stiskneš to správné tlačítko – a dej pozor, ať to je to správné tlačítko. Když zvednu dvě cedule najednou, stiskni nejdřív tlačítko pro horní ceduli, hned potom pro spodní. Je to jasné?“

Johnny přikývl.

„Úplně nakonec chci zkusit něco drastického. Nejdřív dáme signál NEBEZPEČÍ!, a po několika vteřinách POMOC!. Až stiskneš tohle, chci, abys kolem sebe cákal, jako když se topíš, a pomalu klesal ke dnu. Teď mi to všechno opakuji.“

Než to Johnny udělal, došli ke drátěnému plotu a veškerý hovor ustal. Ještě pořád tam však bylo dost hlučno, protože Susie a Sputnik je vítali hlasitým pískotem a cákáním.

Profesor Kazan dal Susie její obvyklý pamlsek, ale Sputnik si držel odstup a odmítl se nechat zlákat. Pak Johnny vklouzl do vody a plaval pomalu do středu bazénu.

Oba delfíni ho následovali ve vzdálenosti asi sedmi metrů. Když se Johnny ohlédl, s hlavou pod vodou, měl poprvé možnost obdivovat ladnost, s jakou se jejich pružná těla prohýbala nahoru a dolů, poháněna ve vodě ocasionálními ploutvemi.

Nechal se nadnášet ve středu bazénu, jedno oko upřené na profesora, druhé na delfíny, a čekal, až se objeví cedule. První byla PŘÍTEL.

Nebylo pochyb o tom, že delfíni slovo slyšeli, protože značně ožili. Dokonce i pro Johnnyho uši bylo bzučení komunikátoru dostatečně zřetelné, i když věděl, že slyší jen nízkofrekvenční zvuky, ne ultrazvuk, který delfínům přenášel většinu významu.

PŘÍTEL se objevil ještě jednou a Johnny znovu stiskl tlačítko. Tentokrát se k jeho radosti oba delfíni vydali k němu. Připlavali na vzdálenost jen půldruhého metru a tam zůstali a dívali se na něho svými tmavými, inteligentními očima. Měl zřetelný pocit, že uhodli účel tohoto experimentu a čekají na další signál.

Tím bylo slovo VLEVO, které přineslo zcela nečekaný výsledek. Susie okamžitě zahnula na svou levou stranu, Sputnik zatočil na svou *pravou*, a profesor Kazan si začal nadávat slovem „idiot“ ve všech čtrnácti jazycích, kterými plynne hovořil. Právě si uvědomil, že pokud člověk dává příkaz, musí se přesvědčit, že existuje jen jeden možný výklad. Sputnik se domníval, že Johnny myslel svou levou stranu; více egocentricky zaměřená Susie to pochopila tak, že myslel její levou stranu.

V dalším příkazu nebyla žádná dvojznačnost DOLŮ. Mávnutím ocasionálních ploutví se delfíni ponořili na dno bazénu. Trpělivě tam zů-

stali, dokud Johnny nedal signál NAHORU. Přemýšlel, jak dlouho by tam byli zůstali, kdyby ho byl nedal.

Bylo zřejmé, že tato nová a báječná hra se jim líbí. Delfíni jsou nejhravější ze všech zvířat a vymyslí si své vlastní hry, i když jim nikdo žádné neukáže. A snad si Susie a Sputnik už uvědomili, že je to více než hra – byl to začátek partnerství, které by mohlo přinést prospěch jak člověku, tak i delfínům.

Objevil se první pár cedulí – JEĎ RYCHLE. Johnny stiskl tlačítka jedno po druhém. Druhé zabzučení mu ještě ani nedoznělo v uších a Susie se Sputnikem už se řítili po bazénu. Přitom ve vysoké rychlosti stále reagovali na VPRAVO a VLEVO (tentokrát zahrnuli na svou pravou a levou stranu), brzdili při POMALU a zastavili na STOP.

Profesor div neskákal radostí, a dokonce i rezervovaný doktor Keith zářil úsměvem, když tuto scénu natáčel, zatímco Mick hopsal po okraji bazénu jako nějaký jeho předek při kmenovém tanci. Najednou však všichni zvážněli: objevila se cedule NEBEZPEČÍ!

Co udělají Susie se Sputnikem teď, přemýšlel Johnny, když tiskl tlačítko.

Jen se mu vysmáli. Věděli, že je to hra, a nenechali se napálit. Jejich reakce byly mnohem rychlejší než jeho; znali každou píď bazénu, a kdyby se v něm bylo opravdu skrývalo nebezpečí, byli by si ho všimli dávno předtím, než by je pomalá lidská inteligence vůbec stačila varovat.

Pak profesor Kazan udělal drobnou taktickou chybu. Nařídil Johnnymu zrušit předchozí zprávu signálem NE NEBEZPEČÍ.

Oba delfíni se v panickém strachu okamžitě dali na zběsilý úprk. Řítili se po bazénu, skákali dobře půldruhého metru do vzduchu a hnali se kolem Johnnyho takovou rychlostí a tak blízko, že se bál, že do něho nechtěně vrazí. Toto představení trvalo několik minut; pak Susie vystrčila hlavu z vody a udělala na profesora velmi nezdvořilý zvuk. Teprve potom si diváci uvědomili, že delfíni se bavili na jejich účet.

Zbývalo vyzkoušet ještě jeden signál. Vezmou ho jako žert nebo jej budou chápat vážně? Profesor Kazan zvedl nápis POMOC!, Johnny stiskl tlačítko a začal klesal, vypouštěje působivý proud bublinek.

Vodou se k němu přihnaly dva šedé meteory. Cítil pevné, ale jemné postrčení, které ho tlačilo zpátky na hladinu. I kdyby byl chtěl, nemohl by zůstat pod ní; delfíni ho drželi s hlavou nad vodou, právě tak, jak je o nich známo, že pomáhají svým druhům, když jsou poranění. Ať bylo tohle POMOC! právě či nikoli, neponechávali nic náhodě.

Profesor na něho zamával, aby se vrátil, a Johnny začal plavat zpátky ke břehu. Ale dovádění delfínů ho nakazilo. Z čisté radosti se potopil na dno bazénu, udělal ve vodě salto a plaval na zádech směrem vzhůru k hladině. Napodoboval i pohyby delfínů tím, že držel nohy i ploutve u sebe a snažil se ve vodě vlnit stejně, jako to dělali oni. Přestože dělal pokroky, pohyboval se oproti nim rychlostí přibližně desetinovou.

Plavali s ním celou cestu zpátky, občas se o něho přátelsky otřeli. Pokud šlo o Susie a Sputnika, věděl, že už nikdy nebude muset tisknout tlačítko PŘÍTEL.

Když vylezl z bazénu, profesor Kazan ho objal jako ztraceného syna; i doktor Keith, který tím Johnnyho přivedl do rozpaků, ho chtěl stisknout svými kostnatými rukama, a Johnny musel šikovně ustoupit stranou, aby se mu vyhnul. Jakmile vyšli z bezhlučné zóny, oba vědci se vzrušeně rozpovídali jako školáci.

„Je to až k neuvěření,“ řekl doktor Keith. „Téměř po celou dobu byli o stupínek před námi!“

„Všiml jsem si toho,“ odpověděl profesor. „Nevím, jestli jim to myslí víc než nám, ale rozhodně jim to myslí rychleji.“

„Můžu tu věc příště vyzkoušet já, pane profesore?“ zeptal se Mick zkormouceně.

„Ano,“ řekl profesor Kazan okamžitě. „Teď, když víme, že spolupracují s Johnnym, potřebujeme zjistit, jestli budou spolupracovat i s jinými lidmi. Už vidím cvičené týmy delfínů-potápěčů, které by mohly otevřít nové obzory pro mořský výzkum, záchranné akce – a tisíce dalších úkolů.“ Najednou uprostřed svého nadšení zmlkl. „Právě jsem si vzpomněl na dvě slova, která měla v komunikátoru být; musíme je tam ihned vložit.“

„Jaká to jsou slova?“ zeptal se doktor Keith.

„PROSÍM a DĚKUJI,“ odpověděl profesor.

Artur C. Clarke

Kapitola třináctá

Po více než sto let se na Ostrově delfínů tradovala strašidelná pověst. Johnny by se o ní byl dozvěděl už brzy, ale náhoda tomu chtěla, že ji objevil sám.

Šel zkratkou přes les, který pokrýval tři čtvrtiny ostrova, a jako obvykle se ukázalo, že vůbec není krátká. Téměř ihned, jakmile odbočil ze stezky, ztratil mezi hustě rostoucími chlebovníky a mangrovy směr a zapadal až po kolena do písčité půdy, kterou buňáci proděravěli svými doupaty.

Byl to zvláštní pocit, „ztratit se“ jen několik desítek metrů od osady plné lidí a všech přátel. Lehce si představil, že je v srdci nějaké rozlehlé džungle, tisíce kilometrů od civilizace. Byla tu všechna samota a záhadnost nezkročené divočiny, avšak beze všech nebezpečí, neboť kdyby vyrazil kterýmkoli směrem, byl by z nevelkého lesa venku za pět minut. Nevyšel by sice na místě, na kterém chtěl, ale na tak malém ostrově to ani nevadilo.

Najednou si začal uvědomovat cosi zvláštního v džungli, do níž se dostal. Stromy byly menší a dál od sebe než jinde, a když se Johnny kolem sebe rozhlédl, pomalu si uvědomoval, že tu kdysi byla mýtiny. Muselo to být už velmi dávno, protože byla téměř úplně zarostlá. Ještě několik let a nebude po ní ani stopy.

Kdo tu mohl žít, přemýšlel, dlouhé roky předtím, než rádio a letadla přinesla Velké útesové bariéry spojení se světem? Zločinci? Piráti? Hlavou se mu honily všelijaké dobrodružné myšlenky a začal pátrat mezi kořeny stromu, zda něco nenajde.

Nadšení z něj pomalu vyprchávalo a uvažoval, zda jen nefantazíruje, když v tom narazil na kameny zčernalé kouřem, zpola pokryté listím a půdou. Ohniště, řekl si, a zdvojnásobil své úsilí. Téměř okamžitě našel několik kusů zrezivělé oceli, hrnek bez ouška a zlomenou lžičku.

To bylo vše. Nebyl to nijak zvláštní poklad, ale dokazoval, že zde kdysi dávno byli civilizovaní lidé, ne divoši. Nikdo by nejel na Ostrov delfínů takovou dálku z pevniny jen pro to, aby si tu udělal piknik; ať to byl kdokoli, musel mít dobrý důvod.

Johnny si vzal lžičku jako suvenýr. Vyšel z mýtiny a za deset minut byl zpátky na pláži. Začal hledat Micka., kterého našel ve třídě, jak se blíží ke konci Matematiky II, pásky číslo 3. Jakmile Mick skončil, vypnul výukový přístroj a udělal na něj dlouhý nos, Johnny mu ukázal lžičku a popsal, kde ji našel.

Zdálo se mu, že Mick je kupodivu v rozpacích.

„Tos asi neměl,“ řekl. „Radši to tam vrať.“

„Ale proč?“ zeptal se Johnny nechápavě.

Mickovi bylo trapně. Šoupal svýma velkýma bosýma nohama na naleštěné plastické podlaze a neodpověděl přímo.

„Samozřejmě,“ řekl, „že na duchy *fakticky* nevěřím, ale nechtěl bych tam jít sám za tmy.“

Johnnyho to začínalo dopalovat, ale věděl, že bude muset Micka nechat, aby historku vyprávěl po svém. Mick začal tím, že vzal Johnnyho do Informačního centra, zařídil místní hovor do muzea v Brisbane a promluvil několik slov se zástupcem správce sbírek v oddělení dějin Queenslandu.

O několik vteřin později se na obrazovce objevil podivný předmět. Byla to malá ocelová nádrž nebo cisterna široká a dlouhá asi sto dvacet a hluboká šedesát centimetrů, umístěná ve skleněné výstavní vitríně. Vedle ní byla dvě primitivní vesla.

„Co si myslíš o *tomhle*?“ zeptal se Mick.

„Připadá mi to jako nádrž na vodu,“ řekl Johnny.

„Jo,“ řekl Mick, „ale byl to taky člun a plavil se z tohoto ostrova před sto třiceti lety – se třema lidma na palubě.“

„Tři lidi – a taková mrňavá kocábka!“

„No, jeden z nich bylo dítě. Ti dospělí byli jedna Angličanka, Mary Watsonová, a její čínský kuchař, jehož jméno si nepamatuju – jmenoval se Ah tak nějak...“

Jak se odvíjel podivuhodný příběh, Johnny se přenesl v čase do století, které si jen stěží dovedl představit. A přece to byl jen rok 1881 – ani ne před sto padesáti lety. Tehdy už byly telefony a parní stroje a Albert Einstein už žil. Ale podél Velké útesové bariéry stále pádlovali ve svých válečných kánoích kanibalové.

Přesto se kapitán Watson, novopečený manžel, rozhodl na Ostrově delfínů usadit. Jeho prací bylo sbírání a prodej mořských okurek neboli *bêche-de-mer*, odporných živočichů okurkovitého tvaru, kteří se líně plazili v každé korálové tůni. Číňané platili velké peníze za jejich sušené kůže, kterých si cenili pro léčebné účely.

Zásoby *bêche-de-mer* na ostrově se brzy vyčerpaly a kapitán musel pátrat dál a dál od domova. Býval pryč na své malé lodi celé týdny a nechával svou mladou ženu, aby se s pomocí dvou čínských sluhů starala o dům a jejich novorozeného syna.

Právě když byl kapitán pryč, přistáli na ostrově divoši. Zabili jednoho z čínských sluhů a druhého vážně zranili, než je Mary Watsonová s puškou a revolverem zahнала. Věděla však, že přijdou znovu – a že loď jejího manžela se vrátí až za měsíc.

Situace byla zoufalá, ale Mary Watsonová byla odvážná a schopná žena. Rozhodla se z ostrova uprchnout, s dítětem a se sluhou, v malé ocelové nádrži používané na vaření *bêche-de-mer* a doufala, že je vyzvedne některá z lodí pravidelně křižujících vody Útesu.

Vybavila své malé, vratké plavidlo zásobami jídla a vody a pádlovala pryč od domova. Sluha byl těžce raněn a nemohl jí příliš pomá-

hat a svému čtyřměsíčnímu synovi jistě musela věnovat neustálou pozornost. V jedné věci měla štěstí, bez něhož by byla plavba netrvala ani deset minut: moře bylo naprosto klidné.

Další den přistáli na sousedním útesu a zůstali tam dva dny; doufali, že spatří člun. Ale žádná loď se neukázala, a tak znovu odrazili a nakonec se dostali na malý ostrov, šedesát sedm kilometrů od původního místa.

A z tohoto ostrova uviděli kolem projíždět parník, ale nikdo na palubě nezahlédl paní Watsonovou, která ze všech sil mávala šátkem svého dítěte.

Voda jim už došla a na ostrově žádná nebyla. Ale přežili další čtyři dny; pomalu umírali žízní a doufali v déšť, který nikdy nepřišel, a loď, která se nikdy neobjevila.

O tři měsíce později, docela náhodou, projíždějící škuner vysadil na břeh několik mužů, aby sehnali potravu. Místo toho našli tělo čínského kuchaře a v podrostu ukrytou ocelovou nádrž. Uvnitř byla schoulená Mary Watsonová se svým malým synem ještě v náručí. A vedle ní byl záznam osmidenní plavby, který vedl až do samého konce.

„Viděl jsem ho v Muzeu,“ řekl Mick velmi vážně. „Je na šesti listech papíru vytržených ze zápisníku. Ještě pořád se dá většina přečíst a nikdy nezapomenu na poslední záznam. Stojí tam jen: ‚Není voda – téměř mrtvi žízní.‘“

Dlouho ani jeden z chlapců nic neříkal. Pak se Johnny podíval na zlomenou lžičku, kterou držel. Byl to samozřejmě nesmysl, ale vrátil ji zpátky z úcty ke statečnému duchu Mary Watsonové. Dovedl pochopit city Mickovy i ostatních vůči její památce. Přemýšlel, jak často za měsíčních nocí ostrované s větší fantazií věří, že spatřili mladou ženu postrkující ocelovou nádrž k moři...

Pak ho najednou napadla jiná, mnohem palčivější myšlenka. Otočil se k Mickovi, přemýšlel, jak jen by otázku položil. Ale nebylo to třeba, protože Mick odpověděl bez pobízení.

„Jsem z toho všeho dost špatnej,“ řekl, „i když je to tak dávno. Rozumíš, mám jistotu, že děd mého děda pomáhal sníst toho druhého Číňana.“

Artur C. Clarke

Kapitola čtrnáctá

Johnny a Mick teď každý den chodili plavat s oběma delfíny a snažili se najít hranice jejich inteligence a ochoty ke spolupráci. Delfíni nyní Micka snášeli a poslouchali ho, ale zůstávali k němu nepřátelští. Občas mu zkoušeli nahnat strach tím, že se na něj řítí s vyceňnými zuby a teprve v poslední chvíli uhnuli stranou. Takové kousky Johnnymu nikdy nevyváděli, i když mu často d'obali do ploutví nebo se o něho něžně otírali, za což očekávali hlazení a lechtání.

Tato zaujatost Micka rozčilovala; nemohl pochopit, proč Susie a Sputnik dávají přednost, jak říkal, „podměrečnému mrňouskovi s bílou kůží,“ jako byl Johnny. Ale delfíni jsou stejně temperamentní jako lidské bytosti a s osobním vkusem se nic nezmůže. Mickova příležitost měla teprve přijít, i když způsobem, jaký nikdo neočekával.

Přes občasné hádky a dohady byli teď chlapi dobrými přáteli a zřídka kdy byli od sebe daleko. Mick se stal prvním opravdu blízkým přítelem, kterého kdy Johnny měl. Johnny pro to měl důvod, přestože

si ho neuvědomoval. Poté, co ztratil oba rodiče v tak útlém věku, se bál riskovat své city jinde, ale teď se oprostil od své minulosti tak dokonale, že nad ním ztratila svou moc.

Kromě toho byl Mick někdo, koho všichni obdivovali. Jako větší na ostrovanů měl skvělou postavu; postaraly se o to generace předků utkávajících se s mořem. Byl pohotový a inteligentní a měl velké znalosti o věcech, o kterých Johnny nikdy neslyšel. Chyby měl jen drobné – prudkost, sklon přehánět a zálibu v kanadských žertících, kvůli nimž měl občas potíže.

K Johnnymu se choval jako ochránce, téměř otcovsky, jako se chová starší k mnohem mladšímu. A snad právě tento srdečný ostrovan se čtyřmi bratry, třemi sestrami a desítkami tet, strýců, bratranců, sestřenic, synovců a neteří cítil vnitřní samotu tohoto osiřelého utečence z druhé strany světa.

Od doby, kdy zvládl základní techniku potápění, škemral Johnny na Mickovi, aby ho vzal na výpravu za okraj útesu, kde by si mohl vyzkoušet své nové schopnosti v hluboké vodě a mezi většími rybami. Ale Mick nic neuspěchal. Přestože byl netrpělivý v maličkostech, dovedl být opatrný v důležitých věcech. Věděl, že potápět se v malé, bezpečné tůni nebo v blízkosti mola je něco docela jiného než být na otevřeném moři. Mnoho věcí se mohlo zvrtnout: byly tu mocné proudy, mohly se přihnat neočekávané bouře, také žraloci uměli znepříjemnit život – moře bylo plné překvapení i pro toho nejzkušenějšího potápěče. Bylo nemilosrdné k těm, kteří udělali chybu, a nedávalo jim druhou příležitost.

Johnnyho šance přišla způsobem, jaký nečekal. Postarali se o ni Susie a Sputnik. Profesor Kazan rozhodl, že je čas, aby se vydali do světa za obživou. Nikdy nedržel pár delfínů déle než rok, protože to nepovažoval za slušné. Jsou to společenší tvorové a potřebují být ve styku se svými druhy. Většina delfínů, které zkoumal, zůstávala po vypuštění poblíž ostrova a dala se vždy přivolat podvodními reproduktory. Byl si celkem jist, že Susie a Sputnik se budou chovat stejně.

Ti však naprosto odmítli plavat pryč. Když se otevřela vrata bazénu, vyplavali kousek ven kanálem vedoucím do moře, pak vyrazili jako šipky zpátky, jako by se báli, že zůstanou zavření venku.

„Já vím, v čem to vězí,“ řekl Mick znechuceně. „Tak si navykli, že je krmíme, že jsou líný si sami chytit rybu.“

Možná na tom bylo něco pravdy, ale nebylo to úplné vysvětlení. Protože když profesor Kazan požádal Johnnyho, aby vyplaval kanálem ven, delfíni ho následovali na moře. Nemusel ani stisknout některé z tlačítek na komunikátoru.

A to byl prozatím konec s plaváním v bazénu, který, i když to nikdo nevěděl, nyní profesor Kazan zamýšlel využít jinak. Každé ráno, ihned po první hodině ve škole, se Mick a Johnny připojili k oběma delfínům a vyrazili na útes. Obvykle si s sebou brali Mickovo surfové prkno jako plovoucí základnu, na kterou mohli naložit vybavení a případný úlovek ryb.

Mick vyprávěl hrůzostrašnou historku, jak na tomtéž prkně seděl, když kolem začal slídit šedý žralok a snažil se ukousnout si z patnáctikilové barakudy, kterou Mick střelil a bláhově nechal viset z prkna do vody. „Jestli se chceš dožít vysokýho věku tady na Velký útesový barière,“ řekl, „vytáhni harpunou střelenou rybu z moře co nejdřív. Australský žraloci jsou nejhorší na světě – každý rok zabijou tři nebo čtyři potápěče.“

Bylo moc hezké to vědět; Johnny uvažoval, jak dlouho by žralokovi trvalo prokousat se pěti centimetry polystyrénu a laminátu na Mickově prkně, kdyby se mu opravdu zachtělo...

Ale v doprovodu Susie a Sputnika nebezpečí od žraloků nehrozilo; vlastně téměř žádné ani neviděli. Přítomnost dvou delfínů jim dodávala skvělý pocit bezpečí, jaký žádný z potápěčů na otevřeném moři nikdy předtím nemohl okusit. Někdy se k Susie a Sputnikovi přidali také Einar a Peggy a jednou je na jejich výpravě dokonce doprovázela skupina nejméně padesáti delfínů. To už bylo snad až příliš, protože ve vodě bylo tak plno, že viditelnost byla téměř nulová; ale Johnny se nedokázal přinutit, aby se delfínů dotkl tím, že by stiskl tlačítko JEĎ.

V mělkých tůních velké korálové tabule kolem ostrova plaval často, ale potápět se za vnějším okrajem útesu byl mnohem úchvatnější zážitek. Voda byla někdy tak čirá, že Johnny míval pocit, že se vznáší ve vzduchu, docela bez opory. Mohl se podívat dolů a nevidět na-

prosto nic mezi sebou a divoce členitou korálovou krajinou dvanáct metrů pod sebou a musel si neustále opakovat, že nemůže spadnout.

V některých místech končil velký útes lemující ostrov ostře, téměř svislou korálovou stěnou. Bylo fascinující klesat pomalu podél této stěny a lekat nádherně zbarvené ryby, které žily v jejích puklinách a prohlubních. Vždy na konci potápění se Johnny pokoušel určit ty nejnapadnější z pestrabarevných motýlů útesu v encyklopediích Výzkumného institutu, ale obyčejně zjistil, že nemají žádné populární názvy, pouze nevyslovitelné latinské.

Takřka všude tu mohl člověk narazit na osamělé balvany a věže vystupující najednou z mořského dna a dosahující téměř k hladině. Mick jim říkal „budry“ a Johnnymu občas připomínaly skalnaté útvary vytesané ve Velkém kaňonu. Tyto útvary však nevznikly působením eroze; do své současné podoby vyrostly, protože vznikly nakupením schránek nesčetných korálů. Žila jich nyní jen tenká vrstva na masivním jádru mrtvého vápence vážícího mnoho tun a vysokého pět až šest metrů. Když byla viditelnost pod hladinou nízká, jak tomu občas bývalo po bouři nebo po přehánce, člověka vždy vylekalo narazit na některou z těchto příšer nořících se najednou z mlhy.

Mnohé z nich byly proděravěny jeskyněmi a všechny tyto jeskyně byly vždy obydlené; nebylo radno do nich vstupovat, dokud se člověk nepřesvědčil, kdo je doma. Mohla to být muréna, bez ustání chňapající svými ohyzdnými čelistmi; mohla to být rodinka přátelských, avšak nebezpečných ropušnic mávajících svými jedovatými trny jako chvostem krocaního peří; a pokud byla jeskyně velká, byla to obyčejně skalní treska anebo korálový pstruh. Někteří z těchto živočichů byli mnohem větší než Johnny, ale byli docela neškodní a polekaně couvali pryč, když se k nim přiblížil.

V překvapivě krátké době se naučil rozeznávat jednotlivé ryby a věděl, kde je najde. Koráloví pstruzi nikdy nezabrousili daleko od svých jeskyní, a Johnny brzy začal brát některé z nich jako osobní přátele. Jeden zjizvený veterán měl v dolní čelisti zabodnutý rybářský háček, z něhož ještě visel kus vlasce. Přes svou nešťastnou zkušenost s lidmi nebyl nepřátelský, a dokonce Johnnymu dovolil, aby se přiblížil a pohladil ho.

Koráloví pstruzi, murény, ropušnice – to byli stálí obyvatelé podmořské krajiny, kterou Johnny začínal poznávat a milovat. Ale někdy se objevovali i nečekaní a pozoruhodní návštěvníci, kteří připluli z hlubších vod. Bylo jedním z kouzel útesu, že člověk nikdy nevěděl, koho při potápění potká, a to i na místech, která předtím navštívil mnohokrát a která znal jako vlastní boty.

Nejčastěji kolem útesu slídili samozřejmě žraloci. Johnny nikdy nezapomněl na první setkání se žralokem, toho dne, kdy s Mickem své eskortě ujeli, protože vyrazili na moře o hodinu dříve. Vůbec si nevšiml, že se blíží; najednou tu byl, šedé, nádherně aerodynamické torpédo, pohybující se k němu pomalu a s lehkostí. Byl tak krásný a tak ladný, že nebylo možné považovat ho za nebezpečí. Teprve až když se přiblížil na nějakých šest metrů, ohlédl se Johnny s úzkostí po Mickovi. Ulevilo se mu, když přítele uviděl přímo nad sebou, jak chladně, ale s nabitou harpunovou pistolí v pohotovosti obhlíží situaci.

Žralok, stejně jako většina ostatních, byl jen zvědavý. Prohlédl si Johnnyho svýma studenýma, upřenýma očima – byly tak odlišné od přátelských, inteligentních očí delfínů –, a když byl asi tři metry od něj, prudce zahnul vpravo. Johnny měl dokonalý výhled na lodivoda, který plaval před žralokem, a na remoru neboli štítovce zavěšeného na jeho hřbetě – mořského stopaře užívajícího svou přísavku k tomu, aby se mohl životem vozit zadarmo.

Se žraloky toho potápěč nemohl moc dělat, jen se před nimi mít na pozoru, nechávat je na pokoji a doufat, že stejně se zachovají oni k němu. Když se člověk obrátil čelem k nim, vždycky odplavali pryč. Ale běda když někdo ztratil nervy a pokusil se utéct – každý, kdo byl tak hloupý a snažil se utéct, si stejně nezasloužil soucit, protože žralok dokáže plavat padesátkou, a to se ani nemusí příliš namáhat, proti pěti kilometrům za hodinu, které zvládne potápěč.

Větší strach než žraloci naháněla hejna barakud, které se bezcílně proháněly při okraji útesu. Johnny byl velmi rád, že má nablízku surfové prkno, když prvně zjistil, že voda kolem něj je plná stříbrných mořských štik, s nepřátelskýma očima a agresivně předsazenou spodní čelistí. Nebyly velké – nanejvýš metr –, ale byly jich stovky a tvořily kruhovitou stěnu s Johnnym uprostřed. Zed' se přibližovala,

jak barakudy kroužily blíž a blíž, aby si ho lépe prohlédly, až nakonec nebylo vidět nic než jejich třpytivá těla. Ačkoli mával rukama a křičel do vody, nebylo to nic platné: nevzrušeně si ho prohlížely – pak, z jakéhosi důvodu, který nepostřehl, se obrátily pryč a zmizely v moři.

Johnny vyplaval na hladinu, chňapl po prknu a věc s Mickem vzrušeně rozebíral. Každých pár vteřin ponořil hlavu pod vodu, aby se podíval, zda se vlčí smečka nevrátila.

„Ty ti neublíží,“ ujišťoval ho Mick. „Barakudy jsou zbabělý. Když střelíš jednu, všechny ostatní zdrhnou.“

Johnny se uklidnil a příští setkání nesl vyrovnaněji. Přesto se však nikdy necítil ve své kůži, když se na něj stříbrní pronásledovatelé pověsili jako flotila mořských korábů z jiného světa. Možná, že jednoho dne si některá z nich dodá odvahy a hryzne, a pak se přidá celé hejno...

Jedním z vážných problémů při průzkumu útesu bylo, že byl *příliš* velký. Jeho větší část byla mnohem dál, než se dalo pohodlně doplavat, a byla místa blízko obzoru, která nikdy nikdo nenavštívil. Johnny si často přál, aby se mohl vydat dál na neznámé území, ale byl nucen šetřit si síly na dlouhou cestu domů. Právě při jednom takovém únavném návratu, když pomáhal Mickovi postrkovat surfové prkno naložené nejméně padesáti kilogramy ryb, ho napadlo řešení.

Mick byl skeptický, ale souhlasil, že nápad je to výtečný – pokud bude fungovat. „Nebude to lehký,“ řekl, „udělat postroj, aby šel na delfína. Jsou tak aerodynamický, že z nich bude sjíždět.“

„Představuju si něco jako pružnej límec, těsně před ploutvema. Když to bude dost široký a dost těsný, mělo by to na nich zůstat. Ale nebudeme o tom mluvit – lidi by se nám jen smáli.“

To byla sice dobrá rada, ale nedala se dodržet. Každý chtěl vědět, *k čemu* potřebují pěnovou gumu, elastickou síťovinu, nylonový vlasec a podivně tvarované kousky plastu, a chlapci museli s barvou ven. Nebyla sebemenší naděje, že by první pokusy mohli provést potají, a Johnny měl trapně velké publikum, když Susie upevňoval postroj.

Johnny ignoroval vtípkování a rady z davu, a pozapínal přezky kolem Susie. Důvěřovala mu natolik, že vůbec neprotestovala; byla

si zcela jistá, že Johnny neudělá nic, co by jí ublížilo. Byla to zvláštní nová hra a Susie se chtěla naučit pravidla.

Postroj se upevňoval na přední část kuželovitého delfiního těla; před sklouznutím jej chránily (jak Johnny doufal) postranní a hřbetní ploutve. Dával velký pozor, aby popruhy nezakrývaly jediný dýchací otvor na zadní straně hlavy, kterým delfíni při vynoření dýchají a který se jim pod vodou automaticky uzavře.

Johnny upevnil dva nylonové postraňky a pořádně za ně zatahl. Zdálo se, že všechno je, jak má být, a tak přichytil druhé dva konce k surfovému prknu a vylezl si na ně.

Z davu se ozývaly ironické poznámky, když s ním Susie odrazila od břehu. Nepotřebovala žádné příkazy; se svým obvyklým smyslem pro pochopení situace přesně porozuměla tomu, o co se Johnny snažil.

Nechal ji, aby ho táhla asi sto padesát metrů, pak na komunikátoru stiskl tlačítko VLEVO. Susie okamžitě zareagovala; pak zkusil VPRAVO a poslechla ho znovu. Surfové prkno se už pohybovalo rychleji, než by dokázal plavat, a přesto se Susie nenamáhala.

Směřovali na volné moře, když si Johnny pro sebe zabručel: „Teď jim ukážu!“ a dal signál RYCHLE. Prkno maličko poskočilo a už letělo po vlnách, jak se Susie vydala vpřed nejvyšší rychlostí. Johnny se posunul trochu dozadu, aby prkno dobře klouzalo a nezapichovalo se do vody. Cítil velkou radost a byl na sebe pyšný a přemýšlel, jakou rychlostí jede. Bez záprahu dokázala Susie udělat alespoň padesát kilometrů za hodinu; i s odporem prkna a omezením v pohybu kvůli postroji se mohla blížít k pětadvacítce nebo třicítce. A to už je nějaká rychlost, když člověk leží přímo na vodě a do obličeje mu stříká voda.

Najednou to luplo, prkno prudce odskočilo na jednu stranu, a Johnny letěl na druhou. Když s prskáním vyplaval na hladinu, zjistil, že se nic nerozbilo; Susie jen vylétla z postroje jako korek z láhve.

Koneckonců, člověk přece při prvních pokusech očekával nějaké ty drobné technické problémy. I když musel plavat pěknou dálku zpátky ke břehu, kde na něho čekala spousta lidí, kteří si z něho budou utahovat, Johnny se cítil velmi spokojený. Získal na moři novou zkušenost, která mu umožní pohybovat se po útesu mnohem rychleji;

a vynalezl nový sport, který jednoho dne přinese radost tisícům lidí i delfínů.

Artur C. Clarke

Kapitola patnáctá

Profesor Kazan byl velmi potěšen, když se dozvěděl o Johnnyho vynálezu; výborně zapadal do jeho vlastních plánů. Tyto plány byly ještě mlhavé, ale už se začínaly rýsovat a za několik týdnů bude profesor moci předstoupit před poradní výbor s myšlenkami, které opravdu vzbudí pozornost.

Profesor nebyl z těch vědců – jako někteří matematici –, kteří jsou nešťastní, když se ukáže, že jejich práce má praktickou hodnotu. Třebaže by mu bylo ke štěstí docela stačilo studovat řeč delfínů po celý zbytek života, aniž by se pokusil své znalosti prakticky využít, věděl, že přišla doba, aby je aplikoval. Delfíni sami ho k tomu dovedli.

Neměl ještě žádnou představu o tom, co by se dalo, ani co by se *mělo* dělat s problémem, kterým byly kosatky. Avšak věděl velmi dobře, že pokud delfíni očekávají od lidí takovou pomoc, měli by prokázat, že jsou schopni nějak jim to oplatit.

Už v šedesátých letech dvacátého století doktor John Lilly, první vědec, který se pokusil komunikovat s delfíny, navrhl způsob, jakým by mohli spolupracovat s člověkem. Mohli by zachraňovat trosečníky z vraku lodi – jako to udělali v případě Johnnyho – a mohli by poskytnout nedocenitelnou pomoc při rozšiřování poznatků o oceánech. Určitě vědí o tvorech člověkem nikdy nespátřených a možná by mohli objasnit zatím nevyřešenou záhadu Velkého mořského hada. Kdyby pomáhali rybářům ve velkém měřítku, jak to občas dělali v malém, mohli by hrát významnou úlohu při nasycení šesti miliard hladových úst na Zemi.

Všechny tyto myšlenky stály za prozkoumání a profesor Kazan měl ještě další nové nápady. Nebylo vraku ve světových oceánech, který by delfíni nemohli najít a prohlédnout až do největší hloubky, do níž se mohli potopit – nejméně tři set padesáti metrů. I v případě, že loď ztroskotala před staletími a pokryla se bahnem nebo korály, dokázali by ji ještě najít. Měli dokonale vyvinutý čich – nebo spíše chuť – a uměli ve vodě rozeznat nepatrné stopy kovu, oleje nebo dřeva. Delfíni pátrači čmuchající jako ohaři po mořském dně by mohli znamenat obrat v podmořské archeologii. Profesor Kazan občas uvažoval, poněkud toužebně, zda by se delfíni dali vycvičit k tomu, aby vystopovali zlato...

Když byl připraven své teorie vyzkoušet, vydala se *Létající ryba* na sever s Einarem, Peggy, Susie a Sputnikem v nově instalovaných nádržích. Vezla také spoustu speciálního vybavení; nevezla však Johnnyho, pro něhož to bylo hořké zklamání. Zabránil tomu Oskar.

„Mrzí mě to, Johnny,“ řekl profesor, když si prohlížel vytištěnou kartu, kterou mu předložil počítač. „Máš jedničku z biologie, jedna minus z chemie, dvě plus z fyziky a jen dvě minus z angličtiny, matematiky a dějepisu. To opravdu není moc dobré. Kolik času strávíš potápěním?“

„Včera jsem vůbec nevyšel ven,“ řekl Johnny vyhýbavě.

„Jelikož nepřestalo pršet, ani mě to nepřekvapuje. Myslím v průměru denně.“

„Tak pár hodin.“

„Dopoledne a odpoledne, tím jsem si jist. Oskar pro tebe už připravil nový rozvrh, který se soustředí na tvé špatné předměty. Bojím

se, že budeš pozadu ještě víc, když vyrazíš na plavbu s námi. Budeme pryč dva týdny, a ty si nemůžeš dovolit ztratit další čas.“

A bylo to. Nemělo cenu se hádat, i kdyby si to byl troufl, protože věděl, že profesor má pravdu. V určitém smyslu byl korálový ostrov pro studium nejhorším místem na světě.

Byly to dlouhé dva týdny, než se *Létající ryba* po několika zastávkách na pevnině vrátila zpět. Dorazila až do Cooktownu, kde v roce 1770 přistál kapitán Cook, aby opravil poškozenou *Endeavour*.

Čas od času přicházely z rádia zprávy o postupu výpravy, ale Johnnymu se všechno doneslo, až když mu to Mick po návratu vyprávěl. To, že Mick odjel na cestu, výrazně prospělo Johnnymu ve studiu, protože nebylo nikoho, kdo by ho mohl odlákat od učitelů a výukových přístrojů. Během těch dvou týdnů udělal pozoruhodný pokrok a profesor z toho měl velkou radost.

Prvním suvenýrem z výpravy, který Mick Johnnymu ukázal, byl špinavě bílý kamínek, mírně vejčitého tvaru a velikosti malého hrášku.

„Co to je?“ zeptal se Johnny bez valného zájmu.

„Ty nevíš?“ řekl Mick. „To je perla. A dost dobrá.“

Na Johnnyho ani tak neudělala dojem, ale nechtěl se Micka dotknout – nebo prokázat svou neznalost.

„Kdes ji našel?“ zeptal se.

„Já ne; Peggy ji vylovila z hloubky sto padesát metrů v příkopu Marlin. Žádný potápěč tam ještě nebyl – je to moc nebezpečný, i s moderním vybavením. Ale jen co se strejda Henry ponořil na mělčině a ukázal jim, jak vypadají stříbroustý perlorodky, Peggy, Susie a Einar jich natahali několik metrů. Profesor říká, že to zaplatí výpravu.“

„Co – tahle perla?“

„Ale ne, ty hlavo – perleť z lastur. Pořád je to nejlepší materiál na knoflíky a rukojeti nožů, a ústřicový farmy ho nestačí dodávat. Profesor tvrdí, že kdyby člověk měl pár set delfínů s výcvikem, byla by to docela slušná továrna na lastury.“

„Našli jste nějaký vraky?“

„Asi dvacet, i když většina z nich už byla zanesená do map Admirality. Ale velké experiment byl s rybářskými traulerama z Gladstonu; stihli jsme jim vehnat dvě hejna tuňáků rovnou do sítí.“

„Vsadím se, že byli nadšený.“

„Ani ne, aspoň ne tak, jak by člověk čekal. Nechtěli věřit, že to udělali delfíni – tvrdili, že to zařídily jejich řízený elektrický pole a zvukový návnady. My víme svoje a dokážeme to, až vycvičíme ještě víc delfínů. Pak budeme moct nahnat ryby, kam budeme chtít.“

Najednou si Johnny vzpomněl na to, co mu o delfínech řekl profesor Kazan při jejich prvním setkání. „Mají víc svobody, než si na zemi dokážeme třeba jen představit. Nepatří nikomu a doufám, že nikdy nebudou.“

Měli teď tuto svobodu ztratit a stane se profesor sám, přes všechny své dobré úmysly, nástrojem této ztráty?

Odpověď přinese teprve budoucnost; ale třeba delfíni nikdy nebyli tak svobodní, jak si lidé představovali. Johnny nemohl zapomenout na historku o kosatce s dvaceti „Bytostmi moře“ v žaludku.

Za svobodu se platí, jako za všechno ostatní. Snad byli delfíni ochotni uzavřít s lidstvem dohodu a vyměnit část svobody za bezpečnost. Byla to volba, jakou muselo učinit mnoho národů, a obchod to nebyl vždy výhodný.

Profesor Kazan tohle všechno, a ještě mnohem víc, už samozřejmě promýšlel. Neměl obavy, protože pořád ještě dělal pokusy a sbíral informace. Rozhodnutí mělo teprve padnout; smlouva mezi člověkem a delfínem, jakou si neurčitě představoval, byla ještě hudbou budoucnosti. Možná, že nebude podepsána ani během jeho života – pokud vůbec mohl člověk očekávat, že by delfíni podepsali smlouvu. Ale proč ne? Ústa měli nesmírně šikovní, jak prokázali při sbírání a přepravě stovek lastur stříbroustých perlorodek. Naučit delfíny psát, nebo alespoň kreslit, byl další z profesorových dlouhodobých projektů.

Jiným, který měl trvat ještě déle – možná staletí –, byly Dějiny moře. Profesor Kazan vždy předpokládal – a nyní si byl jist, že delfíni mají úžasné paměti. Byla doba, před vynálezem písma, kdy lidé nosili svou minulost v hlavě. Minstrelové a bardi se naučili zpaměti miliony slov a předávali je z generace na generaci. Písně, které zpí-

vali – legendy o bozích a hrdinech a velkých bitvách na úsvitu dějin –, byly směsicí skutečnosti a fantazie. Ale fakta v nich byla, jen je vydolovat ven – jako v devatenáctém století Schliemann vykopal Tróju z tři tisíce let starých sutin a dokázal, že Homér mluvil pravdu.

I delfíni měli své vypravěče, přestože profesor se ještě s žádným nesetkal. Einar uměl v hrubých obrysech zopakovat některé z jejich příběhů, které slyšel v mládí. Překlady profesora Kazana přesvědčily, že tyto delfíni legendy obsahují obrovské bohatství informací, jež nelze získat jinde. Sahaly hlouběji do historie než jakékoli lidské mýty nebo lidové pověsti, neboť některé z nich obsahovaly jasné odkazy na dobu ledovou – a poslední doba ledová byla před sedmnácti tisíci lety.

Jedna pověst byla tak neobvyklá, že profesor Kazan nevěřil vlastnímu výkladu nahrávky. Dal ji doktoru Keithovi a požádal ho, aby provedl nezávislý rozbor.

Keithovi, který se v překládání řeči delfínů ani zdaleka nevyrovnal profesorovi, trvalo téměř měsíc, než mu příběh začal dávat smysl. I potom se však natolik zdráhal sdělit svou verzi, že profesor Kazan ji z něho musel doslova vypáčit.

„Je to velmi stará legenda,“ začal. „Einar to opakuje několikrát. A zdá se, že na delfíny velmi zapůsobila, protože zdůrazňují, že něco takového se nikdy předtím ani potom nestalo.“

„Já tomu rozumím tak, že skupina delfínů plavala v noci od velkého ostrova, když se najednou udělal den a „slunce sestoupilo z oblohy“. *Tímhle* obratem jsem si zcela jist. „Slunce“ přistálo na vodě a zhaslo; přinejmenším nastala znovu tma. Ale na moři plaval obrovský předmět – dlouhý jako 128 delfínů. Říkám to zatím správně?“

Profesor Kazan přikývl.

„Souhlasím se vším, kromě toho čísla. Mně vychází 256, ale to není důležité. Ta věc byla *velká*, o tom není pochyb.“

Delfíni, jak profesor objevil, počítali na dvoudílné stupnici. To se dalo očekávat, protože měli jen dva „prsty“, či ploutve, na kterých mohli počítat. Jejich výrazy pro 1, 10, 100, 1 000, 10 000 odpovídaly v desetiné soustavě lidí číslům 1, 2, 4, 8, 16. Takže pro ně byla 128 a 256 pěkně kulatá čísla, znamenající přibližnou, nikoli přesnou velikost.

„Delfíni měli strach a drželi se od té věci daleko,“ pokračoval doktor Keith. „Jak ležela na vodě, vydávala podivné zvuky. Einar některé z nich napodobuje; mně to zní jako zapnuté elektrické motory nebo kompresory.“

Profesor Kazan kývl na souhlas, ale nepřerušoval.

„Pak nastal obrovský výbuch a moře začalo vřít. Všichni ve vzdálenosti 1 024 nebo dokonce 2 048 délek kolem předmětu byli mrtví. Předmět se rychle potopil, a jak klesal ke dnu, přišly další výbuchy.“

„I delfíni, kteří unikli bez zranění, zemřeli později na neznámou nemoc. Celá léta se té oblasti všichni vyhýbali, ale protože se už nic jiného nedělo, někteří zvědaví delfíni se vrátili, aby ji prozkoumali. Našli místo s „mnoha jeskyněmi“ ležící na dně moře a lovíli uvnitř ryby. A pak tito pozdější návštěvníci zemřeli na stejnou neznámou chorobu, takže teď se k těm místům nikdo nepřibližuje. Myslím, že ten příběh má hlavně sloužit jako varování.“

„Varování, které se uchovalo po tisíce let,“ souhlasil profesor. „Ale před čím?“

Doktor Keith se neklidně zavrtěl na židli. „Nevím, jak z toho ven,“ řekl. „Pokud se ten příběh zakládá na pravdě – a je těžko si představit, že by si ho delfíni vymysleli –, přistála někde před pár tisíci lety kosmická loď. Pak její jaderné motory vybuchly a otrávil je radioaktivitou. Je to fantastická teorie, ale nenapadá mě lepší vysvětlení.“

„Proč by měla být fantastická?“ zeptal se profesor Kazan. „Jsme si teď jisti, že ve vesmíru je spousta inteligentního života, takže bychom očekávali, že i jiné civilizace stavějí kosmické lodi. Vlastně bylo dosud obtížné vysvětlit, proč ještě na Zemi *nepřistály*.“

„Někteří vědci zastávají názor, že jsme pravděpodobně v minulosti měli návštěvníky, ale ti přišli před mnoha a mnoha tisíci lety, takže pro to není žádný důkaz. Teď budeme možná nějaký mít.“

„Co s tím hodláte udělat?“

„V téhle chvíli s tím nemůžeme dělat nic. Zpovídal jsem Einara, a ten nemá tušení, kde se to všechno stalo. Musíme získat jednoho z těch delfíních minstrelů a zaznamenat tu ságu v úplnosti. Doufejme, že nám poskytne víc podrobností. Jakmile budeme znát přibližnou

oblast, mělo by se nám podařit dohledat vrak s pomocí Geigerových počítaců – i po desítkách tisíc let. Bojím se jen jedné věci.“

„A tou je?“

„Může se stát, že informace dřív spolykají kosatky. A pak se nikdy nedozvíme pravdu.“

Artur C. Clarke

Kapitola šestnáctá

Žádný návštěvník ostrova nebyl nikdy přivítán s tak smíšenými pocity. Všichni, kdo právě nebyli na moři, se shromáždili kolem bazénu, když od jihu, až z daleké Stanice pro výzkum velryb v Tasmánii, přiletěla velká nákladní helikoptéra.

Vznášela se vysoko nad bazénem a tlak jejích rotorů čeřil hladinu vody do fantastických, proměnlivých obrazců. Pak se na jejím spodku otevřel nákladový otvor a pomalu se spustila velká plachta. Když se dotkla bazénu, přišlo náhlé trhnutí, velká sprška vodní tříště a bublin – a plachta byla prázdná.

Ale bazén ne. Na krátkou obhlídku po něm se vydal největší a nejkrvelačnější tvor, který kdy navštívil Ostrov delfínů.

Při prvním pohledu na kosatku dravou byl však Johnny trochu zklamán. Byla menší, než očekával, i když byla mnohem větší než kterýkoli delfín. Když nákladní helikoptéra odletěla a dalo se opět mluvit bez křičení, zmínil se o svém zklamání Mickovi.

„Je to samice,“ řekl Mick. „Jsou proti samcům poloviční. Což znamená, že jsou mnohem vhodnější pro držení v zajetí. Každá potřebuje jen padesát kilo ryb denně.“

Přes svou pochopitelnou zaujatost musel Johnny uznat, že je to hezké stvoření. Její strakaté zbarvení – bílé vespod, černé navrch, s velkými bílými skvrnami kolem obou očí – jí dodávalo velmi působného vzhledu. Tyto skvrny také pomohly najít přezdívkou, kterou brzy získala – Albína.

Když dokončila průzkum bazénu, začala obhlížet svět kolem něho. Vystrčila svou velkou hlavu z vody, podívala se na postávající hlouček bystrýma, inteligentníma očima a líně otevřela tlamu.

Při pohledu na strašné, čepovité zuby to v obecenstvu uctivě zašumělo. Albína si zřejmě uvědomovala, že udělala dojem, protože zívla znovu, ještě víc, a nabídla ještě lepší pohled na své hrozné čelisti. Delfíni mají malé, špendlíkovité zuby, které mají rybu jen chytit, než jí delfín spolkně celou, ale *tyhle* zuby byly určeny k tomu, aby konaly stejné dílo jako zuby žraloka. Mohly najednou překousnout lachtanu nebo delfína – nebo člověka.

Jakmile na ostrov přibyla kosatka, všichni chtěli vědět, co s ní profesor bude dělat. První tři dny ji nechal o samotě, dokud si nezvykne na nové prostředí a nezotaví se z rozrušení po cestě. Protože už byla v zajetí několik měsíců a byla na člověka vcelku zvyklá, rychle se zabydlovala a přijímala živé i mrtvé ryby, které jí dávali.

Úkol krmit kosatku na sebe vzala Mickova rodina, obvykle jeho otec Jo Nauru nebo strýc Stephen, kapitán *Létající ryby*. Přestože práci přijali jen proto, aby si přivydělali, brzy se jim jejich povinnost zalíbila. Kosatka byla inteligentní, což všichni očekávali, ale byla také dobromyslná – což se k ní jaksi nehodilo. Zvláště Mick k ní přirostl a kosatka očividně projevovala radost, když se přiblížil k bazénu – a zklamání, pokud odešel, aniž jí něco dal.

Když si byl celkem jist, že se Albína zabydlela a zdravě se zajímá o život, začal profesor s prvními testy. Přebral jí několik jednoduchých frází delfínštiny podvodními reproduktory a studoval její reakce.

Nejprve byly velmi prudké. Řítila se po bazénu všemi směry a hledala zdroj zvuku. Nebylo pochyb, že hlasy delfínů si spojuje s potravou a že si myslí, že se podává večere.

Trvalo jí jen několik minut, než si uvědomila, že jí napálili a že v bazénu žádní delfíni nejsou. Pak pozorně naslouchala zvukům, které jí přehrávali, ale odmítala se za nimi honit. Naděje profesora Kazana, že bude odpovídat na povídání delfínů ve vlastním jazyce, se nenaplnila; kosatka zůstávala tvrdohlavě němá.

Přesto profesor dělal pomalu pokroky v „orkanštině“ s použitím nahrávek zvuků vydávaných kosatkami. Využil Oskarovu bezchybnou paměť k tomu, aby v haldě materiálu vyhledal delfíní slova. Našel jich mnoho. Například názvy mnoha ryb byly v orkanštině i delfínštině téměř stejné. Oba jazyky – stejně jako angličtina a němčina, nebo francouzština a italština – se pravděpodobně vyvinuly z nějakého společného prazákladu. Profesor Kazan v to doufal, protože to by mu značně zjednodušilo práci.

Nebyl ani příliš zklamaný, že Albína moc nespolupracuje, protože s ní měl jiné plány, které se daly uskutečnit, ať spolupracovala nebo ne. Když byla na ostrově dva týdny, přijel z Indie tým lékařských techniků a začal vedle bazénu instalovat elektronická zařízení. Když byli hotovi, vypustili z bazénu vodu a rozčilená kosatka uvázla bezmocně na mělčině.

Další krok si vyžádal deset mužů, silná lana a masivní dřevěnou konstrukci, která byla určena k tomu, aby držela hlavu zvířete v nehybné poloze. Kosatce se to vůbec nelíbilo, ale ani Mickovi, který při tom musel pomáhat tím, že Albínu poléval vodou z hadice, aby jí na slunci nevyschla kůže.

„Neboj, holka, nikdo ti neublíží,“ ujišťoval ji. „Za minutku to bude a potom se můžeš znova prohánět v bazénu.“

Pak se k Mickovu zděšení jeden z techniků přiblížil k Albíně s předmětem, který vypadal jako kříženec mezi injekční jehlou a elektrickou vrtačkou. S velkou péčí vybral místo na zadní straně hlavy, přiložil k němu zařízení a stiskl tlačítko. Ozvalo se tiché, vysoké zabzučení a jehla zajela hluboko do mozku kosatky; silnou lebeční kostí prošla hladce jako horký nůž máslem.

Operace rozrušila mnohem více Micka než Albínu, která vypadala, že si píchnutí ani nevšimla. Nikoho se znalostmi fyziologie to nemohlo překvapit, ale Mick, jako většina lidí, nevěděl o té pozoruhodné skutečnosti, že mozek nic necítí. Dá se do něj píchat nebo řezat, aniž to jeho majitele bolí.

Celkem Albíně do mozku umístili deset sond. K nim připojili dráty a svedli je do ploché, aerodynamicky tvarované krabičky, kterou jí připevnili na temeno hlavy. Celá operace trvala méně než hodinu. Když skončila, napustili znovu bazén a Albína s prskáním a frkáním začala líně plavat sem a tam. Všechno přečkala bez úhony, i když Míckovi připadalo, že se na něj dívá s dotčeným výrazem někoho, koho dobrý přítel nechal na holičkách.

Druhý den přicestoval doktor Saha z Nového Dillí. Jako člen Poradního výboru Institutu pro výzkum moře byl starým přítelem profesora Kazana. Byl také světovou kapacitou na nejsložitější ze všech orgánů, lidský mozek.

„Naposledy jsem tohle zařízení,“ řekl fyziolog, když pozoroval Albínu, jak plave v bazénu sem a tam, „použil u slona. Když jsem skončil, mohl jsem ovládat jeho chobot tak přesně, že se s ním dalo psát na stroji.“

„Něco tak virtuózního tu nepotřebujeme,“ odpověděl profesor Kazan. „Chci jen ovládat pohyby Albíny a odnaučit ji lovit delfíny.“

„Pokud moji technici dali elektrody na správná místa, myslím, že to mohu slíbit. Ale ne okamžitě; nejprve musím provést mapování mozku.“

Toto „mapování mozku“ byla pomalá, delikátní práce vyžadující velkou trpělivost a znalosti, a doktor Saha proseděl celé hodiny u přístrojové desky a pozoroval chování kosatky, když se potápěla, vyhřívala na slunci, plavala líně v bazénu anebo přijímala ryby, které jí dával Mick. Po celou dobu její mozek vysílal jako satelit na oběžné dráze pomocí rádiového vysílače, k němuž byl připojen. Impulsy získané sondami se nahrávaly na pásek, aby doktor Saha viděl obraz elektrických procesů odpovídajících určité činnosti.

Konečně byl připraven k prvnímu kroku. Místo aby impulsy z mozku kosatky přijímal, začal pouštět elektrické signály *do* něj.

Výsledek byl fascinující a neuvěřitelný zároveň – připomínal spíše čáry než vědu. Otočením knoflíku nebo stisknutím spínače doktor Saha přinutil to velké zvíře plavat vlevo nebo vpravo, opisovat kruhy nebo osmičky, ležet nehybně ve středu bazénu nebo provést jakýkoli jiný pohyb, který chtěl. Johnnyho pokus řídit Sputnika a Susie pomocí komunikátoru, který kdysi udělal takový dojem, se teď zdál téměř dětskou hříčkou.

Ale Johnnymu to nevadilo, Susie a Sputnik byli jeho přátelé a on dával přednost tomu, že jim může nechat svobodu volby. Pokud se jim nechtělo ho poslechnout – jak se často stávalo –, bylo to jejich rozhodnutí. Albína neměla na vybranou; elektrický proud přiváděný do jejího mozku ji proměnil v živého robota bez vlastní vůle, donuceného provádět příkazy, které jí dával doktor Saha.

Čím víc o tom Johnny přemýšlel, tím víc byl nespokojen. Mohli by stejně řídit i mě? Když se na to zeptal, zjistil, že taková věc byla při laboratorních pokusech provedena už mnohokrát. Byl to vynález vědy, který by mohl být stejně nebezpečný jako atomová energie, kdyby byl zneužit.

Nebylo pochyb, že profesor Kazan ho zamýšlel použít pro dobro – alespoň pro dobro delfínů –, ale *jak* ho chtěl použít, tím si Johnny stále lámal hlavu. Nebyl o nic moudřejší, ani když experiment pokročil do další fáze, kdy na ostrov přivezli prazvláštní objekt – mechanického delfína v životní velikosti poháněného elektrickými motory.

Postavili ho před dvaceti lety v Laboratořích pro námořní výzkum vědci, kteří nemohli přijít na to, proč delfíni plavou tak rychle. Podle jejich výpočtů by je jejich svalstvo nemělo pohánět rychlostí větší než patnáct kilometrů za hodinu – a přece dokázali pohodlně plavat dvojnásobnou rychlostí. Vědci proto postavili model delfína, vybavili ho přístroji a zkoumali, jak se chová ve vodě. Projekt ztroskotal, ale model byl tak pěkně vyrobený a plaval tak dobře, že nikdo neměl to srdce ho zničit, i když jeho konstruktér nad ním znechuceně zlomil hůl. Občas ho technici z Laboratoří oprášili na ukázkou pro veřejnost, a tak se o něm profesor doslechl. Svým skromným způsobem byl docela slavný.

Každého pozorovatele lidské rasy by zmátl, ale když ho, před zrakem desítek užaslých diváků, ponořili do nádrže k Albíně, výsledkem byl naprostý antiklimax. Kosatka se pohrdavě podívala na mechanickou hračku a zcela ji ignorovala.

„Přesně to, čeho jsem se obával,“ řekl profesor bez zvláštního zklamání. Jako všichni vědci se už dávno naučil, že většina pokusů nevyjde, a nestyděl se zesměšnit ani na veřejnosti. (Koneckonců, velký Darwin kdysi strávil hodiny hraním na trubku v zahradě se zeleninou, aby zjistil, zda zvuk ovlivňuje růst rostlin.) „Nejspíš slyšela elektromotor a poznala, že je to napodobenina. No, nedá se nic dělat. Budeme muset použít jako návnadu živé delfíny.“

„Chcete požádat o dobrovolníky?“ zeptal se doktor Saha žertem.

Žert se však obrátil proti němu. Profesor Kazan návrh pečlivě zvážil, pak pokýval hlavou na souhlas.

„Udělám přesně to,“ řekl.

Artur C. Clarke

Kapitola sedmnáctá

„Po celým ostrově se povídá,“ řekl Mick, „že profesor se dočista zbláznil.“

„Víš, že je to nesmysl,“ kontroval Johnny, aby se postavil na obranu svého hrdiny. „Co udělal?“

„Používá to zařízení na mozkový vlny a jeho pomocí ovládá, čím se Albína živí. Nařídil mi dávat jí jeden druh ryb a doktor Saha ji vždycky odnaučí je žrát; stačí, aby jí párkrát dal ránu, a už to ani nezkusí. Říká tomu „přeformování podmíněných reflexů“. Ted' plavou v bazénu tři nebo čtyři mořský štiky, a na ty se ani nepodívá. Všechny ostatní ryby ale žere.“

„A kvůli tomu všem připadá profesor jako blázen?“

„Je přece jasné, o co mu jde. Když dokáže zabránit Albíně v tom, aby žrala mořský štiky, může jí taky zabránit, aby chytala delfíny. Ale k čemu to bude? Kosatek jsou miliony – nemůže změnit podmíněné reflexy všem!“

„Ať dělá profesor cokoli,“ řekl Johnny paličatě, „má k tomu své důvody. Čekej a uvidíš.“

„Ale stejně bych byl rád, kdyby přestali Albínu otravovat. Mám obavy, že bude mít špatnou náladu.“

To je mi divná řeč o takovém zabijákovi, pomyslel si Johnny.

„Nechápu, proč by na tom mělo tolik záležet,“ řekl.

Mick se stydlivě usmál a šoupal po podlaze nohou.

„Slibuješ, že to nikomu neřekneš?“ zeptal se.

„Jasně.“

„Hodně s ní plavu. Je to větší zábava než ty tvý mrňavý pulci.“

Johnny na něj hleděl v naprostém úžasu; urážku Susie a Sputnika vůbec nevnímal.

„A tos říkal, že profesor se dočista zbláznil!“ vykřikl, když znovu popadl dech. „Nekecáš takhle náhodou?“ dodal podezřívavě. Dokázal už teď obvykle poznat další z Mickových vtípků, ale tentokrát se zdálo, že Mick mluví vážně.

Mick zavrtěl hlavou.

„Jestli mi nevěříš, pojď k bazénu. Já vím, že to zní uhozeně, ale je to fakt naprosto bezpečný. Všechno to začalo náhodou. Jednou při krmení jsem nedával pozor, uklouznul jsem na kraji bazénu a spadl do vody.“

„Fííí!“ hvízdal Johnny. „Vsadím se, že sis myslel, že je to tvoje poslední hodinka!“

„To teda jo. Když jsem vyplaval nahoru, koukal jsem Albíně rovnou do tlamy.“ Odmlčel se. „Víš, není pravda, že si v takovejch chvílích vybavuješ prožitéj život. Jediný, na co jsem myslel, byly ty zuby. Uvažoval jsem, jestli mě slupne celýho najednou, anebo mě překousne na dva kusy.“

„A co se stalo?“ zeptal se Johnny bez dechu.

„No, nepřekousla. mě na dva kusy. Jen do mě lehce šťouchla nosem, jako by říkala: „Hele, budeme kámoši, jo?“ A to od té doby taky jsme. Když s ní nejdu denně plavat, je našťvaná. Někdy je těžký to nějak zaonačit, protože kdyby mě někdo viděl, řekne to profesorovi, a byl by s tím konec.“

Zasmál se Johnnyho výrazu, který byl směsicí zděšení a nesouhlasu.

„Je to daleko bezpečnější než krocení lvů, a to lidi dělají už dlouho. Taky mě to dost baví. Možná, že jednou se dostanu na pořádný velryby, třeba na stopadesátitunovýho plejtváka.“

„Ty tě aspoň nemůžou spolknout,“ řekl Johnny, který se o velrybách od svého příchodu na ostrov hodně dozvěděl. „Mají moc úzký krky – můžou polykat jen krevetky a takový malý věci.“

„No jo – ale co takovej vorvaň, třeba samotnej Moby Dick? *Ten* může najednou spolknout desetimetrovou krakatici.“

Jak se Mick dostával do ráže na své oblíbené téma, Johnny si pomalu uvědomoval, že ho pudí čistá závist. Ještě teď ho delfíni pouze tolerovali, a nikdy mu neprojevovali takovou upřímnou radost, kterou zahrnovali Johnnyho. Byl rád, že i Mick si konečně našel kamaráda mezi kytovci, ale byl by uvítal, kdyby to byl nějaký rozumnější tvor.

Náhoda tomu chtěla, že Micka a Albínu nikdy neviděl plavat společně, protože profesor Kazan byl teď připraven na další experiment. Pracoval celé dny, stříhal pásky a skládal dlouhé věty v delfínštině; ani teď si ještě nebyl jist, zda dokáže převést přesně ten význam, který měl na mysli. Doufal, že tam, kde jeho překlad selže, inteligence delfínů mezeru překlene.

Často uvažoval o tom, co si myslí o jeho konverzaci, sestavené ze slov z mnoha různých zdrojů. Každá věta, kterou vyslal do vody, musela znít, jako by se deset nebo více delfínů střídalo v mluvení na přeskáčku, aby řekli několik slov v různých dialektech. Pro jeho posluchače to muselo být zarážející, protože si stěží mohli představit takové věci jako magnetofonovou nahrávku nebo střih zvukového záznamu. Už to, že všechny tyto zvuky jim dávaly dohromady nějaký smysl, byl hold jejich inteligenci a trpělivosti.

Když *Létající ryba* odrazila ze svého kotviště, profesor Kazan byl neobyčejně neklidný.

„Víte, jak si připadám?“ řekl doktoru Keithovi, který stál vedle něj na přední palubě. „Jako bych pozval přátele na večírek, abych mezi ně pustil tygra lidožrouta.“

„Tak strašné to zase není,“ smál se Keith. „Slušně jste je upozornil a tygra máte pod kontrolou.“

„To *doufám*,“ řekl profesor.

Kdesi na palubě reproduktor ohlásil: „Otevírají propust nádrže. Nevypadá, že by nějak spěchala ven.“

Profesor Kazan zvedl dalekohled a podíval se zpátky na ostrov.

„Nechci, aby Saha zasahoval, dokud to nebude třeba,“ řekl. „A, už jí tu máme.“

Albína se pohybovala kanálem od bazénu, plavala velmi zvolna. Když kanál skončil a kosatka se ocitla v moři, zdála se dočista popletená a několikrát se otočila kolem dokola, jako by hledala, kde je. Byla to typická reakce zvířete – nebo člověka –, který strávil dlouhou dobu v zajetí a nyní byl propuštěn na svobodu do velkého okolního světa.

„Zavolejte ji,“ řekl profesor. Do vody byl v delfínštině vyslán signál „PŘIJED“; třebaže tento výraz nebyl v jazyce kosatek stejný, byl to jeden z těch, kterým rozuměla. Začala plavat směrem k *Létající rybě* a držela se člunu, jak se vzdaloval od ostrova a mířil do hlubších vod za útesem.

„Chci hodně prostoru na manévrování,“ řekl profesor Kazan. „A jsem si jist, že Einar, Peggy a spol. dají přednost témuž – pro případ, že by museli rychle vyklidit pole.“

„Pokud připlavou. Možná, že budou mít víc rozumu,“ odpověděl doktor Keith pochybovačně.

„To se uvidí za pár minut. Vysílání běželo celé dopoledne, takže všichni delfíni na míle daleko ho museli slyšet.“

„Podívejte!“ řekl náhle doktor Keith a ukazoval k západu. Osm set metrů od nich, souběžně s kursem lodi, plavala skupinka delfínů. „Tady máte ty dobrovolníky, a nezdá se, že by k nám nějak pospíchali.“

„Teď to teprve všechno začne,“ zamumlal profesor. „Půjdeme k Sahovi na můstek.“

Rádiové zařízení, které vysílalo signály do elektronického zařízení na hlavě kosatky a přijímalo zpět impulsy z jejího mozku, bylo umístěno blízko kormidla. Nevelký můstek *Létající ryby* byl proto značně přeplněný, ale přímý kontakt mezi kapitánem lodi Stephenem Nauru a doktorem Sahou byl nezbytný. Oba muži věděli přesně, co mají dělat, a profesor Kazan neměl v úmyslu zasahovat, pouze v krajním případě.

„Už si jich všimla,“ zašeptal Keith.

Nebylo o tom pochyb. Pryč byla nejistota, kterou projevovala zpočátku, když ji vypustili; dala se do pohybu jako motorový člun a nechávala za sebou pěnivou stopu, jak se hnala přímo k delfínům.

Ti se pochopitelně rozprchlí. S výčitkami svědomí profesor uvažoval, co si o něm v té chvíli asi myslí, pokud ovšem mysleli ještě na něco jiného kromě kosatky.

Byla jen deset metrů od jednoho pěkně rostlého delfína, když vyletěla do vzduchu, plácla sebou do vody a zůstala nehybně ležet; zatřásla jen hlavou téměř jako člověk.

„Dva volty, centrální oblast negativních počítků,“ řekl doktor Saha, když uvolnil prst z tlačítka. „Že by to zkusila ještě jednou?“

Delfíni, nepochybně překvapení a ohromení ukázkou, se znovu zformovali o několik set metrů dál. Také oni zůstávali ve vodě nehybní, s hlavami pozorně natočenými k odvěkému nepříteli.

Kosatka se zotavovala z šoku a znovu se dala do pohybu. Tentokrát plavala velmi pomalu a vůbec nezamířila k delfínům. Teprve za nějakou chvíli pozorovatelé pochopili její taktiku.

Plavala v širokém kruhu, v jehož středu byli stále ještě nehybní delfíni. Člověk ji musel pozorně sledovat, aby si všiml, že kruh se pomalu stahuje.

„Myslí si, že nás napálí, co?“ řekl profesor Kazan obdivně. „Počítám, že se přiblíží co nejbliž a bude předstírat, že nemá zájem, a pak vyrazí.“

Přesně to také udělala. Skutečnost, že delfíni se tak dlouho drželi na místě, byla přesvědčivým důkazem jejich důvěry v přátele lidské rasy a další ukázkou toho, jak úchvatnou rychlostí se umí učit. Málokdy bylo zapotřebí říkat delfínům něco dvakrát.

Napětí vrůstalo, když se Albína spirálovitě přibližovala jako starodávná gramofonová přenoska posouvající se od vnějšího kraje desky ke středovému trnu. Byla jen dvanáct metrů od nejbližšího a nejdůležitějšího – delfína, když vyrazila na zteč.

Kosatky dravé umí vyvinout neuvěřitelné zrychlení. Ale doktor Saha byl připraven, prst jen několik milimetrů od tlačítka.

Albína byla inteligentní zvíře – ne tak inteligentní jako její chystané oběti, ale téměř stejně. Věděla, že je poražena. Když se sebrala z

druhého šoku, otočila se zády k delfínům a plavala pryč. Jakmile to udělala, prst doktora Sahy se znovu rychle přesunul na panel.

„Poslyšte, co máte za lubem?“ zeptal se kapitán *Létající ryby*, který všechno sledoval se zjevným nesouhlasem. Stejně jako jeho synovec Mick nerad viděl, když se s Albínou zacházelo nešetrně. „Dělá přece, co jste chtěl, ne?“

„Netrestám ji – dávám jí odměnu,“ vysvětlil doktor Saha. „Dokud tisknu tohle tlačítko, je v sedmém nebi, protože jí pouštím několik voltů do center libosti v mozku.“

„Myslím, že na jeden den toho bylo až dost,“ řekl profesor Kazan. „Pošlete ji zpátky do bazénu zaslouží si oběd.“

„Zítřa totéž, profesore?“ zeptal se kapitán *Létající ryby*, když zamířili domů.

„Ano, Steve – každý den totéž. Ale překvapilo by mě, kdybychom to museli dělat déle než týden.“

Už po třech dnech bylo však zřejmé, že Albína si vzala ponaučení. Nebylo už třeba ji trestat, pouze ji odměňovat krátkými dávkami elektrické extáze. Delfíni ztráceli strach stejně rychle a na konci týdne se s kosátkou dobře snášeli. Honili se s ní po útesu, někdy společně s ní vháněli do pasti hejno ryb, jindy hledali potravu odděleně. Několik delfíních mláďat dokonce začalo své oblíbené rejdy kolem Albíny, která nedávala najevo podrážděnost ani nepřekonatelný hlad, když do ní strkali.

Sedmého dne Albínu po ranním dovádění s delfíny nenasměrovali zpátky do bazénu.

„Udělali jsme, co se dalo,“ řekl profesor. „Pustíme ji na svobodu.“

„Není to riziko?“ namítl doktor Keith.

„Samozřejmě, že je, ale dříve či později ho musíme přijmout. Dokud ji nenecháme zase volně žít, nikdy nebudeme vědět, jak dlouho jí podmíněné reflexy vydrží.“

„A pokud si udělá z několika delfínů svačinu co pak?“

„Dozvíme se to od ostatních, a brzy. Pak vyrazíme a znovu na ni uděláme zátah. Snadno ji najdeme s tím rádiovým vysílačem, který má na sobě.“

Stephen Nauru, který rozhovor vyslechl, protože stál u kormidla *Létající ryby*, se ohlédl přes rameno a vyslovil otázku, které se všichni obávali

„I když jste z Albíny udělal vegetariánku, co ty ostatní miliony kosatek?“

„Nesmíme být netrpěliví, Steve,“ odpověděl profesor. „Ještě pořád teprve sbírám informace a možná, že žádná z nich nikdy nebude k užítku ani člověku, ani delfínům. Ale jsem si jist jednou věcí – celý ten povídací svět delfínů už teď o tom pokusu ví a uvědomí si, že pro ně něco děláme. Bod k dobru pro naše rybáře.“

„Hmm – to mě nenapadlo.“

„Navíc, pokud to bude fungovat u Albíny, mám za to, že budeme potřebovat změnit podmíněné reflexy jen několika kosatkám v jedné oblasti. A jen samicím – ty naučí samce i svoje mlád'ata, že po delfínech strašně bolí hlava.“

Steva to nepřesvědčilo. Kdyby si uvědomil obrovskou, nepřekonatelnou sílu elektrické stimulace mozku, nebyl by tak zdrženlivý.

„Stejně si myslím, že jeden vegetarián nedokáže přimět kmen kanibalů, aby změnil jidelníček,“ řekl.

„Možná máš úplnou pravdu,“ řekl profesor. „A to právě chci zjistit. I kdyby se taková věc dala provést, možná, že nebude stát za to se do ní pouštět. A i kdyby za to stála, bude to třeba trvat několik generací. Ale člověk musí být optimista; vzpomeň si na dějiny dvacátého století.“

„Kterou část?“ zeptal se Steve. „Byla toho pěkná spousta.“

„Tu jedinou část, která je opravdu důležitá. Před padesáti lety hodně lidí přestalo věřit, že všechny *lidské* národy mohou žít v míru. No a vidíš, mýlili se; kdyby byli měli pravdu, tak bychom tu my dva dneska nebyli. Takže se na tuhle věc nedívej tak pesimisticky.“

Zničehonic se Steve rozesmál.

„Co je na tom k smíchu?“ zeptal se profesor.

„Jen mě napadlo,“ řekl Steve, „že už třicet let nemají důvod udílet Nobelovu cenu za mír. Jestli vám tenhle plán vyjde, tak budete kandidát.“

Artur C. Clarke

Kapitola osmnáctá

Zatímco profesor Kazan experimentoval a snil, v Pacifiku se shromaždovaly síly, které naděje a obavy lidí či delfínů nijak nezajímaly. Mick a Johnny byli mezi prvními, kteří jedné bezměsíčné noci na útesu zahlédli jejich moc.

Jako obvykle lovili kraby a vzácné ulity a Mick si tentokrát opatřil novou pomůcku. Byla to vodotěsná baterka, o něco větší než normální, a když ji Mick rozsvítil, vydávala velmi slabou modrou záři.

Vydávala však také silný paprsek ultrafialového světla, lidskému oku neviditelný. Když dopadl na roztodivné druhy korálů a ulit, zdálo se, že vzplanuly a hoří ve tmě fluorescenčními modřemi a zelenými a zlatými odstíny. Neviditelný paprsek byl kouzelnou hůlkou odhalující předměty, které byly jinak schované a které v běžném světle nebyly vidět. Tam, kde byl písek například porušen zahrabaným měkkýšem, ultrafialový paprsek vyzradil nepatrnou rýhu – a Mick měl další oběť.

Účinek pod vodou byl ohromující. Když se chlapci ponořili do korálových tůní poblíž okraje útesu, bledé modré světlo se prořezávalo do fantastických vzdáleností. Fosforeskující korály byly vidět na deset metrů, jako hvězdy nebo mlhoviny v hlubinách vesmíru. Přirozená záře moře, třebaže byla krásná a úchvatná, se s tím nedala srovnávat.

Mick a Johnny, uneseni svou báječnou novou hračkou, se potápěli déle, než měli v úmyslu. Když se chystali domů, zjistili, že počasí se mezitím změnilo.

Dosud byla noc klidná a tichá, jediným zvukem bylo hučení vln valících se líně k útesu. Ale během poslední hodiny se zvedl vítr a dul v prudkých poryvech a hlas moře získal zlobný, odhodlanější tón.

Johnny tu věc uviděl první, když vylézal z tůně. Nad útesem, ve vzdálenosti, kterou naprosto nebylo možné odhadnout, se po vodě pomalu blížilo slabé světlo. Chvilí přemýšlel, zda by to mohla být loď; pak si uvědomil, že je příliš rozmazané a beztvaré, jako světelná mlha.

„Micku,“ zašeptal naléhavě, „co je to, tamhle na moři?“

Mickova odpověď nebyla povzbudivá. Dlouze hvízdal a přešel blíže k Johnnymu, jako by se měli před něčím bránit.

Nechtěli uvěřit vlastním očím, když pozorovali mlhu, jak se sešklupuje, zjasňuje a dostává zřetelnější tvar a šplhá výš a výš na oblohu. Během několika minut už to nebyla slabá záře ve tmě; byl to pilíř ohně krácející po povrchu moře.

Oba je naplnil posvátnou hrůzou – ze strachu z neznáma, který člověk nikdy neztratí, protože zázraky vesmíru jsou bez konce. Hlavami se jim honila divoká vysvětlení, fantastické teorie – a pak se Mick s úlevou, i když poněkud roztřeseně, zasmál.

„Už vím, co to je,“ řekl. „To je jen vodní sloup. Už jsem ho viděl, ale nikdy ne v noci.“

Stejně jako u mnohých záhad bylo vysvětlení prosté – jakmile je člověk znal. Ale div zůstal a chlapci s úžasem sledovali rotující sloup vody, který nasával miliardy fosforeskujících živočichů moře a vyhazoval je do oblak. Musel být vzdálen mnoho kilometrů, protože Johnny neslyšel, že by se nad vlnami neslo hučení, které vydával; zakrátko zmizel směrem k pevnině.

„Jestli sebou nehodíme, budeme to muset doplavat,“ řekl Mick. Pak zamyšleně dodal, když se s cákáním vydali k ostrovu, „nějak se mi to nezdá. Je to znamení špatnýho počasí – vsadím se s tebou deset ku jedný, že nás čeká pořádná bouřka.“

Jakou měl pravdu, si začali uvědomovat druhý den ráno. I kdyby člověk nevěděl o meteorologii nic, snímek na televizní obrazovce byl děsivý. Celý západní Pacifik pokrýval velký vír mraků o průměru patnáct set kilometrů. V pohledu satelitních kamer shlížejících dolů z dalekého vesmíru se zdál zcela nehybný. Ale to jen díky své velikosti. Stačilo pozorně se dívat a člověk po několika minutách viděl, že spirálovité pruhy mračen se zčerstva prohánějí po povrchu zemské kule. Větry, které je poháněly, se pohybovaly v rychlostech až dvě stě čtyřicet kilometrů za hodinu, protože to byl největší hurikán, jaký zasáhl pobřeží Queenslandu za celou generaci.

Na Ostrově delfínů se nikdo příliš nevzdaloval od televizní obrazovky. Každou hodinu přicházely přes počítače aktualizované zprávy, které předpovídaly vývoj bouře, ale během dne se toho mnoho nezměnilo. Meteorologie byla nyní exaktní věda; odborníci na počasí mohli s jistotou říci, co se stane – i když s tím, alespoň prozatím, nemohli mnoho udělat.

Ostrov už zažil spousty bouří, a tak převládající náladou bylo vzrušení a bdělost, spíše než zděšení. Naštěstí bude odliv, až bouře dosáhne vrcholu, takže nehrozilo nebezpečí, že by se přes ostrov přehnaly vlny, jak se už stalo na jiných místech Pacifiku.

Po celý den Johnny pomáhal s bezpečnostními opatřeními. Nic pohyblivého se nesmělo nechat venku; okna se musela zatarasit prkny a čluny vytáhnout co nejdále na pláž. *Létající rybu* upevnili čtyřmi těžkými kotvami, a aby se pojistili, že se nepohne, přivázali její lana ke skupince chlebovníků na ostrově. Většina rybářů se však příliš neobávala o své čluny, protože přístav byl na chráněné straně ostrova. Les ničivou sílu vichřice ztlumí.

Den byl horký a dusný, ani lístek se nepohnul. Nebylo třeba snímků na televizní obrazovce a vytrvalého přísunu meteorologických předpovědí k tomu, aby bylo vidět, že příroda chystá jedno ze svých velkých představení. Navíc, přestože nebe bylo čisté a bez mraků,

bouře vyslala svou předzvěst. Po celý den bily o vnější stranu útesu obrovské vlny, až se ostrov otrásal pod jejich nárazy.

Když se setmělo, obloha byla stále ještě jasná a hvězdy nezvykle zářily. Johnny stál venku před bungalovem Nauruových postaveným z duralu a betonu a naposledy se díval na oblohu, než se půjde uložit, když si v hučení vln uvědomil nový zvuk. Byl to zvuk, jaký nikdy předtím neslyšel, jako by nějaké obrovské zvíře úpělo bolestí, a i v tom horkém, dusném večeru mu při něm tuhla krev v žilách.

A pak uviděl na východě něco, co ho zbavilo odvahy docela. Neporušená, dokonale černá stěna se posouvala po obloze a i z jeho pohledu bylo vidět, že stoupá. Začátek hurikánu už tedy viděl a slyšel, a na víc nečekal.

„Zrovna jsem pro tebe chtěl jít,“ řekl Mick, když za sebou Johnny s ulehčením zavřel dveře. To byla na mnoho hodin poslední slova, která slyšel.

O několik vteřin později se celý dům zachvěl. Pak přišel hluk, který, i přes svou neuvěřitelnou sílu, byl překvapivě známý. Na chvíli přenesl Johnnyho zpátky na samý začátek jeho dobrodružství; pamatoval si dunění trysek *Santa Anny* jen několik málo metrů pod sebou, když vylézal na palubu vznášedlové lodi na druhé straně světa a zdánlivě nekonečně dávno.

V řevu hurikánu se už nedalo mluvit. Neuvěřitelné však bylo, že hladina zvuku teď ještě stoupla, neboť na dům se snášela taková záplava, jakou si Johnny nikdy předtím nedokázal ani představit. Slabé slovo „děšť“ ji nemohlo ani zdaleka popsat. Podle zvuku, který přicházel střechou a zdmi, by se člověk venku utopil už jen samotným množstvím padající vody – pokud by ho dříve nerozdrtila.

Ale Mickova rodina to vše přijímala docela klidně. Menší děti se sesedly u televize a dívaly se na film, přestože ze zvuku neslyšely ani slovo. Paní Nauruová nevzrušeně pletla – byla to jedna z věcí, které se naučila v mládí a která obyčejně Johnnyho fascinovala, protože ji nikdy předtím nikoho neviděl dělat. Ted' však byl příliš rozrušený na to, aby sledoval složité pohyby jehlic a magickou proměnu vlny v ponožku či svetr.

Pokoušel se odhadnout podle hluku okolo sebe, co se děje venku. Stromy se jistě lámou u kořenů; čluny a snad i domy rozhazuje po

ostrově vichřice! Ale vytyí větru a ohlušující, vytrvalý rachot padající vody všechny ostatní zvuky přehlušily. Venku přede dveřmi by mohly padat výstřely, a nikdo by je neslyšel.

Johnny se pro klid duše podíval na Micka; chtěl nějaké znamení, že všechno je v pořádku, že bouře brzy přejde a všechno bude zase jako obvykle. Ale Mick pokrčil rameny a předvedl pantomimu, jak si nasazuje potápěčskou masku a nadechuje se z náústku akvalungu, což Johnnymu za daných okolností vůbec nepřipadalo směšné.

Přemýšlel, co se děje se zbytkem ostrova, ale všechno se mu zdálo neskutečné, kromě tohoto jednoho pokoje a lidí v něm. Bylo to, jako by existovali jen oni a hurikán svým útokem mířil právě na ně. Právě takto možná Noe a jeho rodina jako jediní lidé z celého světa čekali na to, až se kolem nich zvedne potopa.

Johnny si nikdy nemyslel, že bouře na zemi ho může vyděsit; koneckonců, byl to „jen“ vítr a déšť. Ale démonická lítice zuřící kolem křehké pevnosti, v níž se schovával, překonávala jeho zkušenosti i představitivost. Kdyby mu byl někdo řekl, že celý ostrov bude co nevidět smeten do moře, byl by tomu uvěřil.

Najednou se do řevu bouře ozval mocný náraz – i když se nedalo určit, zda to bylo blízko nebo daleko. Ve stejném okamžiku zhasla světla.

Tato chvíle naprosté tmy v nejprudší bouři byla jednou z nejděsivějších, jaké Johnny zažil. Dokud své přátele viděl, třebaže s nimi nemohl mluvit, cítil se celkem v bezpečí. Ted' byl sám ve vřeštící noci, bezmocný před přírodními silami, o nichž neměl tušení, že existují.

Naštěstí tma trvala jen několik vteřin. Pan Nauru byl připraven na nejhorší; měl přichystanou elektrickou svítidlu, a když se objevilo její světlo a ukázalo, že všechno je na svém místě, Johnny se za svůj strach zastyděl.

Život však jde dál, i v hurikánu. Mladší děti, když ted' neměly televizi, si vzaly hračky nebo si četly obrázkové knížky. Paní Nauruová dál nevzrušeně pletla, zatímco její manžel se začal probírat tlustou zprávou Světové potravinové organizace o australských rybolovných revírech, plnou tabulek, statistik a map. Když Mick rozestavěl kame-

ny na dámu, Johnnymu se moc nechtělo do hry, ale uvědomoval si, že je to jediná rozumná věc, kterou může dělat.

Tak jim ubíhala noc. Občas hurikán na chvíli zeslábl a hučení větru kleslo na úroveň, kdy člověk byl slyšet, pokud křičel. Ale nikdo se tím nenamáhal, protože nebylo co říci a hluk zakrátko získal svou původní hlasitost.

Kolem půlnoci se paní Nauruová zvedla, zmizela v kuchyni a za několik minut se vrátila s konvicí horké kávy, šesti plechovými hrnkami a několika druhy koláčků. Johnny si říkal, zda to není jeho poslední svačina v životě; přesto si na ní pochutnal a šel dál s Mickem prohrávat dámu.

Teprve ve čtyři hodiny ráno, pouhé dvě hodiny před svítáním, začala zuřící bouře slábnout. Její síla pomalu ubývala, až z ní byla jen běžná kvílející vichřice. Zároveň se ztišil déšť, takže už si nepřipadali, jako by bydleli pod vodopádem. Kolem páté přišlo několik osamocených poryvů, stejně silných jako ty předcházející, ale byly to jen poslední křeče umírajícího hurikánu. V době, kdy se nad potlučeným ostrovem vyhouplо slunce, se dalo vyjít ven ze dveří.

Johnny očekával katastrofu a nezklamal se. Když se s Mickem škrábali přes desítky popadaných stromů, které zatarasily kdysi známé stezky, potkávali další ostrovany, kteří tu bloumali jako omámení obyvatelé bombardovaného města. Mnozí z nich byli zranění, s obvázanými hlavami nebo s lokty v trojcípých šátcích, ale díky dobré předvídavosti a štěstí nedošlo k žádným vážným úrazům.

Skutečná škoda byla na majetku. Všechno elektrické vedení bylo stržené, ale to se dalo snadno opravit. Mnohem vážnější bylo, že byla zničena i elektrická generátorová stanice. Zdemoloval ji strom, který na ni nejen padl, ale dělal přemety asi sto padesát metrů a pak vrazil do elektrárny jako obrovská golfová hůl. Pohroma zasáhla dokonce i záložní dieselový generátor.

To nejhorší mělo však teprve přijít. Někdy během noci, proti všem předpovědím, se vítr stočil k západu a zaútočil na ostrov z jeho obvykle chráněné strany. Z rybářské flotily se jedna polovina potopila, druhá byla vyvržena na pláž a proměněna v dříví na podpal. *Létající ryba* ležela na boku, částečně naplněna vodou. Dala se zachránit, ale bude trvat celé týdny, než bude moci znovu vyplout.

Přes všechnu tu zkázu nikdo nevypadal příliš sklesle. Johnnyho to nejprve zarazilo; pak si pomalu začal uvědomovat důvod. Hurikány byly běžnou, nevyhnutelnou součástí života na Velké útesové bariéře. Každý, kdo se rozhodl usadit se tu, musel být připraven platit tuto daň. Pokud ji nechtěl přijmout, bylo tu snadné řešení; vždy se mohl přestěhovat někam jinam.

Profesor Kazan to vyjádřil jinými slovy, když ho Johnny s Mickem našli, jak prohlíží větrem stržený drátěný plot u delfiního bazénu.

„Tohle nás možná vrátí o šest měsíců zpátky,“ řekl. „Ale to zvládneme. Technika se dá vždycky nahradit – lidé a vědomosti ne. A ani jedno z těch dvou jsme neztratili.“

„Co Oskar?“ zeptal se Mick.

„Je po smrti – dokud nebudeme mít znovu elektřinu, ale jeho paměťové obvody jsou netknuté.“

To znamená, že na nějakou dobu odpadá výuka, pomyslel si Johnny. Ten ničivý víchr byl nakonec přece jen k něčemu dobrý.

Vítr však také způsobil větší škodu, než si zatím stačil kdo uvědomit – kromě sestry Tessie. Ta mohutná a energická žena teď naprosto zdrcena hleděla na rozmočené trosky zásob léků.

Řezné rány, odřeniny i zlomeniny končetin, s těmi si uměla poradit, což také od samého rána dělala. Ale všechno vážnější bylo teď nad její síly; neměla jedinou ampuli penicilínu, které by mohla věřit.

V chladném a ošklivém počasí po bouři mohla počítat s několika nachlazeními a horečkami a možná i s vážnějšími obtížemi. Neměla by raději ztrácet čas; musí ihned poslat rádiovou zprávu pro novou zásilku.

Rychle připravila seznam léků, které, jak věděla z dřívějších zkušeností, bude v několika následujících dnech potřebovat. Pak spěchala do Informačního centra, a tam přišel druhý šok.

Dva zkormoucení opraváři elektroniky ohřívali páječky na plynovém hořáku. Kolem nich byla změt drátů a rozbitých ovládacích panelů, proražených větví chlebovníku, který prošel střechou.

„Je nám líto, Tess,“ řekli. „Jestli se nám podaří kontaktovat pevninu do konce týdne, bude to zázrak. Od teď jsme zpátky u kouřových signálů.“

Tessie se zamyslela.

„Nemůžu nic riskovat,“ řekla. „Musíme vyslat loď.“

Oba technici se hořce usmáli.

„Tys to ještě *neslyšela*?“ řekl jeden. „*Létající ryba* je dnem vzhůru a všechny ostatní čluny jsou uprostřed ostrova, zaparkovaný v lese.“

Když Tessie strávila tuto zprávu – mírně, ale opravdu jen mírně přehnanou –, cítila se ještě bezmocnější než kdy jindy od doby, kdy si ji vrchní sestra odškrtila v seznamu jako nezkušenou studentku zdravotní školy. Mohla jen doufat, že všem vydrží zdraví, dokud se komunikace neobnoví.

Večer však ošetřovala jednu zraněnou nohu, která vypadala na gangrénu; a také za ní přišel profesor, celý bledý a roztřesený.

„Tessie,“ řekl, „asi bys mi měla změřit teplotu. Myslím, že mám horečku.“

Před půlnocí už s jistotou věděla, že je to zápal plic.

Artur C. Clarke

Kapitola devatenáctá

Zpráva, že profesor Kazan je vážně nemocný a že není způsob, jak ho náležitě léčit, přinesla větší zoufalství než veškeré škody způsobené hurikánem. A nikoho jiného se nedotkla tak silně jako Johnnyho.

Přestože o tom nikdy nepřemýšlel, ostrov se mu stal domovem a profesor náhradou za otce, jehož si ani nepamatoval. Zde cítil bezpečí, po němž toužil a o něj nevědomky usiloval. Teď bylo toto bezpečí ohroženo, protože nikdo nemohl podat zprávu přes sto šedesát kilometrů moře – ve věku, kdy mezi sebou komunikovaly měsíce a planety.

Jen sto šedesát kilometrů! On sám přece procestoval mnohem větší vzdálenost, když se poprvé dostal na ostrov...

A s touto myšlenkou věděl najednou přesně, beze všech pochybností a námitek, co musí udělat. Delfíni ho dopravili až na Ostrov delfínů; nyní ho vezmou na zbytek cesty k pevnině.

Byl si jist, že Susie a Sputnik, kdyby se střídali v tažení surfového prkna, by ho mohli přepravit oněch sto šedesát kilometrů po moři za méně než dvanáct hodin. Byla by to splátka za všechny ty dny, které spolu strávili na lovu a při výpravách na okraj útesu. S těmito dvěma delfíny po boku se cítil v moři naprosto bezpečně; znali všechna jeho přání, aniž musel používat komunikátor.

Johnny si vybavil některé z výprav, které podnikli spolu. Se Susie, která táhla Mickovo velké prkno, a Sputnikem, který táhl Johnnyho na menším, se jednou vydali k přilehlému útesu na ostrově Wreck, který ležel asi šestnáct kilometrů daleko. Cesta trvala něco přes hodinu – a to delfíni nespáchali.

Ale jak se mu podaří vůbec někoho přesvědčit, že to není ztřeštěný, sebevražedný kousek? Jedině Mick to pochopí. Ostatní ostrované by mu v tom jistě zabránili, kdyby jen tušili, co chystá. Měl by se raději vydat na cestu dřív, než se to dozvědí.

Mickova reakce byla přesně taková, jakou očekával. Celý plán vzal naprosto vážně, ale nebyl z něj příliš nadšený.

„Určitě se to dá zvládnout,“ řekl. „Ale nemůžeš jet sám.“

Johnny zavrtěl hlavou.

„Uvažoval jsem o tom,“ odpověděl. Poprvé v životě byl rád, že je malý. „Pamatuješ, jak jsme spolu závodili? Kolikrát jsi vyhrál ty? Jsi moc velký – jenom bys nás brzdil.“

To byla naprostá pravda a Mick ji nemohl popřít. Ani silnější Susie ho nedokázala táhnout tak rychle, jako Sputnik Johnnyho.

Mick v tomto bodě prohrál, ale vznesl novou námitku.

„Je to teprve čtyřicet hodin, co jsme odříznutý od pevniny. Zakrátko se sem určitě někdo přiletí podívat, co se stalo, protože od nás nemají žádný zprávy. Mohl bys riskovat krk pro nic.“

„To je pravda,“ připustil Johnny. „Ale čím krk je důležitější – můj nebo profesora Kazana? Když budeme dál čekat, může už být pozdě. Kromě toho budou mít po bouři na pevnině co dělat sami se sebou. Může to trvat týden, než dojde řada na nás.“

„Víš co,“ řekl Mick. „Všechno připravíme, a když to bude vypadat, že pomoc nepříjde a profesor na tom bude pořád ještě zle, až budeš moci vyrazit, promluvíme si o tom znova.“

„Neřekneš o tom nikomu?“ řekl Johnny s obavami.

„Jasně že ne. Mimochodem, *kde* je Susie a Sputnik? Máš jistotu, že je dokážeš najít?“

„Jo – dneska ráno byli u mola a hledali nás. Když zmáčknu tlačítko POMOC!, budou tu co nevidět.“

Mick začal na prstech vypočítávat, co s sebou.

„Budeš potřebovat láhev vody – takovou tu plastovou –, nějaký lisovaný jídl, kompas, svoje běžné věci na potápění – nic dalšího mě nenapadá. Jo, baterku – celou tu cestu za den neuděláš.“

„Chtěl jsem vyrazit kolem půlnoci; pak mi bude na první polovinu cesty svítit měsíc a k pobřeží dorazím za světla.“

„Koukám, že to máš dost dobře vymyšlený,“ pochválil ho Mick zdráhavě. Ještě doufal, že výprava nebude nezbytná a že se ukáže nějaké jiné řešení. Ale v případě, že ne, udělá, co bude v jeho silách, aby pomohl Johnnymu vydat se ke vzdálené pevnině.

Protože oba chlapci, stejně jako všichni ostatní na ostrově, museli pomáhat s nutnými opravami, nemohli toho mnoho podnikat až do setmění. I po soumraku však některé práce pokračovaly v měkkém světle kerosinových lamp a teprve velmi pozdě večer mohli Johnny s Mickem dokončit přípravy.

Naštěstí je nikdo neviděl, když nesli malé surfové prkno k přístavu a položili je mezi převrácené a rozbité čluny. Připevnili veškeré vybavení a postroj. Teď bylo zapotřebí už jen delfinů – a konečného, nevyhnutelného důvodu vydat se na cestu.

Johnny podal Mickovi komunikátor.

„Zkus je zavolat,“ řekl. „Já běžím do nemocnice. Nebude mi to trvat víc než deset minut.“

Mick si vzal komunikátor a přebrodil se do hlubší vody. Fluorescenční písmena na malé klávesnici byla jasně vidět, ale Mick je nepotřeboval, protože stejně jako Johnny uměl přístroj používat poslepu.

Ponořil se do teplé tekuté tmy a lehl si na korálový písek. Na okamžik zaváhal; kdyby chtěl, má ještě čas Johnnyho zadržet. Co kdyby s komunikátorem nic nedělal a pak řekl, že delfíni se neukázali? Stejně je docela dobře možné, že vůbec nepřiplavou.

Ne, nemůže podrazit kamaráda, i kdyby k tomu měl dobrý důvod, i kdyby mu chtěl zabránit v tom, aby riskoval vlastní život. Mohl jen

doufat, že až se Johnny zastaví v nemocnici, řeknou mu, že profesor je už mimo nebezpečí.

S přemítáním, zda toho nebude celý zbytek života litovat, Mick stiskl tlačítko POMOC! a ve tmě se ozvalo tiché zabzučení. Počkal patnáct vteřin, pak je stiskl podruhé – a ještě jednou.

Pokud šlo o Johnnyho samého, ten o ničem nepochyboval. Když běžel za paprskem baterky přes pláž a po pěšině ke správnému středu, věděl, že po Ostrově delfínů možná běží naposledy, že se možná nedožije dalšího rána. Bylo to břemeno, které okusilo jen málo chlapců jeho věku, ale Johnny je přijal ochotně. Nepřipadal si jako hrdina; konal jen svou povinnost. Byl tady na ostrově šťastný a nalezl způsob života, který mu dával vše, co potřeboval. Pokud si ho chtěl udržet, bude teď za něj muset bojovat – a bude-li to nutné, riskovat prohru.

Malá budova nemocnice, v níž se před rokem probudil jako sluncem spálený trosečník, byla v naprostém tichu. Rolety byly staženy na všech oknech kromě jednoho, z něhož proudilo žluté světlo kerosinové lampy. Johnny neodolal a nahlédl do jasně osvětlené místnosti; byla to kancelář a za stolem seděla sestra Tessie. Psala do velké kartotéky či deníku a vypadala naprosto vyčerpaně. Několikrát zvedla ruce k očím a Johnny si s leknutím uvědomil, že brečí. Vědomí, že tato mohutná, schopná žena má v očích slzy, bylo dostatečným důkazem, že situace je zoufalá. Třeba je, pomyslel si s náhlou úzkostí, už teď pozdě.

Nebylo to tak zlé, ale zlé to bylo. Sestra se trochu vzchopila a nasadila svůj profesionální výraz, když tiše zaklepal a vstoupil do kanceláře. Každého, kdo by ji takhle v noci obtěžoval, by nejspíše vyhodila, ale pro Johnnyho měla vždycky slabost.

„Je vážně nemocný,“ zašeptala. „Kdybych měla potřebné léky, dala bych ho do kupy za pár hodin. Ale takhle...“ Bezmocně pokrčila velkými rameny a dodala: „Nejde jen o profesora; mám dva další pacienty, kteří by měli dostat injekci proti tetanu.“

„Když nepřijde pomoc,“ zašeptal Johnny, „myslíte, že se z toho dostane?“

Neodpověděla; její mlčení bylo výmluvné a Johnny už na nic nečekal. Naštěstí byla Tessie tak unavená, že si nevšimla, že neřekl nashledanou, ale sbohem.

Když se Johnny dostal zpátky na pláž, Susie už byla v postroji surfového prkna a Sputnik trpělivě čekal vedle ní.

Johnny pohladil obě mokrá, lesknoucí se těla a delfíni se o něho přátelsky třeli. Přemýšlel, jak a kam se schovali před bouří, protože si nedokázal představit živého tvora, který by přežil ve zdivočelém moři v okolí ostrova. Sputnik měl za hřbetní ploutví škrábnutí, které tam předtím nebylo, ale jinak oba delfíni vypadali, že všechno překali bez úhony.

Láhev s vodou, kompas, baterka, vodotěsný obal na jídlo, ploutve, potápěčské brýle, dýchací trubice, komunikátor – všechno Johnny překontroloval. Pak řekl: „Dík za všechno, Micku – brzy budu zpátky.“

„Stejně bych rád jel s tebou,“ odpověděl Mick chraplavě.

„Není se čeho bát,“ řekl Johnny, i když už si nebyl tak jistý. „Sputnik a Susie na mě dají pozor, vidíte, že jo?“ Nevěděl, co by ještě řekl, a tak vylezl na prkno, zavolal „Jedem,“ a zamával sklíčenému Mickovi, zatímco ho Susie táhla na moře.

Stihl to právě včas, protože bylo vidět, jak se po pláži pohybují lampy. Když tiše mizel do noci, přišlo mu líto, že nechal Micka, aby všechno schytal on.

Snad právě z této pláže se před sto padesáti lety vydala na nešťastnou plavbu za záchranou v malé železné nádrži se svým dítětem a umírajícím sluhou Mary Watsonová, které osud nepřál. Jak podivné, že ve věku kosmických lodí, atomové energie a kolonií na jiných planetách musí Johnny podstoupit tutéž cestu, ze stejného ostrova!

A přece to nakonec nebylo tak divné. Kdyby byl nikdy neslyšel o jejím příkladu, nikdy by ho nenapadlo ho zopakovat. A pokud se mu to podaří, Mary Watsonová nezemřela na onom opuštěném útesu šedesát pět kilometrů na sever nadarmo.

Artur C. Clarke

Kapitola dvacátá

Johnny byl rád, že veškerou navigaci může přenechat delfínům, dokud nebudou daleko za útesem. Jejich vynikající ultrazvukový systém, naplňující tmavé moře ozvěnami pro něho neslyšitelnými, jim říkal přesně, kde jsou. Odhaloval jim veškeré překážky a všechny větší ryby v okruhu sto padesáti metrů. Miliony let předtím, než člověk vynalezl radar, jej delfíni (a také netopýři) přivedli k dokonalosti téměř do nejmenších detailů. Využívali sice zvukové vlny, a ne rádiové, avšak princip zůstával stejný.

Moře bylo zpěňné, i když ne příliš divoké. Občas se přes Johnyho přelila sprška vody a výjimečně prkno zajelo do vlny, ale většinou pohodlně klouzal po hladině. Ve tmě se dala těžko odhadnout rychlost. Když rozsvítil baterku, připadalo mu, že voda se žene kolem obrovskou rychlostí, ale Johnny věděl, že to nemůže být o mnoho více než patnáct kilometrů za hodinu.

Podíval se na hodinky. Uběhlo už patnáct minut, a když se ohlédl, nebylo po ostrově ani památky. Čekal, že uvidí několik světél, ale i ta byla pryč. Byl už několik kilometrů od země a řítil se nocí na výpravě, která by ho ještě před rokem děsila. A přece se nebál – nebo alespoň dokázal svůj strach potlačit, protože věděl, že je s přáteli, kteří ho uchrání před nebezpečím.

Byl čas seřadit kurs. Navigace nebyla složitá. Pokud pojede alespoň přibližně na západ, musí někde dříve nebo později narazit na tisíce kilometrů australského pobřeží. Když se podíval na kompas, s překvapením zjistil, že směr není vůbec třeba měnit. Susie už držela kurs a směřovala přesně na západ.

Byl to zatím nejzřetelnější a nejpádňější důkaz inteligence delfínů, který Johnny měl. Mickův signál „POMOC!“ stačil sám o sobě. Nebylo nutné ukazovat ten jediný směr, kde se dala pomoc najít; Susie ho znala, stejně jako pravděpodobně znala každou píď queenslandského pobřeží.

Ale plave tak rychle, jak dovede? Johnny uvažoval, zda to má nechat na ní, nebo zda jí má vštípit naléhavost svého poslání. Nakonec se rozhodl, že Susie nijak neublíží, když stiskne tlačítko „RYCHLE“.

Když to udělal, ucítil lehké šubnutí prknem, ale nedokázal odhadnout, zda se rychlost nějak znatelně zvýšila. Tato nápověda by měla stačit. Byl si teď jist, že Susie ví přesně, co dělá, a že plave svou optimální cestovní rychlostí. Kdyby naléhal, aby plavala rychleji, jen by se unavila.

Noc byla velmi tmavá, protože měsíc ještě nevyšel, a nízké mraky po bouři zakrývaly téměř všechny hvězdy. Dokonce ani obvyklé světélkování moře se neobjevilo; snad se fosforeskující tvorové z hlubin ještě zotavovali z náporu hurikánu a nerozsvítí se, dokud se nevzpamatují ze šoku. Johnny by byl uvítal jejich slabý svit, protože byly chvíle, kdy z tohoto střemhlavého závodu černočernou nocí dostával strach. Co když se před ním neviditelně zvedá ve tmě velká vlna – nebo dokonce skála – a on letí po vodě s nosem pouhých osm kilometrů od hladiny? Přes veškerou důvěru k Susie se mu co chvíli takové obavy vkrádaly na mysl a musel je odhánět.

Nádherný okamžik přišel, když na východě prvně spatřil bledou zář měsíce. Mraky byly ještě husté, ale přestože měsíc nebylo vidět,

začal se kolem Johnnyho rozprostírat odraz jeho světla. Bylo příliš slabé na to, aby odhalovalo detaily; ale už jen to, že vidí obzor, znamenalo pro pocit klidu velký rozdíl. Teď viděl na vlastní oči, že před ním nejsou žádné skály ani útesy. Podvodní smysly Susie byly mnohem citlivější než jeho namáhaný zrak, alespoň už si však nepřipadal tak docela bezmocný.

Když teď byli v hlubších vodách, nepříjemné pěnivé vlnky, po kterých prkno poskakovalo na začátku cesty, zůstaly vzadu za nimi. Místo toho klouzali po dlouhých, převalujících se vlnách, které měly desítky metrů od hřebenu k hřebeni. Jejich výška se těžko odhadovala; z Johnnyho polohy vleže se nepochybně zdály mnohem větší, než ve skutečnosti byly. Polovinu doby Susie šplhala po mírném, táhlém svahu; pak se prkno na okamžik vzneslo na vrcholek pohybujícího se kopce vody; potom přišel sjezd dolů do údolí – a celé to začalo znovu. Johnny se rychle naučil připravit se na stoupání i na sjezd a automaticky posouval svou váhu po prkně. Dělal to bez vědomého úsilí, jako když jezdil na kole.

Najednou ubývající srpek měsíce prořízl mraky. Johnny poprvé viděl kilometry vody převalující se kolem něho, obrovské, nekonečné vlny plynoucí do noci. Jejich hřebeny se v měsíčním světle leskly jako stříbro a o to tmavší se zdála jejich údolí. Sjezd surfového prkna do tmavých kaňonů a jeho pomalé stoupání na vrcholky pohyblivých kopců připomínaly neustálou proměnu noci v den, dne v noc.

Johnny se podíval na hodinky; byl na cestě asi čtyři hodiny. To znamenalo při dobré vůli něco přes šedesát kilometrů a znamenalo to také, že svítání nemůže být daleko. Pomohlo by mu zahnat spánek. Dvakrát zaklimbal, spadl z prkna a s prskáním se probral v moři. Nebyl to příjemný pocit, šlapat vodu ve tmě a čekat, až se Susie otočí a vrátí se pro něj.

Východní obloha se pomalu rozjasňovala. Když se Johnny ohlédl za prvními náznaky slunce, vzpomněl si na svítání, které pozoroval z vraku *Santa Anny*. Jak bezmocný se tehdy cítil a jak nemilosrdně do něj pražilo tropické slunce! Teď byl klidný a vyrovnaný, přestože už nebylo cesty zpátky – od země ho oběma směry oddělovalo osmdesát kilometrů moře. A slunce už mu nemohlo ublížit, protože už měl kůži do zlatohněda opálenou.

Úsvit rychle vystrnadil noc, a když Johnny ucítil na zádech teplo nového dne, stiskl tlačítko „STOP“. Byl čas nechat Susie odpočinout a dát jí příležitost ulovit si snídani. Sklouzl z prkna, doplaval dopředu, povolil jí postroj – a rázem byla pryč a radostně skákala do vzduchu, jakmile byla volná. Po Sputnikovi nebylo ani stopy; pravděpodobně lovil ryby někde opodál, ale rychle by připlaval, kdyby ho Johnny zavolal.

Johnny si stáhl potápěčskou masku, kterou měl na sobě celou noc, aby si chránil oči před vodní tříští, a posadil se obkročmo na mírně rozhoupané prkno. Banán, dva plátky masa a doušek pomerančové šťávy ho stačily nasytit; zbytek bude muset počkat na později. I kdyby šlo všechno hladce, má před sebou ještě pět nebo šest hodin cesty.

Nechal delfínům patnáctiminutovou přestávku, zatímco sám na prkně odpočíval na houpačce vzdouvajících se vln. Pak stiskl přívodní tlačítko a čekal, až se delfíni vrátí.

Po pěti minutách začínal mít obavy. Za tu dobu mohli delfíni uplavat pět kilometrů; přece by se nevydali tak daleko? Pak se uklidnil, když zahlédl známou hřbetní ploutev, která se prořezávala vodou směrem k němu.

Vteřinu nato leknutím nadskočil. *Tuhle* ploutev jistě zná, ale nebyla to ta, kterou očekával. Patřila kosatce.

Těch několik okamžiků, kdy Johnny viděl, jak se na něj rychlostí třicet uzlů řítí nečekaná smrt, se zdálo jako věčnost. Pak ho napadla mírně povzbudivá myšlenka a odvážil se doufat. Kosatku zcela jistě přilákal jeho signál; mohla by to být...?

Byla to ona. Když se velká hlava vynořila jen několik desítek centimetrů od něj, poznal protáhlou krabičku s elektronickými obvody, stále ještě bezpečně zasazenou v masivní lebce.

„Tys mě teda vyděsila, Albíno,“ řekl, když popadl dech. „Tohle už mi, prosím tě, nedělej.“

Ani teď však neměl žádnou záruku bezpečí. Podle posledních zpráv se strava Albíny skládala výhradně z ryb; alespoň od delfínů nepřišly žádné stížnosti. Ale Johnny nebyl delfín, a nebyl ani Mick.

Prkno se silně zakymácelo, jak se o ně Albína otřela, a Johnny měl co dělat, aby nespadol do vody. Ale bylo to něžné dloubnutí – nejněžnější, jakého byla čtyřapůlmetrová kosatka schopna –, a když se

vrátila, aby manévr zopakovala na druhé straně, Johnny už se cítil mnohem lépe. Nebylo pochyb, že se chce jenom přátelit a Johnny mezi zuby procedil tiché, ale vřelé „díky“ Mickovi.

Ještě trochu vylekaný natáhl ruku a poplácal ji, když kolem tiše a elegantně proplula. Její kůže byla na dotyk typicky gumovitá, stejná jakou mají delfíni – což bylo samozřejmě naprosto přirozené. Člověk snadno zapomínal na to, že tento postrach moří je jen jiný delfín, pouze v poněkud větším vydání.

Kosatce se zřejmě Johnnyho značně neklidné poplácávání na boku zalíbilo, protože si připlavala pro další.

„Asi je ti smutno, takhle o samotě,“ řekl Johnny s pochopením. Pak ztuhl hrůzou.

Albína nebyla sama a vůbec neměla důvod cítit se osamocená. Zvolna se přibližoval její přítel v celé své desetimetrové délce.

Jedině samec kosatky dravé má tak obrovskou hřbetní ploutev, která je vyšší než člověk. Velký černý trojúhelník se jako plachta lodi pomalu blížil k surfovému prknu, na němž Johnny seděl, naprosto neschopen pohybu. Jediné, co ho napadalo, bylo „*Tobě* podmíněné reflexy nikdo neupravoval – a s Mickem ses taky nekamarádil.“

Bylo to zdaleka největší zvíře, které kdy Johnny viděl – zdálo se velké jako loď –, a Albína se ve srovnání s ním najednou smrskla na velikost delfína. Byla však pánem – či paní – situace, protože když její obrovský partner pomalu obhlížel prkno, kroužila na vnitřní dráze, vždy mezi ním a Johnnym.

Najednou se zastavil, vystrčil hlavu dobré dva metry z vody a díval se Albíně přes hřbet přímo na Johnnyho. V těch očích byl hlad, inteligence a krvelačnost – tak to alespoň připadalo Johnnyho zjitřené představitivosti – ale ani stopa po přátelskosti. A po celou dobu se spirálovitě přibližoval k prknu; za několik minut k němu Albínu přitlačí.

Albína však byla proti. Když byl její druh jen tři metry od ní a vyplňoval Johnnymu celé zorné pole, otočila se najednou k němu a dloubla ho doprostřed těla. Johnny ve vodě zřetelně slyšel zadunění; náraz by byl stačil na to, aby probořil bok menšího člunu.

Mohutný samec jemné naznačení pochopil a k Johnnyho značné úlevě začal opisovat větší kruhy. Patnáct metrů od něj došlo k další

drobné neshodě a k dalšímu dloubnutí. To bylo vše. Během několika minut Albína i s doprovodem zmizela z dohledu a zamířila přímo na sever. Když se za nimi Johnny díval, uvědomil si, že byl právě svědkem proměny krvelačného obra v utápnutého manžela, jemuž bylo odepřeno dát si svačinku mezi jídlem. Svačinka, již se to dotýkalo, byla upřímně vděčná.

Dlouhou dobu seděl Johnny na prkně a snažil se znovu ovládnout. Nikdy v životě se tak nebál, ale nestyděl se za to, protože opravdu bylo čeho se bát. Ale nakonec se přestal každých pár vteřin ohlížet přes rameno, aby se podíval, co se na něj řítí zezadu a začal se uklidňovat. První otázka zněla: Kde je Susie a Sputnik?

Nebylo po nich ani památky, a Johnnyho to nepřekvapovalo. Ne-pochybně kosatky zaznamenali a drželi se v uctivé vzdálenosti. I kdyby důvěřovali Albíně, netroufli by si přiblížit se k jejímu druhovi.

Zahnal je strach úplně pryč, nebo – strašná představa – je kosatky už chytily? Pokud by se nevrátili, Johnny věděl, že je vyřízený, protože určitě byl ještě nejméně šedesát kilometrů od australského pobřeží.

Stisknout přivolávací tlačítko podruhé se bál; mohlo by zpátky přilákat kosatky, a Johnny *tohle* už zažít znovu nechtěl, i kdyby si mohl být jist, že by to mělo stejně šťastný konec. Nemohl dělat nic než sedět a čekat, pátrat v moři kolem sebe, až zahlédne hřbetní ploutev rozumných rozměrů, ne větší než třicet centimetrů.

Po nekonečných patnácti minutách připlavali Susie a Sputnik od jihu. Pravděpodobně čekali, až bude čistý vzduch. Johnny nikdy předtím neměl takovou radost při pohledu na lidské bytosti, s jakou teď vítal oba delfíny. Když sklouzl z prkna, aby upevnil postroj, poplácal je a mazlil se s nimi, jak to měli rádi, a mluvil na ně, jako by mu rozuměli. Což skutečně uměli, protože i když znali anglicky jen několik slov, velice citlivě vnímali tón jeho hlasu. Dokázali vždy poznat, zda je veselý nebo rozčilený, a teď s ním jistě sdíleli pocit nevýslovné úlevy.

Pozapínal přezky postroje na Sputnikovi, zkontroloval, zda popruhy jsou mimo dýchací otvor a ploutve a vylezl zpátky na prkno. Jakmile se na ně natáhl a ležel v rovnováze, Sputnik se dal do pohybu.

Tentokrát nepokračoval na západ k Austrálii; místo toho zamířil na jih. „Hej!“ řekl Johnny. „Kam to jedeš?“ Pak si vzpomněl na kosatky a uvědomil si, že to není tak docela špatný nápad. Nechá Sputnika, ať je po jeho, a pak se uvidí.

Jeli teď rychleji, než kdy Johnny na surfovém prkně cestoval předtím. Rychlost tak blízko u hladiny byla velmi zavádějící, ale nebylo by ho překvapilo, kdyby se blížila k patnácti uzlům. Sputnik držel tempo dvacet minut; potom, jak Johnny doufal a očekával, zabouchli na západ. Při troše štěstí teď budou směřovat přímo k Austrálii.

Čas od času se ohlédl, aby se podíval, zda nejsou pronásledováni, ale žádná vysoká hřbetní ploutev za nimi hladinu nečeřila. Několik set metrů od nich vyskočil nad hladinu veliký rejnok, vteřinu visel ve vzduchu jako obrovský černý netopýr a pak spadl zpátky s plácnutím, které muselo být slyšet kilometry daleko. Byla to jediný projev bujného života oceánu, který Johnny viděl v druhé polovině cesty.

Před polednem začal Sputnik zpomalovat, ale dál statečně táhl. Johnny nechtěl znovu zastavovat, dokud nebude pobřeží na dohled; pak hodlal Sputnika vystřídat Susie, která by tou dobou už měla být dostatečně odpočinutá. Pokud odhadoval rychlost správně, Austrálie by neměla být vzdálena více než patnáct kilometrů a měla by se objevit každým okamžikem.

Vzpomněl si, jak poprvé zahlédl Ostrov delfínů, za okolností velmi podobných – a přece tak rozdílných. Byl jako mráček na obzoru, který se chvěl v horku. Teď se blížil ne k ostrovu, ale k rozlehlému kontinentu s pobřežím dlouhým tisíce kilometrů. I ten nejhorší navigátor by stěží minul takový cíl – a Johnny měl dva z nejlepších. V tomto ohledu neměl nejmenší obavy, ale začínal být poněkud netrpělivý.

Pobřeží zahlédl poprvé, když surfové prkno zdvihla neobvykle vysoká přílivová vlna. Johnny zvedl bez přemýšlení hlavu, když zůstal na okamžik na hřebeni vlny. A vpředu, daleko před ním, byla bílá čára táhnoucí se po celé délce obzoru...

Dech se mu zastavil v krku, cítil, jak mu krev tepe ve tvářích. Už jen hodinu nebo dvě je vzdáleno bezpečí pro něj a pomoc pro profesora. Dlouhá plavba přes oceán je téměř u konce.

O třicet minut později mu jedna z větších vln umožnila lepší pohled na pobřeží před ním. V tu chvíli věděl, že moře s ním ještě nepřestalo hrát svou hru a že to nejtěžší ho teprve čeká.

Artur C. Clarke

Kapitola jednadvacátá

Hurikán skončil před dvěma dny, ale moře ho ještě mělo v čerstvé paměti. Jak se Johnny blížil k pobřeží, rozeznával jednotlivé stromy a budovy a namodralé hřbety kopců na pevnině. Viděl také a slyšel před sebou hroživé vlny. Vzduch vyplňovalo jejich dunění; po celém pobřeží, od severu k jihu, se k pevnině posouvaly hory s bílými vrcholky. Mohutné vlny se lámaly tři sta metrů od břehu, jak najížděly na dno zvedající se k pláži. Jako člověk, který zakopl a padá, nabíraly rychlost, jakmile se překotily, a když se konečně zřítily, nechávaly za sebou mračna vodní tříště.

Johnny se marně rozhlížel po skulině někde mezi pohyblivými, hřmícími stěnami vody. Ale kam až dohlédl – a když se postavil na prkno, viděl na kilometry daleko –, všude bylo pobřeží stejné. Mohl by ztratit hodiny tím, že by podél něj pátral po kryté zátoce nebo ústí řeky, kde by mohl bezpečně přistát. Nejlepší bude projet přímo, a to rychle, dříve než ztratí odvahu.

Měl k tomu s sebou vybavení, ale nikdy předtím je nepoužil. Na Ostrově delfínů znemožňoval surfování tvrdý, plochý korálový útes velmi blízko u břehu; nebyl tam mírný šelf, po němž by přílivové vlny mohly vyběhnout na pevninu. Mick však často Johnnymu nadšeně vyprávěl o technice, jak „chytit vlnu“, a ta se nezdála příliš obtížná. Člověk čekal tam, kde se vlny začínaly lámat, pak, když za sebou zahlédl, že se nějaká přibližuje, pádloval jako blázen. Potom už se jen musel držet prkna a modlit se, aby ho to nerozdrtilo. Zbytek zařídila vlna.

Ano, znělo to docela jednoduše – ale zvládne to? Vzpomněl si na přihlouplý vtíp: „Umiš hrát na housle? Nevím – nikdy jsem to nezkoušel.“ Chyba tady by mohla mít mnohem vážnější následky než několik falešných tónů.

Osm set metrů od břehu dal Susie signál, aby zastavila, a odepnul jí postroj. Pak velice váhavě odřízl popruhy od prkna; jen by se mu pletly do cesty, až si to namíří do příboje. Postroj ho stál spoustu práce a nechtělo se mu ho zahodit. Ale vzpomněl si na poznámku profesora Kazana: „Technika se dá vždycky nahradit.“ Ted' představoval nebezpečí a musel pryč.

Oba delfíni stále ještě plavali vedle něj, když pádloval směrem ke břehu a kopáním nohama s nazutými potápěčskými ploutvemi tlačil prkno, ale nemohli mu teď už nijak pomoci. Johnny uvažoval, zda by si, přestože byli vynikající plavci, dokázali poradit s vřícím maelstromem před nimi. Delfíni často uvízli na plážích, jako byla tato, a Johnny nechtěl Susie a Sputnika vystavovat tomuto nebezpečí.

Tady to vypadá na příhodné místo, kudy se pustit ke břehu: přílivové vlny se táhnou rovnoběžně s pláží bez matoucích příčných proudů nebo zpětných vln. A tamhle jsou lidé, dívají se na příboj z vrcholků několika nízkých pískových dun. Snad ho už zahlédli; v každém případě mu pomohou dostat se na břeh.

Postavil se na prkně a ze všech sil mával – na tak nestabilní ploše to nebylo právě jednoduché. Ano, viděli ho; vzdálené postavy se najednou začaly vzrušeně pohybovat a několik jich ukazovalo jeho směrem.

Pak si Johnny všiml něčeho, co ho příliš nepotěšilo. Nahoře na dunách bylo nejméně deset surfových prken, některá ležela na přívě-

sech, některá stála zapíchnutá v písku. Tolik prken na břehu a ani jedno jediné v moři! Johnny věděl, protože Mick mu to častokrát říkal, že Australané jsou nejlepšími plavci a surfaři na světě. Teď byli tady a s veškerým svým vybavením doufali a čekali, ale měli dost rozumu na to, aby se o něco pokoušeli v *tomto* moři. Nebyl to povzbudivý pohled pro někoho, kdo se chystal k prvnímu pokusu.

Pomalou pádloval dopředu a hučení před ním neustále sílilo. Až dosud byly vlny, které se kolem něj přehnaly, hladké a nelámaly se, ale nyní se jejich hřeben bíle pěnily. Jen sto metrů před ním začnou přepadávat a řítit se s hřměním na pláž, zde však byl ještě pořád v zemi nikoho mezi příbojovými vlnami a mořem. Několik metrů kdesi pod ním postupující vlny, které překonaly bez překážky tisíce kilometrů Pacifiku, poprvé pocítily tah a odpor pevniny. Pak už jim zbývalo jen pár vteřin života, než v bouřlivém zmaru ztroskotají na pláži.

Johnny dlouhou dobu stoupal a klesal na vnějším okraji bílé vodní masy a zkoumal chování vln; všímal si, kde se začínají lámat, a vnímal jejich sílu, aniž se jí poddával. Jednou nebo dvakrát už téměř vyrazil vpřed, ale instinkt či opatrnost ho zadržely. Věděl – jeho oči a uši mu to říkaly jasně –, že jakmile se nechá vlnou nést, nebude mít už jinou šanci.

Lidí na pláži se začínalo zmocňovat čím dál větší vzrušení. Někteří z nich na něj mávali, aby se vrátil, a to mu připadalo dočista uhozené. Kam *chtějí*, aby plaval? Pak si uvědomil, že se mu snaží pomoci – varovali ho před vlnami, které by se neměl pokoušet chytit. V jedné chvíli, kdy už už začal pádlovat, na něj vzdálení diváci divoce mávali, ať jede, ale v poslední vteřině ztratil odvahu. Když viděl, jak vlna., kterou minul, zpěněná hladce přistála na pláži, věděl, že je měl poslechnout. Byli to odborníci; znali pobřeží. Příště udělá, co mu ukážou.

Udržoval prkno tak, aby mířilo přesně ke břehu, zatímco se přes rameno ohlížel na přicházející vlny. Byla tu jedna, která se začínala lámat, už když se vyhoupla z moře; po celém jejím hřbetu se tvořily bílé chocholky pěny. Johnny se rychle podíval na břeh a zahlédl poskakující postavy, jak na něj divoce mávají směrem k sobě. Jde se na to.

Všechno ostatní hodil za hlavu, když rukama ze všech sil pádloval a poháněl prkno k nejvyšší rychlosti, jakou dokázal vyvinout. Připadalo mu, že reaguje velmi líně a že se po vodě sotva vleče. Neodvažoval se ohlédnout, ale věděl, že vlna za ním rychle roste, protože slyšel, jak se její hučení každou vteřinou přibližuje a sílí.

Pak se chytil prkna a zuřivé pádlování bylo zbytečné, protože ho nebylo třeba. Měla ho v moci nepřekonatelná síla, tak obrovská, že jeho chabé úsilí jí nemohlo ani pomoci, ani ji zastavit. Mohl ji pouze přijmout.

Prvním pocitem, když ho vlna pohltila, byl překvapivý klid; prkno drželo tak pevně, jako by se pohybovalo po kolejkách. A třebaže to jistě byla iluze, připadalo mu, že se vlna ztišila, jako by hluk a nepokoj nechala za sebou. Jediný zvuk, který si opravdu uvědomoval, bylo syčení pěny, která kolem něj vřela a přelévala se mu přes hlavu, takže byl úplně oslepený. Byl jako jezdec na divokém koni bez sedla, který nic nevidí, protože mu hřívá vlaje do obličeje.

Prkno bylo dobře zkonstruované a Johnny měl pocit rovnováhy; instinkt mu říkal, aby zůstával na vrcholu vlny. Automaticky se posouval dopředu či dozadu o milimetry, aby vyrovnával těžiště a udržoval prkno vodorovně, a za chvíli zjistil, že znovu vidí. Pruh pěny se vytratil pod břicho prkna; hlavu a ramena měl mimo svištící, oslepující tříšť a do obličeje mu foukal jen vítr.

Nebylo divu, protože se jistě pohyboval rychlostí čtyřicet až šedesát kilometrů za hodinu. Ani Susie nebo Sputnik – ani Albína – by se nevyrovnali rychlosti, kterou se teď pohyboval. Balancoval na hřebeni vlny tak mohutné, že by nevěřil, že je to vůbec možné; při pohledu do propasti pod ním se mu točila hlava.

Pláž byla sotva sto metrů daleko a vlna začínala přepadávat, jen několik vteřin před tím, než se definitivně zřítí. Johnny věděl, že tento okamžik je nejnebezpečnější. Kdyby vlna spadla na něj, rozdrtila by ho o mořské dno.

Pod sebou ucítil, že prkno se začíná zapichovat – naklánět předkem dolů v onom děsivém spádu, který by učinil všemu konec. Vlna, na níž jel, byla zákeřnější než kterákoli mořská příšera – a neporovnatelně silnější. Pokud toto prudké naklonění neubrzdí, sklouzne po

prohnutém vodním srázu a nepodepřený převis vlny poroste dál a dál, až se na něj nakonec zřítí.

S nesmírnou opatrností posunul těžiště dozadu a předeck prkna se pomalu zvedl. Neodvažoval se však posunout dozadu příliš, protože věděl, že kdyby to udělal, sjel by po hřbetu vlny a ta následující by ho rozdrtila. Musel udržovat přesnou, křehkou rovnováhu na samém vrcholku této hory rozbouřené pěny.

Vlna se pod ním začala zmenšovat a Johnny klesal s ní; prkno udržoval stále vodorovně, zatímco se hora proměňovala v kopec. Pak to byl už jen pohyblivý pahorek pěny, jemuž všechnu sílu vzal brzdný účinek pláže. Prkno letělo nyní už bezcílným vírem pěny stále dopředu, jako šíp hnaný vlastní setrvačností. Pak přišlo slabé drcnutí a dlouhý, hadovitý skluz – a Johnny měl před očima ne pohybuující se vodu, ale nehybný písek.

Téměř ve stejném okamžiku jej pevně uchopily čísi ruce a postavily ho na nohy. Všude kolem něj se ozývaly hlasy, ale Johnny byl ještě ohlušený hučením moře a slyšel jen několik útržkovitých vět, jako „nějakej mladej blázen – měl štěstí, že zůstal naživu – je vidět, že není od nás.“

„Jsem v pořádku,“ zamumlal a vytrhl se z držení.

Pak se otočil zpátky, zvědav, zda za příbojovými vlnami uvidí nějakou stopu po Sputnikovi a Susie. Ale v tomto svíravém okamžiku pravdy na ně dočista zapomněl.

Když se díval na hory vln, které bouřily a rozprašovaly vodu směrem k němu, poprvé uviděl, čím proplul. Žádný člověk nemohl doufat, že by se mu něco takového mohlo podařit dvakrát; měl skutečně štěstí, že zůstal naživu.

Pak se mu podlomily nohy, když si to všechno uvědomil, a byl rád, že si může sednout a oběma rukama se chytit pevné australské půdy.

Artur C. Clarke

Kapitola dvaadvacátá

„Můžeš jít dovnitř,“ řekla sestra Tessie. „Ale jenom pět minut, rozumíš? Ještě nemá moc sil a ani si pořádně neodpočinul po poslední návštěvě.“

Johnny to všechno věděl. Dva dny předtím vzala ostrov útokem paní Kazanová „jako kozácká jízda“, jak kdosi jen s lehkou nadsázkou poznamenal. Všemi silami se snažila profesora ihned dostat zpátky do Moskvy na léčení, a stálo to veškeré odhodlání sestry Tessie a profesorovu mazanost, než se jím podařilo ji odradit. Ani tak neměli ještě vyhráno, ale naštěstí lékař, který denně přilétal z pevniny, dal jasný příkaz, že jeho pacient musí zůstat v klidu nejméně týden. A tak paní Kazanová odjela do Sydney, aby se podívala, co může Austrálie nabídnout, pokud jde o kulturu – a toho teď nebylo právě málo. Vrátil se, jak slíbila, přesně za týden.

Johnny potichu vešel do nemocničního pokoje. Profesora Kazana, který ležel v posteli úplně obklopený knihami a vůbec nevěděl, že

má společnost, nejprve málem přehlédl. Trvalo nejméně minutu, než si profesor návštěvníka všiml; pak rychle odložil knihu, kterou četl, a natáhl ruku k pozdravu.

„Jsem moc rád, že tě vidím, Johnny; děkuju ti za všechno. Vzals na sebe velké riziko.“

Johnny se mu to ani nesnažil vyvracet. Riziko bylo mnohem větší, než si představoval, když se před týdnem vydával na plavbu z Ostrova delfínů. Možná, že kdyby byl věděl... Ale zvládl to a na ničem jiném nezáleželo.

„Jsem rád, že jsem jel,“ odpověděl prostě.

„I já,“ řekl profesor. „Sestra říká, že helikoptéra Červeného kříže přiletěla právě včas.“

Nastalo dlouhé, trapné ticho. Pak profesor Kazan pokračoval, lehčím tónem.

„Cos říkal lidem v Queenslandu?“

„Jsou skvělí – i když chvíli trvalo, než mi uvěřili, že jsem připlaval z Ostrova delfínů.“

„To se nedivím,“ řekl profesor suše. „A cos tam u nich mezitím dělal?“

„No, ani si nepamatuju, kolik jsem musel natočit rozhovorů v rádiu a v televizi – už jsem jich měl až nad hlavu. Ale nejlepší ze všeho bylo surfování; když bylo moře klidnější, vzali mě s sebou a teprve mi ukázali všechny ty svoje kousky. Jsem teď,“ dodal Johnny s pýchou, „čestným doživotním členem Surfařského klubu v Queenslandu.“

„To je fajn,“ odpověděl profesor trochu nepřítomně. Johnny viděl, že má něco na srdci, a za chvíli se s tím svěřil.

„Víš, Johnny,“ řekl, „měl jsem spoustu času k přemýšlení po těch pár dní, co tady ležím. A došel jsem ke spoustě závěrů.“

To znělo poněkud hrozivě a Johnny uvažoval, co přijde dál.

„Zejména,“ pokračoval profesor, „mám obavy o tvou budoucnost. Teď je ti sedmnáct a to je doba, abys ses zamyslel, co dál.“

„Vy víte, že chci zůstat tady, pane profesore,“ řekl Johnny trochu znepokojeně. „Všechny přátele mám tady na ostrově.“

„Ano, vím to. Ale je tady důležitá otázka tvého vzdělání; Oskar tě nenaučí všechno. Pokud chceš dělat něco užitečného, musíš se specializovat a rozvíjet všechny talent, co v tobě je. Není to tak?“

„Myslím, že ano,“ odpověděl Johnny bez nadšení. Kam tohle všechno povede, uvažoval.

„Můj návrh je,“ řekl profesor, „abychom tě příští semestr poslali na Queenslandskou univerzitu. Netvař se tak nakvašeně – není to na druhé straně světa. Brisbane je odtud jen hodinu a můžeš sem jezdit každý víkend. Ale nemůžeš strávit *celý* život potápěním na útesu!“

Johnny si říkal, že by to docela ochotně zkusil, ale v hloubi duše věděl, že profesor má pravdu.

„Máš schopnosti a elán, který moc potřebujeme,“ řekl profesor Kazan. „To, co ti zatím chybí, je disciplinovanost a vědomosti – a obojí ti dá univerzita. Pak budeš připraven hrát velkou roli v plánech, které do budoucnosti mám.“

„V jakých plánech?“ zeptal se Johnny a trochu ožil.

„Myslím, že většinu z nich znáš. Všechny vycházejí z jednoho – ze vzájemné spolupráce mezi člověkem a delfíny ve prospěch obou. V posledních několika měsících jsme přišli na některé z činností, které můžeme dělat společně, ale to je jen začátek. Nahánění ryb, lov perel, záchranné operace, pobřežní hlídky, průzkum vraků, vodní sporty – existují stovky způsobů, jak nám delfíni mohou pomoci! A jsou i mnohem významnější věci...“

Na okamžik byl v pokušení zmínit se o oné potopené kosmické lodi, ztracené kdesi v době kamenné. Ale rozhodli se s Keithem neříkat o ní nic, dokud nebudou mít konkrétnější informace; bylo to profesorovo eso v rukávu, vytáhne je, teprve až přijde ten pravý okamžik. Jednoho dne, až bude mít pocit, že je čas zvýšit rozpočet, zkusí, co udělá takový kousek delfíní mytologie s Ústavem pro výzkum vesmíru a bude čekat, až mu na projekt přiklepnou dolary...

Johnnyho hlas přerušil jeho snění.

„A co kosatky, pane profesore?“

„To je dlouhodobý problém, a neexistuje na něj žádná jednoduchá odpověď. Přeformování podmíněných reflexů elektrickými impulsy je jen jedním z nástrojů, který budeme muset využít, až se rozhodneme pro nejlepší strategii. Ale myslím, že už mám konečné řešení.“

Ukázal na nízký stolek na druhé straně pokoje.

„Přines ten glóbus, Johnny.“

Johnny došel pro pětadvaceticentimetrový glóbus Země a profesor jej roztočil kolem osy.

„Podívej,“ řekl. „Přemýšlel jsem o rezervacích jen pro delfíny, které by byly pro kosatky uzavřené. Středozevní a Rudé moře jsou nejvhodnější místa, kde by se dalo začít. Bylo by třeba jen asi sto šedesát kilometrů hrazení, abychom je oddělili od oceánů a zajistili v nich dokonalé bezpečí.“

„Hrazení?“ zeptal se Johnny nevěřicně.

Profesor byl ve svém živlu. Přes varování sestry Tessie vypadal, že by mohl pokračovat celé hodiny.

„Nemyslím drátěný plot ani žádnou jinou pevnou překážku. Ale až budeme umět orkanštinu tak, abychom mohli mluvit s kosatkami, můžeme použít podvodní reproduktory, abychom je odehnali z míst, kde je nechceme. Několik reproduktorů v Gibraltarském průlivu, několik v Adenském zálivu – a dvě moře budou pro delfíny bezpečná. A později bychom mohli oddělit Pacifik od Atlantického oceánu a nechat jeden oceán delfínům a druhý kosatkám. Podívej, k Antarktidě to není daleko od mysu Horn, Beringova úžina je jasná a jen ta mezera jižně od Austrálie se bude těžko uzavírat. Rybářský průmysl o takové operaci mluví už léta a dříve nebo později k ní dojde.“

Usmál se vyjevenému výrazu v Johnnyho obličeji a vrátil se zpátky na zem.

„Pokud si myslíš, že polovina mých nápadů je ztřeštěná, máš na prostou pravdu. Ale nevíme, která polovina, a to je to, co musíme zjistit. Už chápeš, proč chci, abys šel na vysokou školu? Je to i z mých sobeckých důvodů, ale i pro tvoje dobro.“

Než Johnny stačil místo odpovědi kývnout, otevřely se dveře.

„Řekla jsem pět minut, a byls tu deset,“ hněvala se sestra Tessie. „Už ať jsi venku. A vám nesu mléko, profesore.“

Profesor Kazan pronesl cosi v ruštině, co naprosto jasně budilo dojem, že mléko nesnáší. Ale polykal je, už když Johnny, hluboce zamyšlen, odcházel z pokoje.

Sešel na pláž po úzké stezce, která se vinula lesem. Většina padlých stromů byla odklizená a hurikán se teď zdál jako noční můra, která ve skutečnosti nikdy nebyla.

Byl příliv a moře pokrývalo většinu útesu souvislou vrstvou vody, která nikde nebyla hlubší než půl metru či metr. Lehký vánek si s ní pohrával a vytvářel podivuhodné a krásné úkazy. Na některých místech byla hladina hladká a nehybná, lesklá jako zrcadlo. Jinde se však prohýbala do miliard malinkých vlnek, které se třpytily a mihotaly jako drahokamy, jak se od jejich neustále proměnlivých křivek odráželo sluneční světlo.

Útes byl teď nádherně klidný a v posledním roce znamenal pro Johnnyho celý svět. Ale vábily ho další světy; musí pozvednout oči ke vzdálenějším obzorům.

Už ho neskličovalo pomyšlení na roky studia, které ho čeká. Bude to tvrdá práce, ale bude to také radost; je tolik věcí, které se chce dozvědět o moři.

A o Bytostech moře, které teď jsou jeho přáteli.

Poznámka autora

Ostrov delfínů byl napsán v roce 1962, kdy jsem se zotavoval z bezmála osudné havárie popsané v dalších dvou mých knihách, *Poklad Velkého útesu* (*The Treasure of the Great Tref*) a *Pohled ze Srí Lanky* (*The view from Serendip*). V té době jsem byl stále ještě téměř ochrnutý a nedokázal jsem si představit, že se ještě někdy budu moci znovu potápět; psal jsem tu knihu vědomě jako rozloučení s mořem, což se – říkám s radostí – ukázalo jako předčasné. O rok později jsem byl zpátky v Indickém oceánu..., třebaže jsem tam neměl co pohledávat, protože jsem ještě nebyl dost silný na to, abych se udržel na nohou s akvalungem na zádech. Ale se stříbrem pokrytým mořským dnem jen pět metrů pode mnou bylo příliš obtížné poslechnout, co diktoval zdravý rozum.

Během posledních patnácti let dali delfíni podnět ke vzniku mnoha knih – nemluvě o televizním seriálu a několika filmech. Mnoho myšlenek v této knize je proto dnes známějších, než byly tehdy, v roce 1962; nicméně, dodnes nevíme téměř nic o skutečné inteligenci delfínů a jejich větších sestřenic, kosatek dravých. Jistě mají jakýsi „jazyk“ a slavná nahrávka *The Songs of the Humpbacked Whale* ukázala, že ptáci jsou velice amatérskými hudebníky ve srovnání s „bytostmi moře“.

V roce 1962 jsem se obával, že se pouštím na tenký led, když jsem naznačoval, že by lidé někdy mohli vlézt do vody s tak silnými a nebezpečnými živočichy, jako jsou kosatky dravé. Dnes s nimi plavou muži i ženy, a dokonce na nich jezdí; tyto ryby se ve světě staly oblíbenou atrakcí v mořských akváriích. Zdá se, že jejich hrůzostrašná pověst je mýtem, protože nemáme zprávy o tom, že by někdy byly ublížily lidské bytosti – přestože k tomu jistě mají nejeden důvod!

V roce 1970 se mi podařilo dosáhnout jednoho z mých cílů, když jsem u Havajských ostrovů plaval s delfínem na otevřeném moři. Můj společník Li-li byl prvním delfínem, kterého se podařilo naučit vrátit se na příkaz pomocí podvodních zvukových signálů. Od té do-

by byli delfíni nasazeni při mnoha příležitostech (např. námořnictvem Spojených států) k vyhledávání objektů ztracených na mořském dně. Je velmi pravděpodobné, že budou cennými pomocníky při našem dalším zkoumání nesmírného bohatství oceánu.

Řízení živočichů elektrickými impulsy přiváděnými do jejich mozku, popsané v kapitole šestnácté, je věcí všeobecně známou; jakýsi odvážný vědec je provedl v aréně, když zastavil býka, který se na něj řítí, jen několik metrů od sebe! V knize *Tales from the White Hart* jsem navrhl vyzkoušet tuto metodu na jednom z největších, nejpozoruhodnějších a nejchápavějších ze všech obyvatel moře – na takřka legendární krakatici obrovské.

Všechny popisy Velké útesové bariéry, jak nad hladinou, tak pod ní, jsou naprosto pravdivé a vycházejí z mých vlastních průzkumů zachycených v *Korálovém pobřeží*. Příběh Mary Watsonové v kapitole třinácté je zcela skutečný; nezměnil jsem v něm ani jména, ani časové údaje. Její tragický příběh se však neodehrál na mém imaginárním Ostrově delfínů, ale na ostrově Lizard, mnohem blíže pevnině. Úplný příběh, s reprodukcí deníku Mary Watsonové (který jsem držel ve svých rukou), najde čtenář v *Korálovém pobřeží*.

Rád bych vyjádřil svůj dík panu F. G. Woodovi, tehdejšímu správci Marinelandu na Floridě, za cenné informace o delfínech a dalších mořských savcích. Popis ultrafialové fluorescence pod mořskou hladinou v kapitole osmnácté vychází z mého vlastního zážitku v Indickém oceánu s vodotěsnou UV lampou, velkoryse poskytnutou Dr. Richardem G. Woodbridgem z Trans-space Laboratories, který se stal průkopníkem na poli podmořských světelných jevů.

Londýn, duben 1977

Artur C. Clarke
Ostrov delfínů

Z anglického originálu *Dolphin Island*
vydaného v roce 1986 nakladatelstvím
Puffin Books, Velká Británie
přeložil David Fuchs
Přebal a ilustrace Josef Čech
Odpovědná redaktorka Kateřina Rubášová
Technický redaktor Josef Čech
Sazba Filip Cubr

Vydalo nakladatelství Mustang, s. r. o.
jako svou 258. publikaci
Plzeň 1997, 1. vydání
Tisk a vazba Moravská tiskárna Olomouc, spol. s r. o.,
Studentská 5, 771 64 Olomouc

Prodejní cena včetně DPH 159 Kč

OSTROV DELFÍNŮ

Příběh Bytostí moře

ISBN 80-7191-165-8

CENA 159 Kč